

# TISZTIORVOS

2008. december

## TARTALOMJEGYZÉK

2

Dr. Székely Tamás egészségügyi miniszter  
beköszöntője

3

Dr. Falus Ferenc: Számvetés

4

2008. legfontosabb eseményeinek krónikája: az  
ÁNTSZ országos, regionális és kistérségi intézetei-  
ben történtek összefoglalója képből, szövegben

10

2008 sikerei, 2009 feladatai – körkérdés az  
országos és regionális intézetek vezetőihez

21

Bibliográfia: az ÁNTSZ országos, regionális és  
kistérségi intézeteiben dolgozók tudományos  
publikációi

29

Akikre büszkék vagyunk: kitüntetettjeink 2008-ban

31

Portré: dr. Sáfrány Géza

## AZ ORSZÁGOS TISZTIFŐORVOSI HIVATAL BELSŐ TÁJÉKOZTATÓ LAPJA

Megjelenik 1000 példányban

Felelős kiadó: dr. Falus Ferenc országos tisztifőorvos

Szerkeszti a szerkesztőbizottság

A szerkesztőbizottság vezetője:  
dr. Molnár Kornélia helyettes országos tisztifőorvos

Szerkesztő: Luif Ibolya

Munkatársak:  
Gelencsér Kornélia, Kiss Tímea, Novák Anikó, Ritoók Emese

A szerkesztőség telefonszáma: 00 36 1 476 1310  
A szerkesztőség címe: 1097 Budapest Gyáli út 2-6.  
ÁNTSZ Kommunikációs Főosztály

Nyomda: Pharma Press Kft.  
1037 Budapest, Vörösvári út 119-121.

ISSN 1 218-2168

Tervezett megjelenések 2009-ben:  
2009. április-május: X. Tisztifőorvosi Konferencia  
2009. július: Semmelweis Nap, Ápolók Napja,  
Védőnők Napja  
2009. december – Évértékelő

A tervezett tematikus lapszámokhoz szívesen fogadjunk  
minden munkatársunktól kéziratot, témaajánlatot.

# Beköszöntő



Amikor arról beszélünk, hogy fontos feladat az egészségügy presztízsének visszaállítása, különösen öröm, hogy újra elindulhat egy olyan szakmai fórum, amely megmutatkozást enged a népegészségügyért, a „köz egészségéért” dolgozó mindazon munkatársaknak, akik alázattal művelik hivatásukat.

A magyarok egészségi állapota jelenleg nem mutat túl biztató képet, hiszen a férfiak 41, a nők 26 százaléka dohányzik, felnőtt lakosságunk 33 százaléka túlsúlyos, 20 százalékuk elhízott. Az emberek alig 10 százaléka sportol heti rendszerességgel. A nők 3, a férfiak 18 százaléka rendszeresen nyúl alkoholhoz. A megkezdett népegészségügyi programok folytatásában, a fiatalok és az idősök egészségi állapotának javításában, az egészséges életmód népszerűsítésében, a szenvedélybetegségek megelőzésében, a betegségek okozta halálozások csökkentésében, illetve az egészségügyi intézményrendszer fejlesztésében mindannyiunknak van teendője.

A 2003-ban indult Országos Népegészségügyi Program azt tűzte ki célul, hogy 2013-ra három évvel növekedjék a születéskor várható élettartam mindkét nem esetében. Ezt többek között a „Közös kincsünk a gyermek” – Nemzeti Csecsemő- és Gyermekégszségügyi Program, a Nemzeti Rákellenes Program, a Szív- és Érendszeri Betegségek Megelőzésének és Gyógyításának Nemzeti Programja segíti. Az egészségügy területén szemléletváltás azonban csak akkor következik be, ha elérjük, hogy az egyén számára érték legyen az egészség. Az egészségmagatartást befolyásoló programok támogatására 2008 és 2010 között 18 milliárd forint áll rendelkezésre az Új Magyarország Fejlesztési Tervben, ebből a leghátrányosabb helyzetű kistérségek 4 milliárdot kapnak. 2013-ig a Társadalmi Megújulás Operatív program keretében összesen 62,8 milliárd forint fordítható népegészségügyi célok támogatására.

A lakossághoz és az egészségügyi szolgáltatókhoz az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat szakemberei vannak a legközelebb. Hivatásuk mindennapjairól, a felhalmozott tudásról, tapasztalatról az újra indított Tisztiorvos hasábjain is hírt adhatnak. Kísérje Önöket ebben Giordano Bruno üzenete: „...az a fontos, hogy mindenki tegye meg, amit megtehet...”.

**Dr. Székely Tamás**

## Számvetés

Gazdag év köszön el tőlünk. Sikerekben és kudarokban egyaránt részünk volt – összességében mégis pozitív az év mérlege. Több intézetünk kerek évfordulóval ünnepelte létét, igazolva, hogy a pontos, tudatos, tervszerű munkának létjogosultsága van. Munkatársaink az idén is legjobb tudásuk szerint tették dolgukat.

Az év során gyakran beszélgettünk az ÁNTSZ helyéről, szerepéről, jövőjéről, az egészségügyi szolgáltatások és a hatóság kapcsolatáról. A minimumfeltételek, a területi szakellátási kötelezettség aktualitásai, az ellátások progresszivitása, a sürgősségi ellátás fejlesztése, a mátrix kórházak, a komplex ellenőrzés, mind egy-egy kritikus pontként új irányokat szabtak működésünknek. Az Egészségügyi törvény, a KET, az 1991. évi XI. törvény, a 96/2003. kormányrendelet, a 2006. CXXXII. törvény, a 2000. II. törvény kereteket biztosítottak hatásköreink gyakorlásához.



2008-ra különösen igaz, hogy bár megváltoztak feladataink – gondoljunk a munkaegészségügyre és az élelmiszerbiztonságra –, mégis rendkívül széles szakmai spektrumon mozogtunk, amelyet sokoldalú szakmai felkészültségünk segített. A struktúraváltás miatt teljesen új jellegű szakmai, hatósági feladatok jelentek meg, amelyekkel jól birkóztunk meg. Háttér intézményeinkkel együtt az igazgatási feladataink már nemcsak a klasszikus igazgatást jelentik. Struktúránkban a hatósági és a módszertani, prevenciós feladatok egyszerre vannak jelen. Mind fontosabb szelet munkánkban az egészségfejlesztés. Új kihívást jelent az adatbázisok iránti igény – informatikai menedzsmentünk részéről is. Az igazgatási piacon lévő versenyben jól szerepelünk. Változtak az elvárások a szolgáltatók részéről is.

Közegészségügyi szabályokat már Mária Terézia is kiadott. A magyar országgyűlés az 1800-as évek végén külön törvénycikket alkotott a közegészségügyi-járványügyi előírások betartása érdekében. Az elmúlt évszázad számos intézkedése, számos intézet alapítása szolgálta hazánk közegészségügyi-járványügyi biztonságának állam általi szavatolását. A XXI. század elején azt mondhatjuk: az ÁNTSZ az egészségügyi kormányzat kinyújtott karja. Három pillérünk a közegészségügy-járványügy, az egészségügyi igazgatás, a népegészségügy egészségvédelmi, egészség-megőrzési, egészség fejlesztési feladatai – amelyeket 2008-ban is jó színvonalon láttunk el. Tanúskodjon erről az újra kézbe vehető Tisztiorvos, évet áttekintő lapszáma.

**Dr. Falus Ferenc**

# 2008. legfontosabb eseményeinek krónikája

az ÁNTSZ országos, regionális és kistérségi intézeteiben történtek összefoglalója  
képben, szövegben



## 2008. január

**Január** Az országos szájüregi rákszűrési program elindulása, a részt vevő orvosok több mint negyven százaléka az észak-magyarországi régióból került ki, akik a program során közel 20 ezer lakos vizsgálatával 68 daganat-gyanús pácienszt küldtek szakvizsgálatra.

**Január 11.** Gyurcsány Ferenc, a Magyar Köztársaság Miniszterelnöke az Országos Tisztviselők Társaságához küldött levelében köszönetét fejezte ki az ÁNTSZ munkatársainak a „Csillag-szóró” akcióban nyújtott kitartó és állhatatos munkájukért.

**Január 11.** A Parlament Fogyasztóvédelmi Eseti Bizottság felkérésére az ÁNTSZ és az OÉTI közös felméréseinek eredményei alapján az OÉTI összefoglalót készített a közétkeztetés jelenlegi helyzetéről és javaslatairól annak javítására.

**Január 31.** Nyolc hatóság: az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal, az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat, a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium által irányított Állategészségügyi Hatóság, Takarmányozási Hatóság, Borászati Hatóság, Növényvédelmi Szerv, Talajvédelmi Hatóság, Zöldség-gyümölcs Minőség-ellenőrzési Szerv, Élelmiszer-biztonsági Szerv, a Magyar Élelmiszer-biztonsági Hivatal, a Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóság, az Országos Munkavédelmi és Munkaügyi Főfelügyelőség, az Országos Rendőr -Főkapitányság, és a Vám- és Pénzügyőrség együttműködési megállapodást írt alá a feketegazdaság visszaszorítása érdekében.

**Január 31.** Az Európai Táplálási Napon résztvevő egészségügyi intézmények számára az OÉTI folyamatos konzultációt biztosított és összesítette az eredményeket.

## 2008. február

**Február 22-24.** A miskolci Kocsonyafesztivál, az ország egyik legvonzóbb téli eseménye, évről évre növekvő létszámmal, egyre több helyszínen, és egyre bővülő programokkal. A fesztivált folyamatosan felügyelték a helyi ÁNTSZ-nél dolgozó kollégáink, közegészségügyi és járványügyi szempontból rendkívüli esemény nem történt a rendezvényen.

**Február 27.** Az ÁNTSZ Országos Környezetegészségügyi Intézet aktuális pollenhelyzettel kapcsolatos sajtótájékoztatójával „hivatalosan” is megkezdődött a pollenszezon.

**Február 28.** Felsőoktatási intézmények melegkonyháit ellenőrizték a fővárosban az ÁNTSZ munkatársai. Az ellenőrzésen részt vett dr. Molnár Kornélia helyettes országos tisztviselő főorvos is.

**Február 12-15-én és 20-21-én** az OSSKI-ban – 11 év után – újból megtartották az osztályonkénti munkaértekezleteket, amelyen az intézet valamennyi kutatója beszámolt a 2007. évi eredményeiről és 2008. évi munkatervéről

**Február 26.** A kozmetikumok hatósági ellenőrzésének összehangolását célzó továbbképzést tartott az OÉTI 187 fő részvételével

## 2008. március

**Március 5.** Az első Regionális Antibiotikum Bizottsági Ülés az ÁNTSZ Észak-magyarországi Regionális Intézet Miskolci Kirendeltségén.

**Március 06.** Az OÉTI által elkészített szempontrendszer alapján az ÁNTSZ országosan felmérte a betegélelmezés helyzetét, melynek eredményeit összegezte sajtótájékoztatójában dr. Horváth Ágnes egészségügyi miniszter.

**Március 6.** Dr. Sáfrány Géza az OSSKI főigazgató-helyettese ismertette doktori téziseit a Magyar Tudományos Akadémián.

**Március 10.** „Szűrővel az Életért Program” (SZÉP) Hatvanban.

**Március 12.** „Szűrővel az Életért Program” (SZÉP) Szerencsen.

**2008. március 10-14.** A megelőző orvostan és népegészségtan szakorvosképzésen belül az élelmezés- és táplálkozástan oktatását végezte az OÉTI.

**Március 15.** Nemzeti ünnepünk alkalmából dr. Horváth Ágnes egészségügyi miniszter állami kitüntetésekkel adta át több, az ÁNTSZ-nél dolgozó szakember munkáját is elismerve.

**Március 18.** A Budapesti Corvinus Egyetem Élelmiszer-tudományi Kara dékánjának és gazdasági igazgatójának jelenlétében együttműködési megállapodás aláírására került sor, melynek értelmében az OÉTI, mint a kar kihelyezett Preventív Táplálkozástudományi Tanszéke vesz részt annak graduális és posztgraduális oktatási tevékenységében.

**Március 19.** A Parlamentben került sor az ÁNTSZ Országos Szakfelügyeleti és Módszertani Központja által szervezett konferenciára, amely a ritka betegségekről, illetve ezek egészségügyi ellátásáról szólt.

**Március 20.** Terítéken a közétkeztetés címmel 200 fő részvételével az OÉTI sikeres tanfolyamot tartott.

**Március 20.** Az Országgyűlés 29/2008. (III. 20.) számú határozatában elfogadta a Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégiát, amely 2008-2025 közötti időszakra határozza meg a kibocsátás csökkentés és alkalmazkodás elősegítésének elvi alapjait. Az ÁNTSZ szakemberei elsősorban az alkalmazkodás elősegítésében kell, hogy hathatósan tevékenykedjenek a jövőben.

**Március 27.** A Magyar Higiénikusok Társasága Fodor József és Fenyvessy Béla emlékülésén átadták a Fodor és Fenyvessy emlékérmeket (prof. Dr. Balázs Péter és dr. Kádár Mihály, illetve dr. Pásti Gabriella és dr. Lencsés Katalin részére), majd ezt követően koszorúzásra került sor.

**Március 31.** Lezárult a „Kikelet Hadművelet.” A társhatóságokkal végzett országos akcióellenőrzés során az ÁNTSZ élelmezés-egészségügyi és kémiai biztonsági vizsgálatokat végeztek. 6 hét alatt közel 300 munkatársunk több, mint 6000 vizsgálatot folytatott.

## 2008. április

**Április 1.** Sugárorvostani tudományos együttműködési megállapodást írt alá dr. Németh András orvos dandártábornok, a Magyar Honvédség egészségügyi főnöke, dr. Radó György a Honvéd Egészségügyi Központ parancsnoka és dr. Turai István, az ÁNTSZ Országos „Frédéric Joliot-Curie” Sugárbiológiai és Sugáregészségügyi Kutató Intézet mb. főigazgató főorvosa, amelyet dr. Falus Ferenc országos tisztii főorvos jóváhagyólag nyugtázott.

**Április 1. és 10.** A tavasz folyamán az Országos Epidemiológiai Központban minden szakterületen megtartották az országos munkaértekezleteket: április 1-jén a Dezinfekciós-Dezinszekciós és Deratizációs Osztály, április 10-én pedig a Kórházi Járványügyi Osztály

**Április 2.** Egy éves hallgatás után ismét megjelent a Magyar Higiénikusok Társaságának hivatalos folyóirata, az Egészségtudomány 52. évfolyamának első száma! Az ÁNTSZ szakemberei számára nélkülözhetetlen szaklap a [www.higienikus.hu](http://www.higienikus.hu) weboldalon is elérhető.

**Április 11.** Együttműködési megállapodás aláírása az Észak-magyarországi Régió társhatóságaival a „Cselekvési program a feketegazdaság visszaszorítása érdekében”.

**Április 15.** Thüringiai szakértői delegáció tett látogatást az Egészségügyi Minisztérium meghívására az Országos Élelmezés- és Táplálkozástudományi Intézetben. A delegáció résztvevői között köszönthettük thüringiai részről Klaus Dietrich urat, a Tartományi Szociális Családügyi és Egészségügyi Minisztérium ifjúsági főosztály vezetőjét, valamint az Egészségügyi Minisztérium részéről dr. Bíró Krisztinát és Komáromi Bélát. A felek megállapodtak abban, hogy együttműködnek a gyermekkori elhízás területén kicserélve jó gyakorlataikat.

**Április 15.** Megkezdődött az OÉTI felújítása.

**Április 17-19.** A Népegészségügyi Tudományos Társaság (NETT) nagygyűlésére Pécsen kerül sor.

**április 22-23.** „Egészséges Munkahelyekért, munkahelyi egészségfejlesztés” című konferencia, a miskolci Lillafüredi Palotaszállóban, az OEFI szervezésében.

**Április 24.** Dr. Falus Ferenc országos tisztii főorvos előadást tartott a Parlamentben megrendezett Egészségnapon, az ÁNTSZ nagyszámú dolgozójának érdeklődése mellett.

**Április 21-27** Európai Védőoltási Hét. Ezt az időszakot jelölte ki a WHO Védőoltási Hétnek, amelyhez közel 33 ország, közöttük Magyarország is csatlakozott. A kezdeményezés alap gondolata, hogy minden gyermeknek – különös tekintettel a sérülékeny csoportokra – szüksége és joga van a védőoltással megelőzhető betegségek elleni védelemre. Az ÁNTSZ kiemelkedő szakmai munkájának is köszönhetően, hazánkban az életkorhoz kötött oltások teljesítése hosszú évekre visszatekintve kiváló. Az oltandó korosztály-

okban az átoltottság meghaladja a 99 %-ot, amely világviszonylatban is kiemelkedő. Az ebben az időszakban országosan zajló rendezvények támogatására az OEK ismeretterjesztő kiadványokat, plakátot készített, és szakmai napot szervezett.

**Április 28-29.** Az Egészségügyi Minisztérium, az ÁNTSZ Országos Tisztifőorvosi Hivatal, az Országos Epidemiológiai Központ, valamint az ÁNTSZ kistérségi intézeteinek szakemberei részvételével horvát-magyar találkozóra került sor az OTH-ban. A mintegy 8 fős horvát delegáció Zágrárból érkezett, hogy tanulmányozzák a magyar közegészségügyi-járványügyi rendszert.

**Április 29.** ÁNTSZ-napok a Budapesti Corvinus Egyetemen. Előadások hangzottak el az OKBI és az OSSKI szakembereitől. Az egyetem felkérésére az ÁNTSZ-szel együttműködve az OÉTI munkatársai is részt vettek az egyetem által szervezett egészségnapon, táplálkozási tanácsadással, szűrővizsgálatokkal.

## 2008. május

**Május 06.** Az OÉTI 186 fő részvételével továbbképzést tartott zsírok-olajok témakörben.

**Május 09.** Az OÉTI visszakapta régi nevét, (Országos Élelmezés- és Táplálkozástudományi Intézet) mely az ezen a napon megjelenő Alapító Okiratban olvasható.

**Május 15-16.** az Országos Epidemiológiai Központ szervezésében országos epidemiológus munkaértekezletre került sor, az ÁNTSZ regionális intézeteinek járványügyi osztályán dolgozó munkatársak, a kistérségi intézetek szakemberei, tisztifőorvosok, tisztiorvosok, közegészségügyi-járványügyi felügyelők, kórházhygiénikusok és minden téma iránt érdeklődő mintegy 180 fő részvételével, ahol az aktuális járványügyi események mellett áttekintették a szakma szinte teljes vertikumát.

**Május 16.** „Kistérségi lakossági egészségfelmérés eredményei. Hogyan tovább?” címmel tartott szimpóziumot az ÁNTSZ Országos Szakfelügyeleti és Módszertani Központja. A tanácskozáson az országos számos kis- illetve mikrotérségében zajló MikroLef program tapasztalatait osztották meg egymással a szakemberek. A felmérést az Egészségporta Egyesület, valamint az OSZMK végezte és elemezte.

**Május 22-24.** Immár 9. alkalommal került sor Sopronban az Országos Tisztifőorvosi Konferenciára. A háromnapos szakmai értekezleten az ÁNTSZ országos, regionális és kistérségi intézeteinek vezetői vettek részt. Külön szekciót alkottak a gazdasági vezetők valamint a tisztii főgyógyszerészek. Az idén Ausztria Burgenland tartományából is érkeztek közegészségügyi szakemberek a szakmai találkozóra. Prof. Dr. Hubert Hrabčík előadásában az osztrák tisztii orvoslás jelenét és jövőjét mutatta be a magyar kollégáknak.

**Május 23.** Budapesti Corvinus Egyetem Élelmiszer-tudományi Kar kari tanácsa Dr. Martos Éva meghallgatását követően támogató határozatot hozott, melynek értelmében a kar dékánja az országos tiszti főorvos úr egyetértésével 2008. szeptember 1-től megbízta a kihelyezett tanszék vezetésével.

**Május 24.** Kemény Dénes szövetségi kapitány felkérésére az OÉTI együttműködési megállapodást írt alá a Magyar Vízilabda Szövetséggel, melynek keretében az intézet a Pekingi Olimpiáig táplálkozási tanácsadással segíti a férfi vízilabda csapat felkészítését.

**Május 27.** A Parlament Fogyasztóvédelmi Eseti Bizottságának felkérésére az OÉTI és az ÁNTSZ összefoglalta tevékenységét az étrend-kiegészítők területén és ismertette javaslatait.

**Május 29-30.** Az EU FP7 keretprogramon belül az IDLE (Intelligent Diet & Lifestyle in Europe) pályázat keretében két-napos megbeszélésre került sor az OÉTI-ben a hat konzorciumi partner részvételével.

**Május 29-31.** között Győrött került megrendezésre a Fiatal Higiénikusok IV. Fóruma, több mint 60 résztvevővel. A három plenáris előadáson kívül 23 előadást hallgathattak meg az érdeklődők epidemiológia, molekuláris epidemiológia, fertőző betegségek járványtana, élelmezés- és táplálkozás-egészségügy és egyéb témakörökben. 20 posztert mutattak be változatos témákban fiatal kollégáink.

**Május 30.** Bécsben került sor az osztrák-magyar tisztifőorvosi együttműködés keretében egy kétoldali szakmai találkozóra, amelyen az osztrák partnerek mellett a magyar delegációt vezető országos tiszti főorvos, az OTH, az OEK, valamint az ÁNTSZ Nyugat-dunántúli Regionális Intézetének szakemberei vettek részt. A találkozó fő témája a határmenti együttműködés lehetőségei, illetve a közegészségügy, járványügyi tapasztalatok kicserélése volt.

**Május 31.** Nemdohányzó Világnap. A dohányzás elleni küzdelem az ÁNTSZ-nek is kiemelt szakmai feladata. Ennek keretében több egészségvédelmi programon is dolgoznak a kollégák. Példaként említhető az ún. Füstmentes Országok Pályázat, valamint az Országos Egészségfejlesztési Intézet Óvodai Dohányzás Megelőző Programja és az Iskolai Dohányzást Megelőző Program.

## 2008. június

**Június** Az OÉTI útmutatása alapján az ÁNTSZ több, mint 3000 általános és középiskola táplálkozás-egészségügyi környezetét mérte fel országosan.

**Június 11.** Az Országos Tisztifőorvosi Hivatalban tett látogatást dr. Medgyaszai Melinda az Egészségügyi Minisztérium népegészségügyért és nemzetközi kapcsolatokért felelős szakállamtitkára. A fórumon az ÁNTSZ országos, regionális és kistérségi intézeteinek vezetői, valamint az OTH fő-

osztályvezetői vettek részt. A szakállamtitkár áttekintést adott a minisztérium ÁNTSZ-t érintő elképzeléseiről.

**Június 11-22.** Miskolci Nemzetközi Operafesztivál. A környezet rendbetétele érdekében a hatósági kikényszerítő tevékenységet érvényesítették az ÁNTSZ Észak-magyarországi Regionális Intézetének, valamint a kistérségi intézetek munkatársai. Közegészségügyi szempontból rendkívüli esemény nem történt.

**Június 13.** A „védőnőség hungaricum”. Az ÁNTSZ Országos Tisztifőorvosi Hivatal, a Védőnői Szakmai Kollégium, a Magyar Védőnők Egyesülete, Valamint az Egészségügyi Szakdolgozói Kamara Védőnői Tagozata közös szervezésében első alkalommal hagyományteremtő céllal került megrendezésre a Védőnők Napja,

**Június 25.** Országos informatikai értekezletre került sor az OTH-ban, amelyen az ÁNTSZ regionális és országos intézeteinek, valamint az OTH informatikusainak részvételével lehetőség nyílt a közös feladatok áttekintésére, valamint javaslatok megfogalmazására az aktuális informatikai feladatok kapcsán.

**Június 26.** Megrendezésre kerül az Országos Tisztifőorvosi Hivatal Semmelweis napi ünnepe.

**Június 30.** Az Egészségügyi Minisztériumban Semmelweis Ignác születésének 190. évfordulója alkalmából dr. Székely Tamás egészségügyi miniszter elismeréseket adományozott több ÁNTSZ-nél dolgozó szakember részére is.

## 2008. július

**Július.** Az ÁNTSZ mezőkövesdi kirendeltsége korszerűen felújított új helyre költözött.

**Július 29.** Nem mindennapi feladatot adott az ÁNTSZ szakemberei számára az a bomba, amely következtében 16 ezer embert kellett kitelepíteni a főváros IX. kerületében. Dr. Kovács Aranka a VIII-IX. kerület kistérségi tiszti főorvosának folyamatos jelenléte mellett, dr. Falus Ferenc országos tiszti főorvos és helyettese, dr. Molnár Kornélia is meggyőződött arról, hogy a kerületben összefogottan, fegyelmezetten zajlott a lakosság bombariadó miatt elrendelt evakuálása.

## 2008. augusztus

**Augusztus 6.** Hazánknak az EU tagjaként a kémiai biztonság területén is jelentős tagállami kötelezettségei vannak. Életbe lépett a REACH rendelet, amely hazánk vegyi anyaggyártóinak, de az ÁNTSZ-nek is folyamatos feladatot ad. Ez vonatkozik az ÁNTSZ kistérségi intézeteiben kémiai biztonsággal foglalkozó kollégákra is, hiszen elsőfokú hatósági jogkörüknel fogva, ők jogosultak ellenőrizni, adott esetben intézkedni szabálytalanság esetén. Nagyban megkönnyíti munkájukat az a 15 db laptop és 20 mobil nyomtató, amely az EU által nagyon szigorúan vett biocid feladatok ellátás-

hoz járul hozzá. A berendezéseket dr. Vojnik Mária az Egészségügyi Minisztérium államtitkára és dr. Falus Ferenc országos tisztifőorvos ünnepélyes keretek között adta át az érintetteknek az Országos Tisztifőorvosi Hivatalban.

**Augusztus 19.** Lezárult a 16. Sziget Fesztivál, hazánk egyik legtöbb hazai és nemzetközi látogatót vonzó rendezvénye, amely az ÁNTSZ szakemberei számára is komoly szakmai feladatot jelent. A fesztivált közegészségügyi szempontból folyamatosan felügyelték a fővárosi kollégák. Ennek köszönhetően közegészségügyi-járványügyi szempontból rendkívüli esemény nem történt a rendezvényen. Az OÉTI munkatársai is részt vettek a Sziget Fesztiválon, ahol több száz magyar és külföldi szigetlakót láttak el hasznos táplálkozási tanácsokkal, és felmérték táplálkozási szokásaikat.

**Augusztus 28.** Az ÁNTSZ Országos Gyermekek-egészségügyi Intézet és az ÁNTSZ Országos Szakfelügyeleti és Módszertani Központ által került megrendezésre az „Első Közép és Kelet-Európai Konferencia a Prekoncepcionális Egészségről és a Veleszületett Rendellenességek Megelőzéséről”

**Augusztus 25.** Lezárult a június 30. és augusztus 25. közötti időszakban a Kánikula Kommandó elnevezésű koordinált hatósági akcióellenőrzés. Az ÁNTSZ ebben az időszakban több, mint 11 ezer helyszíni ellenőrzést végzett közel 10 ezer egységben több mint 1000 szakember részvételével.

## 2008. szeptember

**Szeptember 5.** Mit tehet hazánk és az Orosz Föderáció a világméretű és a nemzeti járványok leküzdésében? E kérdés körül zajlott az orosz-magyar egészségügyi munkacsoport ülés, amely Hévízen került megrendezésre. A tanácskozáson az orosz delegáción kívül az Egészségügyi Minisztérium és az Országos Tisztifőorvosi Hivatal szakemberei vettek részt.

**Szeptember 5-7.** között – a riasztások történetében először szeptemberben! – II. fokú hőségriasztásra került sor. A szeptemberi első hétvégén ismét melegrekordok dőltek meg, amelyeknek kedvezőtlen egészségi hatásai kimutathatóak voltak.

**Szeptember 7-8.** Az Országos Tisztifőorvosi Hivatalban egy nemzetközi szimulációs gyakorlatra került sor, amelyen egy bioterrorista támadást modelleztünk.

**Szeptember 8-9.** Az OTH és az OSSKI közösen rendezte meg az EU „Emergency Preparedness and Action Levels” szakértői munkacsoportjának 4. tanácskozását, amelyen 12 európai ország 16 szakértője mellett az OSSKI 10 kutatója is részt vett. A tanácskozás fővédnöke dr. Falus Ferenc, a Szervező Bizottság vezetője dr. Molnár Kornélia, koordinátora Luif Ibolya, s a szakmai program felelőse dr. Turai István volt.

**Szeptember 11.** Országos egészségfejlesztési munkaértekezletre került sor az Országos Tisztifőorvosi Hivatalban, amelyen az ÁNTSZ egészségfejlesztési szakemberei, szűrési

koordinátorok, valamint védőnők vettek részt. Az eseményt sajtótájékoztató követte, amelyen az országos tisztifőorvoson kívül részt vett dr. Kökény Mihály, a Parlament Egészségügyi Bizottságának elnöke.

**Szeptember 15.** Ötéves a gyermekegészségügyi intézet

**Szeptember 23.** Az Országos Tisztifőorvosi Hivatalban tartott kihelyezett ülést a Nemzeti Egészségügyi Tanács. A tanácskozáson az ÁNTSZ tevékenységével kapcsolatosan a NET elnök megjegyezte: a Szolgálat munkáját megfelelően látja el, az ehhez szükséges anyagi, illetve jogszabályi háttér rendelkezésre áll.

**Szeptember 26-28-án** Mátraházán az MTA Üdülőben rendezték meg a Népegészségügyi Kutató és Oktató Intézetek 2. országos tanácskozását, amelyen az ÁNTSZ több országos intézetének (OEFI, OKI, OKBI, OSSKI) vezetői is részt vettek.

**Szeptember 29.** Prof.Dr. Köteles György az OSSKI nyugalmazott igazgató főorvosa aranydiplomát kapott a Semmelweis Egyetemen.

**Szeptember 30 - október 2.** A Magyar Higiénikusok Társasága Balatonvilágoson 160 résztvevővel rendezte meg a 38. Vándorgyűlést, melynek fő témája A magyar közegészségügy a XXI. században: megőrzendő értékeink és integrált felkészülés az új kihívásokra

## 2008. október

**Október 3.** „Őrizzük meg! Vele vagy nélküle? Gyere! Vigyázzunk egymásra!” címmel került megrendezésre az az esemény, melyen szakmai előadásokkal, emlő műtött nők divatbemutatójával, és emlőrák elleni figyelemfelkeltő sétával várta az érdeklődőket Miskolcon, Az eseményt a Magyar Rákellenes Liga Borsod-Abaúj-Zemplén Megye Miskolci Betegszolgálatja szervezte, amelyben az ÁNTSZ munkatársai is közreműködtek.

**Október 07.** Az OÉTI „Zöldség-gyümölcs, az egészséges táplálkozás pillérei” címmel 193 fő részvételével tartott továbbképzést, melyet nagy érdeklődés kísért.

**Október 7-8.** Az OSSKI, az OTH és az ÁNTSZ Dél-alföldi Regionális Intézete megrendezésében került sor a Sugár-egészségügyi Decentrumok országos szakmai értekezletére Szegeden, amelyen az OSSKI vezető kutatói továbbképző előadásokat tartottak és gyakorlati módszertani megbeszéléseket koordináltak.

**Október 7-9.** között zajlott a Magyar Zoonózis Társaság Szent-Iványi Binder Napok és Rudnai-Kemenes Tudományos ülése, amelyen fő témája az élelmiszerbiztonság a schengeni határokon belül címet kapta. A tanácskozáson közegészségügyi-járványügyi és állat-egészségügyi szakemberek vettek részt. A tudományos ülésen emlékérmek is átadásra kerültek.



**Október 12.** A NATO-Partnerségi Futófesztivál keretében az Egészségzsiget megszervezésében és lebonyolításában kifejtett aktivitásáért írásban mondott köszönetet Jan-Francois Bureau főtitkár úr az OÉTI-nek.

**Október 14.** Az Országos Tisztifőorvosi Hivatalban megtartott „A hazai influenzajárványok tényei és tendenciái (vírusok és költségek)” című nyitó sajtótájékoztatóval „hivatalosan” is kezdetét vette az a 2008/2009-es influenza szezon.

**Október 17.** Megjelent a (25/2008. (X.17.) KvVM-EüM-FVM együttes rendelet, amely szigorította a szmogriadó elrendelésének feltételeit.

**Október 20-22.** Az ECDC munkatársaiból álló delegáció járt az Országos Epidemiológiai Központban, akik a hazai készenléti szolgálat, illetve a gyorsreagálás elméleti és infrastrukturális rendszerét tekintették át és bemutatták a náluk lévő gyakorlatot.

**Október 28.** E napon került sor az Egészségügyi Minisztériumban a Batthyányi Strattman László ünnepségre, ahol az ÁNTSZ több szakembere is kitüntetésben részesült.

## 2008. november

**November 3.** Prof. Dr. Köteles Györgyöt, az OSSKI nyugalmazott igazgató főorvosát Wiegner Jenő díjjal tüntette ki a Magyar Tudományos Akadémia.

**November 7-8.** „Egyenlő Eséllyel a Rák Ellen!” címet kapta az Encsen megrendezésre kerülő Egészségnap, amely az emlőszűrés és felvilágosítás jegyében zajlott.

**November 14.** Az országos tisztifőorvos látogatást tesz az ÁNTSZ Észak-magyarországi Regionális Intézetnél, amelyet a helyi kollégák nagyon pozitívan értékelnek.

**November 18.** Az OTH valamint az ÁNTSZ OEK közös szervezésében tudományos ülés megrendezésére került sor az Első Európai Antibiotikum Nap tiszteletére.

**November 19.** Jól-lét és Egészség Kamaszkorban címmel rendezett konferenciát az ÁNTSZ Országos Gyermek-egészségügyi Intézet. A rendezvényen szó volt a szexuális felvilágosításról, az egészséges táplálkozásról és a táplálkozási zavarokról, valamint az iskolaorvosi rendszerről és annak jelentőségéről. Szó esett a drog és alkohol problémákról és ezek megelőzéséről.

**November 20.** Csillagszóró II. néven újabb fogyasztóvédelmi ellenőrzési program kezdődik, több hatóság részvételével – jelentette be a koordinációval megbízott kormánybiztos, dr. Kondorosi Ferenc. Míg a Csillagszóró néven ismertté vált 2007-es akciósorozat hét hatóság együttműködésével zajlott le, a november huszadika és január negyediké közötti ellenőrzésekben már tíz hatóság vesz részt. A vizsgálatokat az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal, a

Vám- és Pénzügyőrség Országos Parancsnoksága, az Országos Munkavédelmi és Munkaügyi Főfelügyelőség, a Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóság, a Magyar Élelmiszerbiztonsági Hivatal, a Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal, az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat, az Országos Rendőr-főkapitányság, a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete, valamint a Nemzeti Közlekedési Hatóság munkatársai végzik.

**November 20.** Öt éves a Népegészségügyi Program! Parlamenti nyílt nap keretében ünnepi tudományos ülésre került sor, amelyen a megjelentek kézbe vehették a 2008. évi Népegészségügyi Jelentést.

**November 21.** Az ÁNTSZ Közép-magyarországi Regionális Intézete az OTH-ban dolgozó kollégák részére Egészségnapot szervezett, amelyen többek között vérnyomás-, testzsírszázalék-mérésre, vércukorszint-meghatározásra, valamint hallás és látásélesség vizsgálatra is alkalom nyílt.

**November 27.** Dr. Székely Tamás egészségügyi miniszter felkérte dr. Martos Évát, az OÉTI főigazgató főorvosát a Nemzeti Élelmiszer- és Táplálkozáspolitikai sikeres megvalósításához szükséges kormány-előterjesztés létrehozásában való közreműködésre, valamint a végrehajtásában való együttműködésre.

## 2008. december

**December 1.** Az AIDS Világnapja alkalmából az ÁNTSZ Országos Epidemiológiai Központ munkatársai HIV/AIDS szűrést és tanácsadást tartott az ÁNTSZ-nél dolgozó kollégák részére.

**December 2.** Az Országos Epidemiológiai Központ év végi intézeti munkaértekezletének keretében átadták az intézet által alapított Rudnai és Takátsy szakmai díjakat.

**December 4.** 50 éves az OEFI. Az intézet megalakulásának 50 évfordulója alkalmából ünnepi konferenciára került sor a Magyar Tudományos Akadémián.

**December 9.** Idén ünnepli fennállásának 10. évfordulóját az Országos Epidemiológiai Központ. Ez alkalomból bensőséges baráti találkozóra került sor az OTH és az ÁNTSZ országos intézetei vezetőivel.

**December 11.** Az Országos Epidemiológiai Központban megrendezték az epidemiológusok országos munkaértekezletét, ahol az év járványügyi eseményeinek áttekintése, értékelése mellett az egyik fő téma a védőoltási rendszerben történő változások megbeszélése volt.

**December 11.** Dr. Tulassay Tivadar professzor, a Semmelweis Egyetem rektora és dr. Falus Ferenc országos tisztifőorvos aláírta az Együttműködés a pszichiátriai módszertan jövőjéről a SOTE, az ÁNTSZ OTH és az OSZMK között című szerződést.

# 2008 sikerei, 2009 feladatai

körkérdés az országos és regionális intézetek vezetőihez

## AZ ORSZÁGOS ALAPELLÁTÁSI INTÉZET 2008-AS TEVÉKENYSÉGE

A Praxisprogram keretében az Országos Alapellátási Intézet a 2008-as évben újabb 14 tartósan betöltetlen háziiorvosi praxist töltött be, így 2009. január 1-jén már összesen 43 hátrányos helyzetű körzetben biztosítja a helyettesítő háziiorvosi tevékenységet. Az OALI jelen pillanatban 45 helyi önkormányzattal (csatolt településekkel együtt 64 helyi önkormányzat), 43 szakmai felügyelővel, és 53 helyettes orvossal áll szerződéses jogviszonyban. A működési engedélyeket összesen 28 különböző Kistérségi ÁNTSZ állította ki, és a 19 Megyei Egészségpénztár közül 15-el állunk szerződéses jogviszonyban. Azok az orvosok, akik a Praxisprogram keretében kerülnek a körzetbe, az egészségügy területén szerzett gyakorlattal már igen, háziiorvostani szakvizsgával még nem rendelkeznek. Az orvosok, amellyel, hogy az adott terület háziiorvosi feladatait ellátják, az előzőleg teljesített szakgyakorlatukra figyelemmel egyéni képzési terv szerint szerzik meg a háziiorvostani szakképesítésüket. Ennek során egy közeli kórház akkreditált osztályán heti rendszerességgel klinikai szakgyakorlatot folytatnak. Tekintettel arra, hogy minden, a programban részt vevő orvos előképzettsége más-más, eltérő az az idő, ami alatt megszerzik a szakvizsgájukat. Az orvosok a rendszerben szakvizsgájuk megszerzéséig, legfeljebb hat évig maradhatnak, azt követően azonban megállapodhatnak az önkormányzattal, hogy a továbbiakban is vállalják a körzet háziiorvosi ellátását, vagy dönthetnek úgy, hogy másutt keresnek praxist maguknak. A program keretében eddig három orvos szerzett háziiorvostani szakképesítést, ők kivétel nélkül az addig is általuk ellátott körzetükben maradtak, vagy kívánnak maradni, hogy a háziiorvosi feladatukat önállóan lássák el. Az OALI amellyel, hogy stabil, magas színvonalú szakmai hátteret biztosít a programban részt vevő orvosok részére, több szakmai programot is szervez számukra azzal a szándékkal, hogy a hosszú távú szakmai igényesség épüljön be a mindennapi gyakorlatukba.

Ilyen program egyrészt az „Egészség Házhoz Megy” című rizikószűrés. A 2008. évben 8 praxisban történt helyszíni szűrés az „Egészség Házhoz Megy” program keretében. Ennek a folytatásaként több további, az OALI alkalmazásában dolgozó helyettesítő háziiorvos praxisában jut majd el. A szűrés illeszkedik a népegészségügyi helyzetből adódó igényekhez, így tartalmaz kardiovaszkuláris rizikó meghatározást (testtömegindex meghatározás, vérnyomásmérés, vércukorvizsgálat, koleszterinszint mérés), a dohányzók körében légzésfunkciós vizsgálatot, a szénhidrát-anyagcsere zavarok korai megállapítását (Findrisk kérdőív segítségével), rosszindulatú daganatok szűrésével kapcsolatos tanácsadást (széklet-vér vizsgálatára alkalmas szárazdiagnosztikai eszköz használatának bemutatása). A Program keretében a

praxisokban nem csupán a helyszíni szűrés, hanem a kiszűrt rizikószemélyek, betegek egységes protokoll szerinti követése, gondozása is megtörténik.

A Praxisprogramban dolgozó orvosok részt vesznek a Magyar Diabetes Társasággal együttműködésben történő „Findrisk” elnevezésű vizsgálatokban, melyben szintén a háziiorvosi praxisokban történik a páciensek szűrése. A Findrisk kérdőív segítségével megítélhető az adott páciens rizikópontszáma. Ezt követően a vércukorszint mérése és szükség szerinti terhelése már csak a kockázati populációban történik. A projekt keretében a helyettesítő háziiorvosokkal ellátott praxisok mellett egyéb háziiorvosi praxisok csatlakozása is lehetséges.

Tekintettel a program keretében szakvizsgát szerző orvosok igényére a 2009-es évben rendszeresített keretek között biztosítjuk az orvosaink számára a szakvizsgát követő időre történő felkészülést, ahol tanácsokat kapnak az önkormányzatokkal történő szerződéskötéshez, felkészítjük őket a háziiorvosi praxis beindításával kapcsolatos teendőikre, valamint a háziiorvosi praxis menedzsmentjére.

Szintén a 2008-as évben indult el „a megelőző tevékenység és a háziiorvosi rendszer minőség alapú finanszírozása” című projekt, melynek célja az alapellátás preventív tevékenységének jelenlegi feltérképezése, a motivációs tényezők feltárása és javaslatétel a tevékenység végzéséhez szükséges optimális környezet megteremtésére.

Az OALI háziiorvosok, házi gyermekorvosok, foglalkozás-egészségügyi szakorvosok részére továbbképző tanfolyamokat tartott tavasszal és az ősz folyamán. A Nemzeti egészségügyi fejlesztési programokhoz kapcsolódva, különös figyelmet fordítottunk a vegyes háziiorvosi praxisokban dolgozó kollégák továbbképzésére is. Célunk, hogy a vegyes praxisokban ellátott gyermekek is hasonló színvonalú ellátásban részesüljenek, mint a gyermekorvosok által ellátott praxisokban. A foglalkozás-egészségügy és a háziiorvosi szakmai terület átfedései mentén továbbképzést szerveztünk a foglalkozás-egészségügyi szakorvosok általános orvosi ismereteinek karban tartása és fejlesztése céljából

Az OALI az ápolók tekintetében folyamatosan méri fel az ápolási igényeket, valamint az ápolási tevékenységet az alapellátás szervezeti keretein belül, különös tekintettel a háziiorvosi tevékenységtől el nem választható szociális igényekre.

A Népegészségügyi Program sikerének kulcsszereplői a praxisban dolgozó ápolók. Az ő speciális felkészítésüket szolgálja az Intézet ez évben beindított, az ország több területére tervezett 2-2 napos Prevenációs Nővér programja. Eddig három alkalommal került rá sor, a helyszíni előadásokhoz e-learning

program kapcsolódik vizsgával, ami áttételesen az ápolók informatikai igényességét is hivatott erősíteni.

Fenti feladatokat az 2009-ben is folytatja. Jogszabály-változások miatt ezek a feladatok a jövőben bővílni fognak a minőségi és hatékony gyógyszer-rendelés ösztönzéséről szóló 17/2007. (II. 13.) Korm. rendelet módosításának következményeként a Megyei Egészségbiztosítási Pénztárak a gyógyszert legköltségesebben rendelő orvosok továbbképzését rendelik el. Jogszabály szerint ezen továbbképzések szakmai tartalmát az OEP az OALI és az OSZMK közreműködésével határozza meg.

Az OALI feladata a továbbképzések szakmai tartalmának meghatározása, valamint egy online továbbképzést, valamint vizsgalehetőséget biztosító felület létrehozása

A háziiorvosi, házi gyermekorvosi és fogorvosi tevékenységről szóló 4/2000. (II. 25.) EüM rendelet várható módosítása következtében az OALI szerződést köt a háziiorvosi szakvizsgával nem rendelkező, de háziiorvosként dolgozni kívánó orvosokkal a képzésük tekintetében. Ezek az orvosok a jövőben a képzési szerződésük megkötését követően, mentor szakmai felügyelete mellett, a szakvizsgájuk megszerzéséig, de legfeljebb 5 évig dolgozhatnak a háziiorvosi rendszerben.

Az OALI segíteni kívánja a visszavonuló háziiorvosok, illetve a helyükre kerülő fiatal háziiorvosok, háziiorvos-jelöltek közötti praxisváltást. Ennek keretén belül különös figyelmet fordítanak a visszavonuló háziiorvosok igény szerinti visszafoglalkoztatására mentori és/vagy helyettesi minőségben, mely a szoros munkakapcsolat következtében a körzetet átvevő kollegát is segíti a praxis átvételében, a praxishoz tartozó biztosítottak kórtörténetének minél teljesebb és gyorsabb megismerésében.

## 2008-BAN 50 ÉVES AZ OEFI

A 2008-ban szervezett események közül kiemelkedő jelentőségű az intézet fennállásának 50. évfordulója alkalmából tartott konferencia, melyet december 4.-én a Magyar Tudományos Akadémián szerveztek. A konferencia szakmai fókuszában - az 50 éves jubileum méltó megünneplése mellett - az egészség társadalmi meghatározói álltak. A téma aktualitását adta az Egészségügyi Világszervezet három éve alakult szakmai bizottságának legfrissebb jelentése, a *Closing the Gap*. Magyarország egyike azoknak az országoknak, melyek elsőként foglalkoznak ezzel az anyaggal. A *Closing the Gap* magyar nyelven való megjelentetése mellett, e konferencia keretében a jelentésben foglalt szakmai tartalmak és következtetések végiggondolását, illetve a hazai tennivalók meghatározását is célul tűzték ki. Az Országos Egészségfejlesztési Intézet több programja is a hátrányos helyzetű területekre, illetve társadalmi csoportokra irányul. Nemzetközi szinten pedig a EuroHealthNet nevű civil szervezet által koordinált Determine program keretében foglalkoznak a témával.

A hazai előadók mellett Clive Needle (igazgató, EUROHEALTHNET) beszélt az Európai Unió szerepéről az egészség gazdasági és társadalmi meghatározóinak kezelésében, valamint Pirooska Östlin (Swedish National Institute of Public Health) a „WHO Commission on Social Determinants of Health” munkacsoport zárójelentésének főbb gondolatait ismertette a konferencia résztvevőivel.

Az ünnepi program részeként Gábor Edina az Országos Egészségfejlesztési Intézet főigazgatója emléklapot és ajándékot adott át azoknak a szakembereknek, akik több évtizedes munkájukkal hozzájárultak az intézet sikereihez. Elismerésben részesült prof. Dr. Métneki János, Csonka Mária, dr. Makara Péter, dr. Kishegyi Júlia, Kerek Judit és Monspart Sarolta.

## OEK: FOLYAMATOSAN, MAGAS SZÍNVONALON

Az Országos Epidemiológiai Központ alaptevékenysége a korábbi időszakokkal megegyezően, változatlanul, a 2008. évben is az Alapító okiratában foglaltak megvalósítása érdekében az ország járványügyi biztonságának felügyeletére irányult, mely komplex módon a fertőző betegségek, az egészségügyi ellátással összefüggő fertőzések, valamint az immunbiológiai készítmények ellenőrzésével valósult meg. Az OEK folyamatos kapcsolatban áll a nemzetközi szervezetekkel és a területi intézetekkel, információs rendszereket működtet, elemzéseket végez, ajánlásokat ad ki, járványügyi stratégiai döntéselőkészítői, szakértői tevékenységet végez. Részt vesz a szakmai jogszabályok előkészítés folyamataiban, a területi események kivizsgálásában, javaslatot tesz rendkívüli események kapcsán a veszélyhelyzetre való felkészülésre, ill. szakértelmével segíti, operatívan közre-működik szokatlan vagy súlyos események leküzdésében.

Az Európai Betegségmegelőzési és Járványvédelmi Központ (European Centre for Disease Prevention and Control, ECDC) hazai partnerintézménye „competent body”, az Európai Közösségi Járványügyi Felügyeleti Hálózat tagja. Vezető szakemberei az ECDC vezető testületeinek, állandó bizottságainak és specifikus járványügyi/mikrobiológiai hálózatainak munkájában hazai „fókusz-pont”-ként, kapuőr-ként vesznek részt.

A munka az ECDC szakmai tevékenységének erősödésével, kiteljesedésével együtt fokozatosan bővül, szélesedik és igen sokrétű: szakértői értekezleteken, konferenciákon, döntéselőkészítő munkában képviselik az országot/szakterületet, illetve rendszeresen betegség-specifikus adatokat továbbítanak a fertőző betegségek hazai helyzetéről; a nemzetközi fórumokról érkező kérdésekre válaszolnak, validálják a Magyarországra vonatkozó adatokat, anyagokat, de javaslattevői joguk/kötelességük is igen sok feladatot.

Az „epidemiológiai felderítés” irányában is megtörténtek a szükséges lépések, az epidemiológiai információgyűjtés további módjainak/formáinak meghonosítása nemzetközi tendencia, mely technikai fejlesztési igénye mellett szakmai kihívást is jelent – azonban egyértelműen a nagyobb, a

fokozott járványügyi biztonságot szolgálja. Részt veszünk az ECDC által irányított Európai Testületi Epidemiológiai Képzési Programban (European Programme for Intervention Epidemiology Training, EPIET), mint fogadó intézet, egy gyakornok képzése már megkezdődött. Tagja vagyunk a Közegészségügyi-járványügyi Intézetek Nemzetközi Szövetségének (International Association of National Public Health Institutes, IANPHI), amely összefogja a különböző földrészekeken működő intézetek tevékenységét. Aktivitásunk, tájékozódásunk elsősorban az európai tagintézmények felé irányul.

Legaktívabban a nemzetközi szakmai szervezetek közül az WHO programjaiban veszünk részt. Megszervezésre került az OEK irányításával az ÁNTSZ intézmények bevonásával az Európai Védőoltási Hét. Nemzetközi Egészségügyi Rendszabályok (International Health Regulation, IHR), melynek értelmében minden országnak ki kell nevezni a nemzeti kapcsolattartókat és a nemzeti tájékoztatói központot. Az egyik IHR fókuszpont a Járványügyi osztály vezetője, aki egyben az EWRS kapcsolattartásért is felelős OEK szakterülete vonatkozásában a Szolgálat szakmai-módszertani, tudományos kutatási, képzési továbbképzési, nyilvántartási, koordinálási, szakmai felügyeleti, szakértői feladatokat ellátó szerve

– Az akkreditált laboratóriumok sikeres felkészülése eredményeként a Nemzeti Akkreditáló Testület (NAT) megerősítette akkreditált státuszában a Vírológiai főosztály 3 osztályát, a Bakteriológiai, mikológiai, parazitológiai és tipizáló főosztály 5 osztályát; a Mikrobiológiai kutatócsoport, a Vírus-oltóanyag- és Bakteriális oltóanyag-ellenőrző, a Dezinfekciós osztályon végzett tevékenység széles spektrumát, a klasszikus, az újabban alkalmazott szerológiai (pl. ELIZA) és a modern molekuláris (PCR,-RT-PCR) vizsgálatokat.

– Nemzeti Referencia Laboratóriumunk a nemzetközi körkísérletekben kiváló eredménnyel vett részt.

– A Minőségbiztosítási osztály a hagyományokhoz híven folytatta a hazai laboratóriumok részére szervezett körvizsgálatok koordinálását.

– A Táptalajkonyha termelését mennyiségi és minőségi értelemben fokozta.

A kiszerelés, a dokumentálás és minőségellenőrzés területén számos újítás került bevezetésre.

– Korszerűsödött az Állatház, elsősorban az oltóanyag-ellenőrzés kísérleteinek biztonságosabbá tétele érdekében.

– Sikeresen lezajlott a BSL-3-4 laboratórium próbaüzeme.

– Fenntartottuk és bővítettük az Orvosi Mikroorganizmusok Magyar Nemzeti Törzsgyűjteményét.

– A Nemzeti Kábítószer Adatgyűjtő és Kapcsolattartó Központ (Nemzeti Drog Fókuszpont) által elkészített magyarországi kábítószer-helyzetről szóló beszámoló jelentést mind a hazai szervek, mind a nemzetközi központ (European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction, EMCDDA) elfogadták.

– Hetente megjelent az Epinfo, havonta a Droginfo és negyedévente a Mikrobiológiai körlevél, számos lakossági tájékoztató és figyelem-felkeltő plakát készült.

– Működött a honlap, a Lakossági járványügyi tájékoztató szolgálat (a zöldszám és az internet), a Nemzetközi oltó-

központ és a járványügyi készenlét, továbbá a Nemzeti Kábítószer Adatgyűjtő és Kapcsolattartó Központ.

A legmodernebb metodikák alkalmazásával kimagasló szakmai eredmények, sikerek születtek, amelyeket a hazai fórumok mellett számos nemzetközi közleményben hoztak nyilvánosságra.

A fenti rövid összefoglaló csak arra készült, hogy felvázolja az Országos Epidemiológiai Központ sokrétű tevékenységét, érzékeltesse működésének szakmai jelentőségét, melyben a hazai és a nemzetközi kapcsolatok, a szakértői tevékenység és a kutatás, a terület irányítása, a képzés és továbbképzés egymást kiegészítő és erősítő munkafolyamatok, amelyek kiemelik és bemutatják a Központ munkatársai szakértelmének sokoldalúságát.

## A VÍZILABDA VÁLOGATOTTAT IS FELKÉSZÍTETTE PEKINGRE AZ OÉTI

Az OÉTI rövidítés mögött egy évvel ezelőtt még az Országos Élelmiszerbiztonsági és Táplálkozástudományi Intézet név állt, idén azonban már az Országos Élelmezés- és Táplálkozástudományi Intézet név. Dr. Martos Éva főigazgató évértékelőjét is azzal kezdi: az esztendő elején azzal szembesültek, hogy az élelmiszerbiztonság étszervezése miatt 28 munkatárs már nem dolgozik az intézetben. Ráadásul a 2007 év eleji létszámhoz képest, már csaknem fele annyian voltak. Át kellett nézni, hogy mely feladatok kerültek el az intézettől és melyek azok, amelyek újként jelentkeztek. Ennek megfelelően új intézményi struktúrát kellett kialakítani, illetve az új feladatoknak megfelelő új struktúrát, valamint kiküszöbölni a több mint 60 éves épület problémáit. Ebben az évben nagyon nagy öröm volt, hogy áprilisban megkezdődött az intézet rekonstrukciója, amely jelenleg is tart, sőt a következő évben folytatódik.

A megváltozott szakmai feladatok az OÉTI esetében egyes feladatkörök megszűnését, mások hangsúlyosabbá válását jelentette. Miután az intézet az ÁNTSZ szakmai-módszertani bázisa, nyilvánvaló volt, hogy olyan feladatokra kell koncentrálni, amelyeknek a hatósági bázisa is megvan. Az átalakulást azonban lelkileg nem volt könnyű megélni, hiszen voltak olyan kollégák, akik az OÉTI-ben kezdték pályafutásukat, majd elkerültek innen. Meg kellett osztani az elmenő kollégák feladatainak egy részét, miközben az Európai uniós direktívák, feladatok előrehaladásával szakértői tevékenységként jelentkeztek. Ilyen volt az elhízás elleni miniszteriális konferenciából adódó feladatok, a Fehár könyv fizikai aktivitásból, túlsúlyból adódó betegségekről, illetve a II. WHO Nemzeti Élelmezés- és Táplálkozáspolitikai. Nagyon nagy öröm, hogy a betegélelmezésre javítására vonatkozó rendelet az OÉTI szakmai ajánlására alapozódott, de a közétkeztetés és a gyermekkori elhízás is napirenden volt. Részben ebből már jövő évre is adódnak feladatok, hiszen a II. WHO Nemzeti Élelmezés- és Táplálkozáspolitikának el kell készíteni az alapját, illetve nagyon hangsúlyosan kell foglalkozni a közétkeztetéssel, hiszen ebben az

évben mérték fel az ÁNTSZ-szel az általános és középiskolák táplálkozás egészségügyi helyzetét, vagyis a menzákat, automatákat, büféket, fizikai aktivitás lehetőségeit – mondja a főigazgató. A másik prioritás a Nemzeti Sócsökkentő program, amely részben figyelemfelhívás a lakosság felé, részben pedig az élelmiszeripar figyelmének felhívása az élelmiszerek sótartalmának csökkentésére. Az emberek ugyanis leginkább úgy visznek be a szervezetükbe túl sok sót, hogy gyakran nem is tudnak róla, miközben több mint 2 millió magas vérnyomásos ember van és a normál bevitt 3,5-szerese kerül a magyar ember szervezetébe.

Az intézet ismertsége és elismertsége is nőtt az elmúlt időszakban – konferenciákon, szakmapolitikai egyeztetéseken vannak jelen. A zöldség-gyümölcs programjuk nemzetközi visszhangot kapott. A program során felhalmozott tapasztalataik kiváló alapot adhatnak a jövőre 300 millió euróval támogatott európai program alapja lehet.

Az elismertséget bizonyítja az is, hogy a pekingi olimpia előtt néhány hónappal Kemény Dénes, a Magyar Vízilabda Válogatott Szövetségi kapitánya megkereste az intézetet, hogy táplálkozási szempontból készítsék fel a csapatot a világversenyre. Ezzel összefüggésben kiadvány is készült Nyerő táplálkozási tanácsok címmel.

Minden pozitívum ellenére azonban a főigazgató fájjalja, hogy több tehetséges fiatal elmegy az intézetből, mert az itt megszerzett tudást és tapasztalatot a privát szféra jobban honorálja.

Az OÉTI 2009-ben 60 éves lesz. Ezzel kapcsolatosan olyan nemzetközi konferenciát szerveznek, amelyen megtárgyalják, bemutatják az intézet főbb tevékenységeit, kapcsolódva a főbb szakmai programokhoz.

## **EBBEN AZ ÉVBEN LETTÜNK 5 ÉVESEK! EZEK SZERINT ITT AZ IDEJE AZ ISKOLAÉRETTSÉGI VIZSGÁLAT ELVÉGZÉSÉNEK**

***I. vizsgálat: az idegrendszer érettsége „állásegyensúlyt nyitott és csukott szemmel”:***

Nyitott szemmel azt láttuk, hogy a dologi kiadásokra kapott összeg éppen a fennmaradásunkat fedezi, de becsuktuk a szemünket és ezzel nem törődve rengeteg érdekes programot valósítottunk meg. Rendeztünk konferenciát a kamaszok egészségével, balesetmegelőzéssel kapcsolatosan. Megjelent a nemzetközi HBSC-beszámoló, amiben munkatársaink is sokat dolgoztak. Részt vettünk nemzetközi és hazai konferenciákon, néhány közleményünk is megjelent. Filmeket forgattunk, forgatókönyveket írtunk és írtunk. Megszerveztük a szakma egyetértését két szakmai irányelvhez. Próbáltunk előrelépni a gyermekjogok területén. Véleményeztünk ki tudja hány feladatot és közben még rendeltünk is. Ki a védőoltási tanácsadáson, ki a családtervezési programon, ki a kamaszambuláncán.

## ***II. mozgásvizsgálatok.***

Ezeknél a feladatoknál a gyermekek térbeli tájékozódóképességét, testsémáját, a kéz- és a lábmozgásuk összehangolását, a dinamikus egyensúlyérzését, a ritmusérzékét és a szerialitási képességét figyelhetjük meg és értékelhetjük. A mozgásos feladatok a fenti készségek és képességek mellett alkalmasak a feladattudat, az impulzivitás-gátlási képesség, a szerialitási készség, a mechanikus számolási készség 10-es számkörben, a rejtett agresszivitás és a egyidejű többcsatornás figyelem tanulmányozására is.

A mozgásfeladatok pontos végrehajtása utánzásra és megértésre, valamint az emlékezetre épül. Ezek azok a készségek és képességek, melyeket az iskolaérettségi vizsgálatoknál már biztos alapként kell „hozni” a feladatok értelmezéséhez és jó megoldásához.

Hát ehhez nincs mit hozzátenni...

Ezt folyamatosan gyakoroljuk a Közös Kincünk a Gyermekek Csecsemő- és Gyermek egészségügyi Program megvalósítása során. Állandó kapcsolattartást igényel a minisztériumunkkal, az oth-val, a társintézetekkel, a szakmai kollégiumokkal és rengeteg kollégával. Egyelőre megy...

## ***III. vizsgálat: testvázlat, térbeli tájékozódás, lateralitás***

Ezt a feladatot szolgálta a kezdetektől meglévő széttagoltságunk. Az intézet továbbra is két telephellyel rendelkezik – eddig soha, egy alkalommal sem tévesztette össze a kettőt egy dolgozónk sem! Olyan már volt, hogy a másik helyre ment megbeszélésre, vagy otthagytott valami fontosat a másik helyen. De azt, hogy éppen hol vagyunk, nem lehet összetéveszteni! A központunkon a portán egy idegen fogad, akitől el kell kérni a kulcsunkat, egy óriási épületegyüttesben vagyunk egy kicsi területen. A Bolgárkerék utca inkább családias, a környék is kellemesebb, csak mi vagyunk ott és a páciensek. Ráadásul a Diószegi úton hónapokon keresztül volt olyan hang- és szagigerekben részünk, amik miatt nem lehetett ablakot nyitni. Itt nyáron nagyon meleg van, télen kicsit hideg. A Bolgárkerék utcában mindig meleg!

***IV. vizsgálat: taktilis érzékelés: grafesztézia, kettős taktilis inger percepciója, „Mi van a kezében?” gyakorlat Ezt egymás között gyakoroljuk.***

Idén mozgalmas volt az élet nálunk, sok munkatárs lecserélődött. Gazdagodtunk egy pszichológussal, egy részállású dietetikussal, elment egy és jött egy új védőnő kolléganőnk, a titkárságon egy egészségtan tanár, a gazdasági osztályra egy főiskolai végzettségű közgazdász. Ezek ára, hogy elment egy egészségügyi menedzser kolléganő, egy részállású pszichopedagógus, és egy férfi: informatikus kollánk. Egyre többen értünk egyet abban, hogy nemi arányt javítanunk kellene, de mit akarjon az ember egy gyermekekkel foglalkozó intézményben...

Szerencsére idén három kolléganőnk is férjhez ment, egy pedig megvédte (kitűnő eredménnyel) a PhD dolgozatát. Gratulálunk!

## V. vizsgálat: ritmusérzék

Beszédmozgás és kézmozgás (taps) összehangolása, motoros mintamásolási készség, egyidejű háromcsatornás figyelem, szerialitás, hosszú idejű emlékezet

A Bolgárkerék utcai telephelyen ezt a vizsgálatot szolgálják az OEP-finanszírozású járóbetegrendeléseink. Itt rendszeres tesztelést jelent az ambuláns lapok és elszámolások egy lap, két oldalára, azonos irányba történő kinyomtatása. Egyszerre kell figyelni az idő kihasználására és a páciensek elégedettségére. Szerencsés, ha arról is megismerjük őket. Kellő ritmusérzékkel kell rendelkezni ahhoz, hogy mindenki elégedett legyen és közben a telefonokat is elintézzük és az email-eket is megválaszoljuk. Még jó, hogy a spam-szűrő legalább működik!

*Azt hiszem átmentünk a vizsgán!  
Iskolaérettek vagyunk.*

## EURÓPAI UNIÓS ELVÁRÁSOK HATÁROZTÁK MEG AZ OKBI TEVÉKENYSÉGÉT

Az OKBI leglátványosabb és talán legnehezebb feladata a REACH előregisztráció koordinálása volt 2008-ban. Ezt az 1907/2006/EK, úgynevezett REACH rendelet szabályozza. Ennek előírásai szerint 2008. június 1. és december 1. között zajlott az úgynevezett bevezetett anyagokra vonatkozó ingyenes előregisztráció. Az OKBI REACH Nemzeti Tájékoztató Szolgálat – a REACH Helpdesk - előadásokon, tanfolyamokon, illetve az OTH segítségével, és az ÁNTSZ intézetek bevonásával, szóróanyagokkal segítette az érintett vállalkozások szakmai felkészülését. A figyelemfelkeltő kampány keretében a REACH Helpdesk több mint 5300 hazai céget értesített a rendeletben megfogalmazott előregisztrációs kötelezettségükre vonatkozóan. Összesen 639 magyar vállalkozás, 13.740 vegyi anyagot előregisztrált. Az előregisztráció a cégek érdekvédelmi szervei véleményei alapján sikeres volt – tudtuk meg dr. Bordás Imre főigazgatótól.

Az OKBI egy másik fontos - de talán kevésbé látványos - tevékenysége a RAR anyagok véleményezése volt. Az ECB (European Chemicals Bureau) által a tagállamoknak kiküldött veszélyes anyagok előzetes kockázatbecslése (Risk Assessment Report, RAR) tovább folytatódott. Magyarország részéről az OKBI ez évben 1880 vegyi anyag véleményezését végezte el. Az EU Magyarországot, mint referens tagállamot (RMS) jelölte ki a biocid hatóanyagok véleményezésére. Ezt a feladatot, illetve az ezzel kapcsolatos koordinációt az OKBI, Biocid Osztálya végezte. Az EU 2008-ban csatlakozik az ENSZ egységes, az egész világra kiterjedő kémiai biztonsági rendszeréhez, a Globálisan Harmonizált Rendszerhez (Globally Harmonised System, GHS). Az OKBI - jogszabályi felhatalmazás alapján - felállította és felkészítette a GHS Kompetens Nemzeti Hatóság Osztályt, amely az EU GHS rendelet kihirdetésétől, várhatóan 2008. december végétől azonnal működőképes.

A veszélyes anyagok és készítmények bejelentése, információszolgáltatás terén további feladatai is voltak, vannak az OKBI-

nak. Az intézet összeállította a Veszélyes Anyagok Jegyzékét, amit az OTH az Egészségügyi Közlönyben jelentetett meg, miközben tovább folytatta a veszélyes anyagok és készítmények bejelentésének fogadását és nyilvántartását. Összesen 5.710 bejelentés érkezett az intézethez. Az Egészségügyi Toxikológiai Tájékoztató Szolgálat, az ETTSZ 24 órás információszolgáltatási tevékenységet folytat. Az év során a munkatársak a veszélyes anyagokkal és készítményekkel kapcsolatos 415 írásbeli, és 2.003 telefonos megkeresésre válaszoltak. Az Országos Transzplantációs Nyilvántartás (OTNY) pedig 2008. folyamán 21, eddig összesen 825 tiltakozó nyilatkozatot regisztrált. Az OKBI, 2008-ban, csatlakozva a szlovén Elnökség felhívásához, kezdeményezte, és az OTH segítségével 2008. május 20-án megrendezte a Kémiai Biztonság Napját. Az intézet ezt az alkalmat, mint a tömegtájékoztatás egyik eszközét, a következő években is rendszeresen meg kívánja rendezni.

Tudományos intézetként az OKBI 2008-ban tovább folytatta a kutató laboratóriumok fejlesztését, egyfelől a szakértői, szaktanácsadói, illetve tagállami véleményező tevékenységhez szükséges szakmai háttér biztosítása, másfelől a REACH feladatokra való felkészülés érdekében.

A jövőre vonatkozóan pontosan körülhatárolt feladatai vannak az intézetnek. Fel kell készülniük a regisztrációval kapcsolatos feladatokra. Emellett fel kell készíteniük az ÁNTSZ intézetek, illetve az érintett társhatóságok munkatársait a REACH végrehajtásával, az ellenőrzéssel, illetve kikényszerítéssel kapcsolatos feladataikra, továbbá a REACH végrehajtásával kapcsolatos 440/2008/EK rendeletben előírt fizikokémiai, toxikológiai és ökotoxikológiai vizsgálatok, véleményezések elvégzése, illetve az ebben résztvevő társintézmények közötti tevékenység koordinálása is a feladatuk lesz.

Végül, de nem utolsó sorban dr. Bordás Imre a GHS Kompetens Nemzeti Hatóság működtetését emelte ki. Az GHS Kompetens Nemzeti Hatóság osztály feladatainak ellátása az egységes csomagolás, címkézés, osztályozás, feliratozás, és ezáltal, a felhasználók jobb tájékoztatása, illetve az egészségmegőrzés érdekében.

## TEVÉKENYSÉGE ÁLTAL EGYRE ISMERTEBB ÉS ELISMERTEBB AZ OKI

Az egészségre káros környezeti expozíció megelőzésében, csökkentésében, ellenőrzésében, a sérülékeny lakossági csoportok, mindennek előtt a gyermekek környezeti ártalmaktól való megvédésében, az egészségi állapotban fellelhető, környezeti okokra visszavezethető egyenlőtlenségek vizsgálatában tevékenykedett az idén is az OKI. Dr. Dura Gyula főigazgató értékelése szerint növekedett az OKI elismertsége – elsősorban a heti pollenjelentések, a Budapest + 5 nagyváros levegőtisztaságának napi egészségügyi értékelése, az ivóvízminőségi helyzetkép, a természetes fürdővizek (strandok) vízminőségének monitorozása, a hőségriasztási rendszer és az ismeretterjesztő kiadványaik kapcsán. Az intézet adja a Víz és egészség tárcaközi szakbizottsági elnököt, titkárt, az MHT elnökét, az Egészségtudomány főszerkesztőjét, az ISDE International Society of Doctors for the Environment vezetőségi tagjait. Az OKI jelenleg 9 kutatási projektben vesz az FP6-os ke-

retprogram által támogatott 37 közül. Ezek a Coordination action on indoor air quality and health effects - Beltéri levegőminőség, A légszennyezés mérése és egészségi hatása; a Healthy Water: Molekuláris és epidemiológiai vizsgálatok az ivóvízben újonnan megjelenő patogén mikrobák által okozott egészségügyi kockázat becslésére; EPIBATHE Európa-fürdés A természetes fürdővizek higiénés értékelése; ENHIS, ENHIS2 Establishment of Environmental Health Information System Supporting policy Making Indikátorokon alapuló környezet – egészségügyi információs rendszer; környezetegészségügyi kockázatértékelés térinformatikai módszerekkel; EUROHEAT "Egészségügyi rendszerek válassza a népegészségügy problémákra, különös tekintettel a hőhullámokra" (Improving Public Health responses to extreme weather events)

Jelenleg a 2009. októberére tervezett párizsi 5. Európai környezetvédelmi és egészségügyi miniszteri konferenciára készül az intézet. Ez a konferencia foglalkozik a globális környezeti változásokra adandó válaszokkal, – a klíma változás egészségre gyakorolt hatása, a humán adaptáció elősegítése –, keresi azokat az eszközöket (egészség-hatás vizsgálatok, indikátorok) és közgazdasági megközelítéseket, továbbá kommunikációs technikákat, amelyekkel el lehet érni a környezeti eredetű, jelentős betegségteher csökkentését. A miniszterek minden bizonnyal megerősítik a négy CEHAPE [egészséges vízellátás; biztonságos települési- és lakókörnyezettel a gyerekbalesetek és elhízás ellen; a légúti megbetegedések visszaszorítása; környezeti- és vegyi kockázatok csökkentése] pán-európai gyermek-egészség központú célkitűzéseket.

2009-ben az OKI-nak törekednie kell, hogy erősödjön a szerepe és képviselése a lakosság egészségi állapotának javítását célzó döntések előkészítésében; katalizálnia kell a korszerű szakigazgatási eszközök (környezetegészségügyi hatásvizsgálatok, kockázatbecslés, kockázat-költség-haszon elemzés) használatának elterjesztését. Az OKI fokozza képességét, hogy kielégítse a lakosságnak az egészség iránt növekvő érdeklődését, fel kell kutatnunk az egészség és a környezet közötti összefüggések vizsgálatára/kutatására fordítható pénzügyi forrásokat.

Mindezt kitűnő munkatársi gárdával, elszámolhatóságot biztosító szakmai és gazdálkodási munkatervvel, következetes vezetési programmal, a felettes szervekkel ápolott kiegyensúlyozott kapcsolattal, hazai és nemzetközi szakmai együttműködésben végzi az intézet. Honlapján aktuális, informatív beszámolókkal, adatokkal tájékoztatja – és kívánja tájékoztatni a jövőben is - a lakosságot és az érdeklődőket, együttműködik az ÁNTSZ regionális intézeteivel is.

Tennivalóknak – amelyeket dr. Dura Gyula megfogalmazott – se szeri, se száma. Csak az egyik ezek közül: a környezeti és az egészségi állapotmutatók összekapcsolása, ugyanis sok helyen folytatnak méréseket, adatgyűjtést, de abból az expozíció - hatás összefüggés nem mindig jellemezhető, ezért van szükség az összehasonlíthatóságot biztosító, korszerű környezetegészségügyi indikátorok gyakorlati alkalmazására.

## ÖTVEN ESZTENDŐS AZ OSSKI

Ötven esztendő igen hosszú idő nem csak az ember, de egy intézet életében is. Az Intézet alapítását (mint több országban is, az ötvenes évek elején-közepén) az atombomba hatásainak megismerése, elemzése, és a kiújuló hidegháborús légkörben a sugárhatások elleni védekezési módszerek és gyógyszeres eljárások kutatásának igénye tette szükségessé. Az Intézetet a Kormány 1954. évi határozata értelmében az Egészségügyi Minisztérium a Honvédelmi Minisztérium közreműködésével alapította 1957. január 1-jén Központi Sugárbiológiai Kutató Intézet néven. Első igazgatónk, Dr. Várterész Vilmos az Intézet alapvető feladatául jelölte meg, hogy „tanulmányozza azokat a sugárbetegségeket (atombetegségeket) és gyógyításukat, amelyek az atomenergia békés és hadi célokra való felhasználása, valamint a radioaktív izotópok egyre kiterjedtebb alkalmazása folytán egyes személyeken vagy embercsoportokon előállhatnak”. Gyógyászati Osztályunk – az Intézet megalapításától 50 éven át – a Honvédelmi Minisztérium támogatásával és felügyelete alatt, az OSSKI vezetésének szakmai irányításával működött. Első vezetője, intézetünk egyik alapító tagja, dr. Sztanyik B. László professzor jelenlétével is megtisztelte ünnepünket. 1963-tól Országos „Frédéric Joliot-Curie” Sugárbiológiai és Sugáregészségügyi Kutató Intézet néven szolgáljuk a lakosságot. A hatvanas években az Intézetben (rendszeresen hétvégeken is folytatott) kísérletek sok alapvető, nemzetközi szintű, sugárbiológiai eredményt hoztak az őssejtek, a fehérjék és a nukleinsavak sugárérzékenysége, valamint a sugárvédő vegyületek kutatása területén. A kezdetben vezető szerepet játszó farmakológiai kutatások mellett különleges új szakterületek alakultak ki – így a sugárbiokémia, sugárrheumatológia, sugárimmunológia, és a radiotoxikológia. Ezen szakterületeken szerzett új eredmények alapján tudott intézetünk bekapcsolódni a nemzetközi kutatásokba, a gátló politikai tényezők és gazdasági nehézségek ellenére.

A nemzetközi nagypolitika változása, az 1963-as atomserompó egyezmény több állam által történő elfogadása módosította intézetünk feladatkörét is. Így előtérbe kerültek az atomenergia békés felhasználását célzó kutatások. Ezek egyike volt az izotópok orvosi biológiai alkalmazásának megindulása. Intézetünk e területen az ország első intézményévé vált, amely már nemcsak kutatott, hanem izotópos kórjelző készítményeket előállított, sőt illetékes intézményeken keresztül még forgalmazhatott is. E készítmények előállítása nagymértékben hozzájárult ahhoz, hogy hazánkban igen hamar beindulhatott az ún. nukleáris medicina. Az ezt segítő szervezet (a Magyar Orvostudományi Nukleáris Társaság) is Intézetünkben alakult meg. Így vált az Intézet az ilyen irányú tevékenység országos központjává.

Természetesen az atomenergia békés felhasználásának igénye az ipari és mezőgazdasági területeket is elérte. E felhasználásokat, azok biztonságos megtervezését és kivitelezését szintén segítettük. Közben kialakult a sugáralkalmazás számos új területe. Így a sugársterilizálás, mint a legjobb csírátlanítási módszer elterjedése megteremtette a sugármikrobiológiát. Intézetünk e téren is vezető szerepet töltött be hazánkban.

Az ionizáló sugárzásnak a szervezet ellenállóképességét csökkentő hatását felismerve lehetővé vált az ún. természetes ellenállóképesség behatóbb vizsgálata. Alapvető immunológiai felismerések mellett az ionizáló sugárzás felhasználása olyan készítmény előállítását tette lehetővé, mely alkalmasnak mutatkozott a sugár- és az immunkárosodás kivédésére. Az ionizáló sugárzás hatásainak tanulmányozása vezetett el a szervezet új védekező rendszerének (az epe-savak felületaktív hatásán alapuló ún. fiziko-kémiai védelem) felismeréséhez. Intézetünkben indultak meg először a daganatok összetett (sugár, gyógyszer, hő, immun) kezelésével kapcsolatos molekuláris biológiai szintű vizsgálatok, melyek nemzetközi érdeklődést váltottak ki.

Az atomerőmű tervezése és építése pedig újabb szakmai és szakmapolitikai feladatokkal bővítette Intézetünk tevékenységi körét. Így igen korán bekapcsolódtunk a tervezés, kivitelezés és működtetés adta gondok megoldásába, segítettük a kormányzat ilyen irányú tevékenységét tervbírálatokkal, alapszint felméréssel, a Hatósági Környezeti Sugárvédelmi Ellenőrző Rendszer (HAKSER) éves jelentéseinek közzétételével, szakértői véleményekkel, szakmai állásfoglalásokkal, ajánlásokkal és rendelet-tervezetekkel. Ezek a munkák kétségtelenül hozzájárultak ahhoz, hogy az atomenergia gyorsan belépett a hazai energiaellátásba, környezetkímélően tiszta és biztonságos energiaforrásként. Ez természetesen együtt járt a sugáregészségügy gyors fejlődésével, amelynek Intézetünk lett a központja. Ez megmutatkozott a csernobili baleset kapcsán kialakult helyzetben, amelyben munkatársaink jelentős környezet- és lakosság-monitorozási, szakvéleményezési és egészségügyi felvilágosítási feladatokat vállaltak. Intézetünk maximálisan helytállt az egész országból érkező élelmiszer- és környezeti minták sugárszennyezettségének folyamatos mérésében és értékelésében, valamint a lakosság tájékoztatása terén. Ezáltal hazai szakmai és társadalmi körökben ismeretbővebbé, nemzetközileg pedig elismertebbé váltunk.

A nyolcvanas években új feladatot jelentett a nem-ionizáló sugárzások vizsgálata, mert a távközlés új módszerei, a távvezetékek, adóállomások és mozgó távbeszélők – mint potenciális sugárforrások – gyors elterjedése hazánkban is társadalmi nyugtalanságot keltett. Az ionizáló és nem-ionizáló sugárhatások tudományos igényű vizsgálatával, a vonatkozó szabályozások előkészítésével és kidolgozásával, valamint a társadalom széles körű tájékoztatásával Intézetünk a sugáregészségügy terén az egészségügyi tárca egyetlen országos feladatkörökét ellátó, nemzetközileg is jegyzett központjává vált.

Intézetünk bekapcsolódása az oktatásba és a hazai, valamint a nemzetközi regionális továbbképzésbe nagyon sokat segített abban, hogy ma hazánk a sugáregészségügy, sugárbiológia, az izotópdiaosztika és a sugárvédelem területén nemzetközi mércével mérve is igen magas szinten áll. Munkatársaink nagy nemzetközi szervezetek, így a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség, az Egészségügyi Világszervezet, a Nemzetközi Sugárvédelmi Bizottság munkatársai és szakértői, illetve a Nemzetközi Sugárkórtani Társaság, az Európai Sugárbiológiai Társaság és az Európai Nukleáris Orvostani Társaság vezető tisztségviselői lettek.

Intézetünk nemzetközi tekintélyét jelzi, hogy a 60-as évek végétől számos vendégkutatói és sugárbiológiai vendégprofesszori meghívást kaptunk a legfejlettebb országokba, és több mint száz külföldi szakember kérte, fogadjuk Intézetünkben továbbképzésre. Munkatársainkat immár négy évtizede foglalkoztatja – ENSZ alkalmazottként több éves munkaszerződéssel, illetve rövid szakértői kiküldetések formájában – a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség. Ezen utóbbi létrejöttének 50. évfordulóját ez év május közepén közösen ünnepeltük az Országos Atomenergia Hivatal jubileumi rendezvényén.

Az 1948-ban megalakult Egészségügyi Világszervezet alkalmazottai és szakértői között is megtalálhatók az OSSKI korábbi és jelenlegi munkatársai. 2004 októberétől az Egészségügyi Világszervezet ötödik magyarországi Együttműködő Központjává léptünk elő. Intézetünk a sugárorvostan, valamint a nem-ionizáló sugárzások kutatása és alkalmazásának biztonsága terén lát el hazai és nemzetközi regionális koordináló szerepkört.

Az Intézet 50 év alatt sok nemzetközileg is elismert tudományos eredményt mondhat magáénak – amelyet 2226 publikációban tett közzé. Mint az egészségügyi tárca egyetlen országos szakintézménye meghatározó szerepet játszott és játszik a hazai sugáregészségügy korszerű szerkezetének kialakításában és működésének fenntartásában. A többszöri átszervezés és az ezzel járó sok nehézség ellenére változatlanul úgy érezzük, hogy teljesíteni tudjuk hazánk sugárbiológiai és sugáregészségügyi háttér szakintézményének és e szakterület nemzetközi tudományos képviselőjének feladatait.

Őszintén reméljük, hogy az Egészségügyi Minisztérium és a többi főhatóság az elkövetkezendő évtizedekben is szándékozik és képes lesz támogatni a lakosság sugáregészségügyi biztonságának európai szintű szavatolására hivatott sugárbiológiai és sugáregészségügyi szakintézménye nagyszámú állami feladatának ellátását. Az egészségügyi és a pénzügyminiszter által 2007 januárjában aláírt Alapító Végezetül hadd idézzem Dr. Köteles György professzort – aki az Intézetben 26 éven át töltött be kiemelt vezetői funkciókat igazgatóhelyettesként majd igazgató főorvosként. Köteles professzor így fogalmaz „... egy ilyen témakörű szakmai intézetre a XXI. században is szükség, és talán egyre nagyobb szükség van nukleáris programunk fejlesztésének elengedhetetlensége, annak hazai biztonsága és nemzetközi kívánalmi miatt”. Ehhez a munkához – sokak számára hivatáshoz – kívánok valamennyi munkatársamnak sok energiát, a pénzügyi helyzetünk stabilitásának kialakulásához pedig türelmes kitartást, és – ami a legfontosabb – mindannyiunknak jó egészséget 2009-ben is!

## ÚJ INTÉZMÉNYEK MŰKÖDTETÉSE KERÜL AZ OSZMK HATÁSKÖRÉBE

Az egyik jelentős siker, mind szervezési, mind szakmai értelemben az OSZMK életében az ÁNTSZ szervezeteivel közösen végrehajtott komplex ellenőrzés volt 2008-ban – foglalja össze röviden dr. Brunner Péter főigazgató. Ennek



keretében az ÁNTSZ összes szakmai szervezete megvizsgálta a különböző egészségügyi szolgáltatók tevékenységét, mégpedig az ellátás teljes folyamatát érintően. Ez azt jelenti, hogy az igazgatási szakemberek, a kórház higiéné és az ápolás is képviseltette magát. Ebben a munkában a szakfőorvosok részben a szakmai szempontok kialakításában vettek részt, de személyesen is közreműködtek a vizsgálatokban és a megszerzett tapasztalatok alapján a vélemények kialakításában is jelentős szerepük volt. Az ellenőrzések három nagy területen, főként manuális szakmákban zajlottak és még ebben az évben elkezdődik a gyermekgyógyászatok és a szülészetek ellenőrzése. A szakfőorvosok számára nagy segítséget jelentett, hogy az ÁNTSZ ilyen jelentős erőforrásokat tudott adni, és az ellenőrzések során olyan információkhoz jutottak, amelyek alapján már klinikai audit vizsgálatokat is tudtak indítani - ezt egyébként már egy újabb eredménynek, pozitívumnak látja dr. Brunner Péter.

Az intézet életében ugyancsak nagy sikernek számít, hogy megkapták a Ritka Betegségek Központjának működtetési jogát - ez az Európai Unió akcióprogramoknak megfelelő egyik fő feladata. A központ Budapesten, illetve a Pécsi Egyetem Humángenetikai Centrumában fog működni. Miután az egyetem rendkívül befogadó és kiválóan előkészítették a munkát, még az is elképzelhető, hogy ebben az évben megvalósul. Kiemelkedő eredménynek tartja dr. Brunner Péter, hogy az epidemiológiai adatgyűjtési központjuk jelentős munkákat végzett el - a 2006-ban átvett csapat teljesen megerősödött - mind személyi állományában, mind technikai értelemben - és nagyon komoly teoretikus kutatásokat végzett. Befejeződött egy felmérés saját erőforrásból, amely 8 kistérség területén végzett egészségfelmérést kérdőíves vizsgálat alapján. De az ÁNTSZ egyéb erőforrásaiból egy nagyobb kiterjedésű hasonló vizsgálat indul, s az ő nevékhöz fűződik a Népegészségügyi Jelentés 2008 című kiadvány, amely éppen az utóbbi hetekben jelent meg könyv formájában. Az előkészületek megtörténtek, de részben még a jövő évre is áthúzódó feladatok vannak az Addiktológiai Centrum működtetésével, amelynek szakmai kontrollját az OSZMK adja, s a szakfőorvosok is részt vesznek a munkában.

2008-ban egy kiváló munkát végző, komoly felszereltséggel rendelkező informatikai egység alakult ki Szekszárdon - ők az adatgyűjtés letéteményesei, és a szándékok szerint a Ritka betegségek központjában is részt kellene venniük.

2009-ben folytatódnak a komplex kórházi ellenőrzések, a megkezdett klinikai auditok, azok értékelése és újabb klinikai auditok bekapcsolódása, de nagyon nagy feladat lesz a két centrum elindítása. Emellett kiemelt feladatnak tekinti a főigazgató, hogy az OEP átalakulásával kapcsolatos teendőket is 2009-ben.

## **A MINŐSÉGIRÁNYÍTÁS FELÉ TETT NAGY LÉPÉST A DÉL-ALFÖLDI RÉGIÓ**

A 2008-as esztendő sok munkát hozott, mint ahogy arról gyakran szó esett már - mondja dr. Mucsi Gyula, az ÁNTSZ

Dél-Alföldi Regionális tiszti főorvosa. A 2007-es év az átalakulás jegyében telt elsősorban, idén pedig a régió létrehozása a munkaszervezet kialakítása, az elért eredmények megerősítése volt a fő feladat és cél, valamint a működés tovább finomítása és gazdaságosabbá tétele. A főorvos alapvetően sikeresnek értékeli ezt a tevékenységet, bár - mint mondja - a mutatók szempontjából ez már nem volt olyan látványos, mint a 2007-es változások és az azzal kapcsolatos lépések. A működés folyamatosságához, összehangoltságához, gördülékenységéhez azonban feltétlenül szükséges egy ilyen periódus is. Ezt bizonyítják a működési költségek tekintetében a gazdasági mutatók is. Dr. Mucsi Gyula fontosnak tartja, hogy a régió idén elnyerte az ISO 9001-2000 minőségirányítási rendszert, amely azt mutatja, hogy az intézet nagy lépést tett a minőségirányítás felé. Minőségbiztosítási rendszer eddig csak a kistérségekben, Békés megyében működött, s mostanra már a régió is elnyerte. Eközben Dél-Alföld a központi minőségirányítási rendszert a CAF-ot is igyekszik beépíteni a munkába, hiszen a kettő egymást kiegészítve tud működni.

Az ÁNTSZ egészét érintő változások szakmai szempontból a Dél-Alföldön is gondot okoztak - hiányolnak bizonyos jogszabályi háttérrel, hatáskörök és jogkörök tisztázását. A régió munkájára is erős hatást gyakorolt az élelmezés-egészségügy területének elkerülése az ÁNTSZ-től. Éppen ezért az idei esztendő egyfajta útkeresés is volt a régióban - a megmaradt táplálkozás-egészségügyi feladatok ellátásában, illetve a kémiai biztonság területén igyekezett a legjobban helyt állni az intézet. Feladatait oly módon látta, illetve látja el a jövőben is, hogy fel se merüljön annak lehetősége, hogy további feladatok kerüljenek el a szolgáltatótól.

Amikor 2009-ről kérdezzük, dr. Mucsi Gyula optimistán nyilatkozik - mint mondja, alapvetően is bizakodó ember. Szerinte a táplálkozás-egészségügy területén végzett, valamint az étrend kiegészítővel kapcsolatos tevékenységük rendkívül hatékony, de amennyiben a szükséges jogszabályok is megszületnek, még hatékonyabb lehet. Emellett a kémiai biztonság területén is a magasabb szintű tevékenységre van szükség, de természetesen a betegségek megelőzése, a prevenció területén is mindent megtesznek, amit a jogszabályok előírnak számukra - beleértve az egészségfejlesztést, az egészségügyi igazgatást, a szűréseket, a gyógyszerészeti felügyeletet, a szakfelügyeletet, a közegészségügyi-, járványügyi feladatokat. E feladatok folyamatos és magas szintű ellátását kell 2009-ben is tovább folytatni, hiszen ebben az esetben várható el az ÁNTSZ-től, hogy meg tud felelni a vele szemben támasztott elvárásoknak.

## **JOBB KÖRÜLMÉNYEK KÖZÖTT, TÖBB SZAKEMBERREL DOLGOZHATNAK A DÉL-DUNÁNTÚLON**

Az előző évi nagyarányú létszámleépítés után a Dél-Dunántúli Regionális Intézetben 2008-ban lehetőség nyílt hiányzó státuszok betöltésére, sőt egyes feladatok (pl. takarítás) kiszervezésével szabadabbá vált státuszokat képzett szakemberekkel tudták betölteni. Így sikerült több kistérségi intézetbe jogászt, tisztiorvosokat, ápolót, védőnőt, egészségnevelőt felvenni, valamint la-

boratóriumaiuk profiljának megfelelő szakembereket alkalmazni. 2008. I. félévében az Egészségügyi Minisztérium által biztosított pénzügyi forrásokból két ingatlant teljes mértékben felújítottak a régióban – az egyik az addig rendkívül rossz állapotban levő Szigetvári Kirendeltség, a másik a pécsi Fertőtlenítő épülete.

Saját fejlesztési forrásokból – hosszú távon megtakarítást eredményező módon - a Regionális Intézet Kaposvári Székhelye, illetve a Pécsi Kirendeltsége elavult, rosszul szigetelő nyílászáróit korszerű, hő-, és hangszigetelt, redőnnyel felszerelt új nyílászárókra sikerült lecserélni.

A Dél-Dunántúli Régió munkatársai közül többen elismerésben részesültek: Dr. Németh Lídia helyettes regionális tiszti főorvos az Egészségügyi Miniszter Díszoklevelét vehette át, Dr. László Eszter kistérségi tiszti főorvos Népegészségügyi Emlékérmét, Dr. Szücs Mária járványügyi osztályvezető pedig az Országos Tisztifőorvos Elismerő Oklevelét kapta, de több, a régióban dolgozó szakember munkáját ismerték el Regionális Tiszti Főorvosi Elismerő Oklevéllel.

Nemzetközi kapcsolatok terén is sikerült előrelépni a régióban: többek közt az Országos Tisztifőorvosi Hivatal szervezésében megtartott Horvát-magyar országos közegészségügyi hatósági találkozó is aktívan vettek részt. A társhatóságokkal jó kapcsolatot ápolnak, Baranya megyében hivatalos formában, írásos megállapodásba foglalt módon 8 társhatóság fektette le együttműködési szándékát, mely együttműködés azóta is töretlen és főként az ünnepek környékén szervezett akcióellenőrzések alkalmával csúcsonyosul ki. Az Európa Kulturális Fővárosa Pécs 2010 kiemelt projektjeinek szakhatósági elbírálásában kiemelt kapcsolattartó útján vesznek részt a társhatóságokkal együtt, és gyorsított ütemben történnek a tervezetetések valamint szakhatósági hozzájárulások.

A Regionális Intézet a Pécsi Tudományegyetem akkreditált képzőhelye lett, s az egyetem több karával együttműködési megállapodást kötöttek a hallgatók gyakorlati tapasztalatszerzése érdekében. Az intézet Kémiai Analitikai és Mikrobiológiai Laboratóriumát a NAT 2008. évben újra akkreditálta, mely a laboratóriumok munkájához elengedhetetlen feltétel volt.

Az egészségügyi igazgatás területét a komplex ellenőrzésekre való felkészülés, az ellenőrzések elvégzése, és a megfelelő jelentések határidőre történő elkészítése határozta meg. A régió vezetői jelentős sikerként könyvelhetik el a járóbeteg szakellátás fejlesztését szolgáló TIOP pályázaton elért eredményeket, hiszen 5 rendelőintézet bővítésére, illetve létesítésére lesz lehetőség. Nem túl pozitív tendencia azonban, hogy az egészségügyi ellátással kapcsolatos panaszok soha eddig nem tapasztalt számban jelentkeztek. Az esetek nagyobb részében nem igazolódott a panaszt megalapozó mulasztás, általában kommunikációs és monitorozási problémákra derült fény, azonban szakmailag kifogásolható eljárásokra is van példa. Az ellenőrzésekre a szakfelügyelő főorvosok bevonásával került sor, ami egyre nehezebben egyeztethető össze azok napi tevékenységének kiesése miatt, nem szólva a méltatlanul alacsony díjazásukról. A jövő év kiemelt fontos céljának az egészségügyi

szolgáltatók nyilvántartásának tökéletesítését tartják. A munkát sokszor a hiányzó illetve folyamatosan változtatott jogszabályi környezet is nehezíti: 2008. szeptember 1-től az élelmezés-egészségügy hatósági felügyeletének elvesztésével újabb hatáskört veszített az ÁNTSZ. A Dél-Dunántúlon úgy vélik, több területen igen foghíjas a munkát megalapozó jogszabályi környezet: a többi között a régió speciális helyzetéből adódó Hajózási Kirendeltség működésére sincs nemzeti ágazati jogi szabályozás.

A Sugáregészségügyben a régiós intézetnek kiemelt szerepe van, hiszen Pakson van az ország egyetlen atomerőműve, Bábaapátiban a kis és közepes radioaktivitású hulladékok tárolója, és a Mecsekérc Zrt kezelésében a 11 éve felhagyott uránbánya.

A Dél-Dunántúli Régiót szeptember elseje óta Dr. Schaffer Károly, az ÁNTSZ Marcali, Csurgyói, Fonyódi, Lengyeltóti, Nagyatádi Kistérségi Intézetének korábbi kistérségi tisztifőorvosa vezeti.

## SIKEREK ÉS TERVEK AZ ÉSZAK-ALFÖLDI RÉGIÓBAN

A komplex kórházi ellenőrzéseket sikeresnek ítéli az Észak-Alföldi Régióban dr. Pásti Gabriella regionális tiszti főorvos, mint ahogy a járványügyi szakterület is az eredményes feladatok közé tartozik. Kötelező tüdőszűrő vizsgálatokat rendeltek el a 30 éves és ennél idősebb lakosok részére Hajdú-Bihar megyében, a Debreceni VESZ Egészségügyi szolgáltató KHT ellátási területén, Jász-Nagykun-Szolnok megye egész területére kiterjedően, Szabolcs-Szatmár-Bereg megyén belül pedig a Csengeri, Vásárosnaményi, Baktalórántházi, Kisvárdai, Nyíregyházi Tüdőgondozó Intézetek ellátási területén. Sikerült megállítani több járványt is, mint a gacsályi Kék Madár Ápoló Gondozó Otthonban lezajlott influenza A vírus okozta megbetegedéseket, illetve Hajdúhadházon a hepatitis A járványt.

A tiszai árvíz problémamentesen zajlott le, idén nem voltak megbetegedések. Közben a régió is részt vett az ivóvízbiztonságot érintő, OTH által elrendelt, kiemelt nitrit monitorozásban, illetve a Magyar-Román határmenti együttműködés kereteinek kialakításában.

A Sugáregészségügyi Decentrumban több évtized után most került sor egy központi mérőműszer-fejlesztésre, amely által képet kaphatnak a munkahelyi, valamint a lakossági környezeti ionizáló sugárzasi viszonyokról. A Debreceni Egyetemen - a munkavédelmi feladatokat ellátó osztállyal együttműködve - olyan jelzőrendszert telepítettek, mely az egyes egységek előtt – a kockázat nagyságának függvényében – színes jellel mutatja a veszélyhelyzetet ha esetleg katasztrófa- vagy tűzvédelmi szempontból beavatkozásra kerülne sor.

Az intézet 2008-ban is megszervezte a „Füstmentes osztályok versenye” programot, melyre Szolnok megyéből 19, Hajdú megyéből 44, Szabolcs megyéből 102 osztály jelentkezett. A Közép-magyarországi régióval együtt országosan a legjobb eredményt érték el. Szolnok megyében

folytatódik a „Szervbemutató Program”, melynek keretén belül 15 iskolában 26 előadás hangzott el, 2050 tanuló részvételével. Az ÁNTSZ szervezetén belül drogmegelőző-elte-relő szolgáltatás egyedül ebben a régióban, Szabolcs megyében működik. 2008-ban 32 klienssel foglalkoztak a munkatársak, egy fővel legalább hat hónapon keresztül. A parlafű-mentesítési tevékenység során a régióban 57 településen 68 program zajlott, 149 szervezet és intézmény közreműködésével, az ÁNTSZ koordinálásával. A rendezvényeken 5470 személy vett részt. Az Észak-alföldi régióban a népegészségügyi szűrővizsgálatok szervezésében 2008-ban megtartották a régió jó emlékszűrési eredményeit. Szolnok és Hajdú megye 60 százalék közeli, Szabolcs megye 70 százalékos megjelenési arányt ért el, mindezt nagy, 60 ezres behívási szám mellett.

2009-ben az Észak-alföldi Régióban is folytatódik az egészségügyi szolgáltatók komplex ellenőrzése, a járványügyi biztonság fenntartása érdekében a surveillance-ok működtetése, a felesleges antibiotikum felhasználás visszaszorítása érdekében pedig az I. negyedévben programokat szerveznek. Folytatják a határmenti együttműködést, ennek keretében a fertőző betegségekkel kapcsolatos adatokat cserélnék, kezdeményezik a szezonális influenza surveillance közös működtetését, kölcsönösen tájékoztatják egymást a védőoltási rendszerről, a védőoltások teljesítéséről, de együttműködnek a járványügyet, a környezetegészségügyet érintő kérdésekben is. Kiemelt feladata a régióknak az ivóvízbiztonságot érintő jogszabály módosítás hatálybalépését követően a kistérségi intézetek szakmai továbbképzése is.

### **AZ EGRI KÓRHÁZ ÜGYE NEHEZÍTETTE A MUNKÁT AZ ÉSZAK-MAGYARORSZÁGI RÉGIÓBAN**

Az Észak-Magyarországi Régió számára a szakmai munka szempontjából nagyon fontos kérdés a humán erőforrás – ez derül ki abból az értékelésből, amelyet dr. Bodnár Judit regionális tisztai főorvos adott. A 2008-as esztendő örömei között ugyanis az első helyen szerepelt, hogy hosszú évek óta ez volt az első olyan év, ami létszámcsökkentés és nagyobb átszervezés nélkül telt el. A régiós és kistérségi átalakulásról tartott beszámolókat a társhatóságok, intézmények jól fogadták, a helyi munkahelyi kollektívák, a csapatmunka jól működik. Az intézet munkatársai magasan képzett szakemberek, ketten sikeres szakvizsgát, nyolcan nyelvvizsgát tettek, s több dolgozó vágott neki sikerrel a közigazgatási alap és szakvizsgának. A munkatársak jó hangulatú, szakmailag tartalmas tanfolyamokon, továbbképzéseken vettek részt, mint például az utazási medicina képzés, vagy a különböző munkaértekezletek.

Sikeres laboratóriumi akkreditációk történtek, s a hatósági vízminőségellenőrzési programok szervezése során sikerült fenntartani a jó szakmai kapcsolatot az észak-alföldi régió két társmegyéjének szakembereivel. Dr. Bodnár Judit értékeléséből kiderül, hogy erőfeszítések árán ugyan, de sikerrel teljesíteniük az ivóvíz-nitrit monitorozási programot az ellátott

öt megye körülbelül 50 településén. A 2008-as esztendő sikerei között szerepel, hogy az Észak-Magyarországi Régióban az előző évekkel ellentétben az influenza oltóanyag nagy része felhasználásra került – sikerként értékelik minden egyes beadott Prevenar vakcina és influenza elleni oltást, vagy azt, amikor egy több lépcsős előkészítő munka után átadják egy-egy új gyógyszernek a működési engedélyt.

A régióban úgy érzik, a lakosság megbecsüli munkájukat, ügyfeleik elégedettek. A társhatóságok ragaszkodnak színvonalas szakvéleményező tevékenységünkhöz. Eredményeik között szerepel az is, hogy a mezőkövesdi kirendeltség új helyre költözött, az év második felében kevesebb panasz érkezett a betegszállításra, a Területi Ellátási Kötelezettségre. Elindult a régióban a Tisztai főorvosi havi hírelvél. Országos Tisztai Főorvos Úr november 14-i látogatását a régióban dolgozó munkatársak pozitívan értékelték, az információ áramlás és a külső-belső kommunikáció egyaránt javult. A regionális tisztai főorvos megítélése szerint javult a munkatársak anyagi és erkölcsi elismerése is, valamint a természetbeni juttatások – üdülési csekk, jutalom, ajándékutalvány – is ösztönzően hat a dolgozókra.

A számos siker és pozitívum ellenére, azért voltak negatív hatások is. Ilyen a hatáskörök és feladatok tisztázatlansága, más hatóságokhoz való áthelyezések. A határidők rövidsége és több feladat egyidőben való végzése is nehézségeket okoz, miközben a kistérség illetve a régió nagy távolságai miatt magas az utazásra fordított idő és energiaköltség, az internet szakmai használatában pedig nehézségek vannak. Érzékenyen érintette a régiót az egri kórház ügy, amely a politika célpontjává vált, illetve az, hogy a kommunikációs és információ áramlási zavar okán bonyodalmak voltak az influenza és pneumococcus elleni védőoltások kapcsán.

### **A TELJES RÉGIÓBAN MŰKÖDIK A MINŐSÉGIRÁNYÍTÁSI RENDSZER KÖZÉP-DUNÁNTÚLON**

Lassan fél éve az Egri Markhot Ferenc Kórházzal kapcsolatos feladatok kötik le a Közép-Dunántúli Régió erőforrásainak egy részét, így – mint dr. Bujdosó László regionális tisztai főorvos mondja – a régióban keletkező feladataik végrehajtása sem könnyű emiatt. E speciális feladat mellett pedig a régióban is hasonló gondok vannak, mint a többiben. Így például az élelmiszerbiztonsággal kapcsolatos feladatok elkerülése, a sugáregészségügyi feladatok esetleges elkerülése, többlet feladatot jelentett e Regionális Egészségügyi Tanácsok működtetésével kapcsolatos teendők – amiatt az év közepén számos RET ülést kellett szervezni, megtartani, illetve a Regionális Egészségügyi Tanács titkársági feladatait ellátni. A Közép-Dunántúli Régiót elkerülték a nagy járványok, bár a calici vírus itt is kopogtatott. A régió gazdasági fejlettségéből adódóan – a Nyugat-Dunántúlhoz hasonlóan – kevesebben veszik igénybe az egészségügyi szolgáltatásokat. Bujdosó főorvos szerint a két régió egy közös egészségügyi régiót alkot.

A Közép-Dunántúl multcentrikus régió, hiszen nincs egyetlen székhelye, vagy egyetemi központja. Miközben a régiót

aprófalvas település szerkezet és sok kórház jelenléte jellemzi – ez különösen Veszprém megyére jellemző, ahol 12 kórház működik, de az egész régióban 25 közfinanszírozásból fenntartott kórház van. Az ezekhez kötött feladatok pedig a régiós ÁNTSZ Intézetnél jelenik meg. A nehézséget az okozza, hogy három, jelentősen eltérő adottságú megye tartozik a régióhoz – nemrég még voltak például olyan kistérségi intézeteik, ahol – a főorvos szerint – még emberi tartózkodásra is kevésbé voltak alkalmasak a helyiségek, vagy olyanok, ahol a használatban lévő gépkocsikba kockázat nélkül nem lehetett beleülni. E téren több kevesebb siker azért van a régióban – a dorogi kistérség már jó körülmények közt működik, megállapodás van a komáromi kistérség elhelyezéséről, megtervezték a kistérségi kirendeltség, a móri és a balatonfüredi kistérségi intézet rendbe vételét, s még az év vége előtt biztonságossá válik a gépkocsipark a kistérségekben. A személyi feltételek és a gazdálkodás tekintetében a régió stabil. S éppen ezekben a hetekben folynak a meghallgatások az ország egyik legjelentősebb kistérsége, a balatonfüredi, tapolcai kistérségi tisztii főorvosi posztjának betöltéséről. A kistérséghez több mint 100 kilométernyi Balaton part, 5 város, szezonban 7, szezonon kívül 5 mentőállomás, 5 kórház, 5 rendelőintézet tartozik. Az egész régióban bevezettük az ISO minőségbiztosítási rendszert 2008-ban.

2009-ben a Közép-Dunántúl Regionális Sugáregészségügyi Decentrumot szeretne kialakítani annak minden feltételét megteremteni. Közben a most készülõ egészségügyi salátatörvény az egészségügyi kapacitások átcsoportosítása tárgyában is bőven ad feladatot. Ide tartozik még feladatuk a balatoni idegenforgalmi szezonra való felkészüléssel, miközben azt reméli, hogy elkerüli õket az influenza járvány.

## A LEG-EK RÉGIÓJA – KÖZÉP-MAGYARORSZÁG

A régió – bárhonnan közelítjük is meg – a legnagyobb a hét közül, az ország közel 1/3-át jelenti. Ez igaz a népességszámra, az igen tarka és széttagolt egészségügyi ellátó szférára, az egységszámra, ügyiratszámra egyaránt. Kivételt csak a területi kiterjedés, és a feladatarányostól elmaradó létszám, és pénzügyi lehetőségek jelentenek.

El vagyunk látva különleges rendezvényekkel, eseményekkel, helyzetekkel (Forma1, Sziget Fesztivál, nemzetközi találkozók, ünnepi zavargások stb.) és csoportokkal (hajléktalanok). Itt van a Parlament és az Országgyűlés - dohányzó képviselőivel, és az õket üldözõ Füstirtókkal. Itt székel a legtöbb „csodadoktor” és „csodaszer” forgalmazója.

Intézetünk du iure és de facto is egyetlen centrumú. Sajátos, hogy egyetlen régiós szintű vezető sincs kinevezve immár közel két éve. A megbízotti statusban rejlő bizonytalanságok ellenére a régió-vezetés folyamatos és kiegyensúlyozott volt ezideig.

Fő és társhatóságaink fizikai közelsége többnyire előnyt jelent a kapcsolattartásban és alkotó együttműködésben.

A napi szokásos rutin és kampányfeladatok megszokott tömegéből hármat említenék:

- Figyelemmel az ellátórendszer nagy számú szereplőjére, szinte áttekinthetetlenül bonyolult intézménytömegére, speciális módon vagyunk kénytelenek a beutalási rend, az akut ügyeleti és a felvételi rend zavartalanságára, a naponta szükséges operatív beavatkozásokra működtetjük a több évtizedes tradíciókra támaszkodó „központi ágynylvántartó” néven ismert egységünket.

- Úgy gondolom, kivételes mennyiségű az a munka is, amelyet a régióban tavaly április óta a TEK folyamatos „karbantartása”, különös tekintettel a fenntartói körrel való együttműködés jelent.

- Ugyancsak tradíciókra támaszkodva működik olyan egységünk, mely tényleges segítséget tud adni a legkülönbözőbb egészségvédelmi akciókhoz (SZ.É.P. program, önkormányzati rendezvények, egészségnapok, kistérségektől az OTH-ig).

Összességében egy sajátos életöröm hatja át munkánkat: örülünk, hogy élünk (ha nem is nagyon, de túl, újabban néha egyik napról a másikra) és dolgozhatunk (időnként sapkában, időnként anélkül)

## 2008 A NYUGAT-DUNÁNTÚLON

Az „új év új remények” szlogen 2008. kezdetén is érvényes volt. Az évet már a stabilizált régiós struktúrában kezdhette a Nyugat-Dunántúli Regionális Intézet is, így lehetővé vált, hogy a feladatokra koncentrálnak. A megfontolt, racionális gazdálkodás egész évben biztosította a munkavégzés feltételeit. Ki tudták elégíteni munkatársaik továbbképzési igényét. Kiemelkedő munkájuk eredményeként több munkatárs kitüntetésben részesült. A régió rendezhettük a Fiala Higiénikusok Fórumát, ami különösen Dr. Fehér Kata közegészségügyi osztályvezető és csapata szervező készségét dicséri. Idén 9. alkalommal, ugyancsak a Nyugat-Dunántúl adott otthont az Országos Tisztifőorvosi Értekezletnek, amelynek szervezésében dr. Amberger Erzsébet kistérségi tisztii főorvos vette ki a részét. Több munkatárs vett részt - az OTH által biztosított lehetőségekkel élve - nemzetközi konferencián. Pontszerző, akkreditált továbbképzéseket szerveztek, és nagy számban oktattak a munkatársak a megyeszékhelyeken működő egyetemeken, főiskolákon. A racionális gazdálkodás eredményeként lehetővé vált a Régiós Intézet központi titkárságának felújítására – ezek a munkálatok jelenleg is folynak. Központi forrásból elkészült a régió fűtéskorszerűsítése, ami az épület költséghatékonyabb üzemeltetését teszi lehetővé.

Ha igazán számot akarunk adni az évről, meg kell említeni azokat a gondokat is, amelyek nehezítették a munkát. A munkavégzésnek sokszor gátja az informatikai rendszer szűk keresztmetszete, a partner szervezetekkel (kórházakkal, alapellátással) az on-line kapcsolat hiánya. (Jogtár elérhetősége, adattovábbítás stb.) Gyakran hiányzik a hatósági feladatok korrekt ellátását támogató egyértelmű, és könnyen értelmezhető jogi környezet. A régió az OTH szakmai fõosztályaitól karakteresebb, hatékonyabb szakmai irányítást - szakmai képviselõket, kommunikációt, egységes jogértelmezést – vár el. Véleményük szerint 2008-ban az egészségügyi igazgatás tekintetében sokszor a kaosz uralta a feladatellátást. Hiányzik a RET, MET, szakfelügyelet területi finanszírozása.

# Bibliográfia

## az ÁNTSZ országos, regionális és kistérségi intézeteiben dolgozók tudományos publikációi

### OALI

**Dr. Balogh Sándor PhD – Dr. Hargitai Réka:** A HÁZIORVOS LEHETŐSÉGEI KÁBÍTÓSZERHASZNÁLÓK LESZOKTATÁSÁBAN ÉS GONDOZÁSÁBAN MEDICUS UNIVERSALIS XXXI/2. 73-78

**Bende Lászlóné:** A szabadságról és jogszabályi változásokról röviden. Házi Jogorvos; 2008/1. 14-16.

**Bende Lászlóné:** Mikor menjünk nyugdíjba? Házi Jogorvos; 2008/2. 25-27.

**Dr. Bölcs Ágnes, Dr. Balogh Sándor:** Az egészségpénztárakról szóló 2008. évi I. törvény rövid bemutatása Házi Jogorvos; 2008/1. 20-24.

**Dr. Bölcs Ágnes, Dr. Szatmári Marianna:** Egészségügyi rendszerek Európában Házi Jogorvos; 2008/3. 2-14.

**Dr. Bölcs Ágnes:** Gyógyszerismertetés-gyógyszer reklámozás-internet Házi Jogorvos; 2008/2. 23-25.

**Dr. Bölcs Ágnes:** A tüdőszűrés elrendelésének és finanszírozásának jogi alapjai Házi Jogorvos; 2008/2. 27-28.

**Dr. Erdei István, Dr. Illés Krisztina, Dr. Ilyés István:** MAKROVASKULÁRIS SZÖVŐDMÉNYEK DIABETES MELLITUSBAN ÉS A GLUCOREGULÁCIÓ ZAVARAIBAN MEDICUS UNIVERSALIS XXXI/2. 83-85

**E. Felszeghy, E. Juhasz, R. Kaposzta, I. Ilyes:** Alterations of Glucoregulation in Childhood Obesity – Association with Insulin Resistance and Hyperinsulinemia. Journal of Pediatric Endocrinology and Metabolism 21, 847-853, 2008.

**Dr. Füredi Gyula:** A kiemelt támogatással történő gyógyszerírás problémái Házi Jogorvos; 2008/1. 16-18.

**Dr. Füredi Gyula:** Gyógyszert a kukába? Házi Jogorvos; 2008/3. 18-20.

**Dr. Füredi Gyula:** Mindennapos tudnivalók a gyógyászati segédeszközökről Házi Jogorvos; 2008/2. 17-20.

**Dr. Grósz András, Dr. Füredi Gyula, Dr. Balogh Sándor:** AZ OALI PRA- XISPROGRAMJA MEDICUS UNIVERSALIS XXXI/3. 134-136

**Dr. Grósz András, Dr. Papp Renáta:** VISSZA A JÖVŐBE munkaerő-piaci kihívások a háziorvosi rendszerben Házi Jogorvos; 2008/1. 10-14.

**Dr. Hajnal Ferenc:** FÓKUSZBAN A HÁZIORVOSOK TOVÁBBKÉPZÉSE. LAM 2008;18(10):705-709.

**Dr. Hargitai Réka:** LEHETŐSÉGEK A KISTÉRSÉGI SZINTŰ ALAPELLÁTÁSI PREVENCIÓBAN MEDICUS UNIVERSALIS XXXI/1. 2008. 21-26

**Dr. Hargitai Réka, Dr. Balogh Sándor PhD:** AZ ALAPELLÁTÁS SZEREPE VASTAGBÉLRÁK MEGELŐZÉSÉBEN, KORAI FELISMERÉSÉBEN ÉS GONDOZÁSÁBAN MEDICUS UNIVERSALIS XXXI/3. 127-133

**Dr. Hargitai Réka, Dr. Balogh Sándor PhD, Dr. Füredi Gyula:** SEGÍTI-E A GAZDASÁGOS GYÓGYSZERFELHASZNÁLÁST A JELENLEGI JOGI SZABÁLYOZÁS? MEDICUS UNIVERSALIS XXXI/3. 137-139

**Dr. Hargitai Réka:** Mentés és betegszállítás Házi Jogorvos; 2008/1. 10-14.

**Ilyés I.:** Endokrinológiai és anyagcsere eltérések a gesztációs idejükhöz viszonyítva kis súllyal született gyermekek körében Gyermekorvos Továbbképzés VII/1, 4-9, 2008.

**Ilyés I.:** Az elhízott gyermekek kezelés és gondozása Gyermekorvos Továbbképzés VII/2, 80-85, 2008.

**Márton H., Szövetes M., Pásti G., Ilyés I.:** Ajánlott védőoltások alkalmazása a háziorvosi gyakorlatban Gyermekgyógyászat 59/4., 247-253. 2008.

**Németh É., Ilyés I.:** Az idősebb betegek hospice-palliatív ellátásának aktuális kérdései Magyar Családorvosok Lapja 2., 22-27., 2008.

**Paulik Edit, Kertész Aranka, Belec Borbála, Balogh Sándor, Nagymaj- tényi László:** Kistelepülésen élők egészségügyi helyzete

Dr. Ujváriné Siket Adrienn, Tamásné Máté Éva, Dr. Becka Éva: PREVENCIÓS ÁPOLÓKÉPZÉS AZ ALAPELLÁTÁSBAN, PREVENCIÓS MUNKA A PRAXIS HÁ- ZIORVOSI KÖRZETBEN MEDICUS UNIVERSALIS XXXI/3. 113-119

### OEK

#### Önálló kiadványok, könyvek, könyvfejezetek

**Böröcz Karolina:** A fertőző betegségek megelőzése – védőoltások. Fertőző nosocomialis megbetegedések járványtana-epidemiológiája. Kórház-hygiéne. Népegészségügyi orvostan. (Szerk.: Ember István.) Dialog Campus Kiadó, Pécs, 2007. 763-777.

**Csohán Ágnes:** HIV-, hepatitisz szűrőprogramok, szűrővizsgálatok. Jelentés a magyarországi kábítószerhelyzetről, 2007. (Szerk.: Felvinczi K.) Szociális és Munkaügyi Minisztérium, Budapest, 2007. 126-134.

**Csohán Ágnes, Molnár Zsuzsanna, Jelenik Zsuzsanna, Melles Márta, Pauliny Zsuzsanna, Békési Zsuzsanna:** Módszertani levél a 2007. évi védőoltásokról. Epiinfo, 2007. 14: 1. különszám, 42 p.

**Csohán Ágnes, Krisztalovics Katalin, Molnár Zsuzsanna, Horváth Judit, Szilágyi Andrásné, Lendvai Gyuláné, Kaszás Katalin, Virág Zoltánné, Budavári Olga, Böröcz Karolina, Kurcz Andrea, Szilágyi Emese, Orbán Zsoltné, Szőnyi Andrásné:** Magyarország 2005. évi járványügyi helyzete. Az Országos Epidemiológiai Központ jelentése a 2005. évben bejelentett fertőző betegségekről. Epiinfo, 2007. 14: 2. különszám, 86 p.

Új pszichoaktív szerek korai jelzőrendszere – Működési Útmutató (Magyar kiadás – Szerk.: Daróczy Zita). European Monitoring Center on Drugs and Drug Addition (EMCDDA), Luxemburg, 2007. 53 p.

**Molnár Jenő, Erdős Gyula:** Növényvédő szer mérgezés elsősegélynyújtása. Növényvédő szerek, termélnövelő anyagok. Agrinex Bt. Budapest, 2007. 567-597.

**Erdős Gyula, Molnár Jenő:** Elsősegély. Engedélyezett növényvédő szerek, növényi kivonatok, biolevek. Agrinex Bt. Budapest, 2007. 291-304.

**Horváth Judit, Csohán Ágnes, Kaszás Katalin, Bognár Csaba, Böröcz Karolina, Szilágyi Emese, Kádár Mihály, Tarján Enikő, Princz Gyula:** Az Országos Epidemiológiai Központ és az Országos Környezet-egészségügyi Intézet Módszertani Levelé a legionárius betegségről és megelőzéséről. Epiinfo, 2007. 14: 3. különszám, 56 p.

**Hans Helmut Niller, Hans Wolf and Janos Minarovits:** Epstein-Barr vírus. In: Latency Strategies of Herpesviruses. (Eds: J. Minarovits, E. Gonczol, T. Valyi-Nagy). Springer Science + Business Media, LLC, New York, 2007. 154-191.

**Melles Márta:** Az Országos Epidemiológiai Központ működése a 2006. évben. (Szerk.: Erdős Gyula, Szlobodnyik Judit). OEK, Budapest, 2007. 248 p.

**Pechó Zoltán, Milassin Márta:** Tájékoztató a fertőtlenítésről. A járványügyi gyakorlatban és a betegellátásban alkalmazható fertőtlenítő eljárások kézikönyve. Negyedik, átdolgozott, bővített kiadás. Országos Epidemiológiai Központ, Dezinfekciós osztály, Budapest, 2007. 429 p.

#### Folyóiratokban megjelent közlemények

**Auer Ildikó:** A biztonságos etilénoxidos gázsterilizálás és követelményei. Epiinfo, 2007. 14: 189-191.

- Bakos A., Banati F., Koroknai, A., Takacs, M., Salamon, D., Minarovits-Kormuta, S., Schwarzmann, F., Wolf, H., Niller, H.H. and Minarovits, J.:** High-resolution analysis of CpG methylation and in vivo protein-DNA interactions at the alternative Epstein-Barr virus latency promoters Qp and Cp in the nasopharyngeal carcinoma cell line C666-1. *Virus Genes*, 2007. 35: 195-202.
- Kovács, G.G., Bakos, Á., Mítrova, E., Minárovits, J., László, L., Majtényi, K.:** Emberi prionbetegségek: magyarországi tapasztalatok. *Ideggyógyászati Szemle*, 2007. 60: 447-452.
- Balla Eszter, Petrovay Fruzsina:** Az ornithosis laboratóriumi diagnosztikai módszereinek fejlesztése I. *Mikrobiológiai Közlevél*, 2007. 7: 2. 13-15.
- Balla Eszter, Petrovay Fruzsina:** Az ornithosis laboratóriumi diagnosztikai módszereinek fejlesztése II. *Mikrobiológiai Közlevél*, 2007. 7: 3. 31-33.
- Balla Eszter, Petrovay Fruzsina, Boross Katalin, Koós-Hutás Piroksa:** Urogenitális mycoplasmák előfordulási gyakorisága és potenciális kóroki szerepe terhes nők körében. *STD és Genitális Infektológia*, 2007. VII: 1. 1-7.
- Bognár Csaba:** A biológiai hadviselés rövid története. *Mikrobiológiai Közlevél*, 2007. 7: 4. 8-15.
- Berencsi György:** Az Egészségügyi Világszervezet sikerei – a vad pilióvírus eradikációja terén nem csökkent a védőoltások jelentősége. *Epinfo*, 2007. 14: 133-138.
- Böröcz Karolina:** Infekciókontroll: MRSA elleni küzdelem. Fertőtlenítés és antibiotikum politika. *Kórház*, 2007. 5. 70-72.
- Böröcz Karolina:** A flexibilis endoszkópok alkalmazásának higiénés körülményei a fekvőbeteg-ellátó intézményekben. *Epinfo*, 2007. 14: 9-12.
- Böröcz Karolina:** A multirezisztens kórokozók felügyelete az egészségügyi intézményekben, 2006. *Epinfo*, 2007. 14: 89-98.
- Böröcz Karolina:** Az antibiotikum rezisztencia és antibiotikum felhasználás surveillance az intenzív osztályokon. *Epinfo*, 2007. 14: 145-148.
- Böröcz Karolina:** Nemzeti Nosocomialis Surveillance Rendszer Nosocomialis járványok, 2006. *Epinfo*, 2007. 14: 349-353.
- Böröcz Karolina:** Beszámoló az IFIC (International Federation of Infection Control- Nemzetközi Infekciókontroll Föderáció) 8. Kongresszusáról. *Epinfo*, 2007: 14: 470-471.
- Böröcz Karolina, Kurcz Andrea:** A Nemzeti Nosocomialis Surveillance Rendszer (NNSR) eredményei Kötelező jelentések: Multirezisztens kórokozók által okozott nosocomialis fertőzések, 2006. *Epinfo*, 2007. 14: 222-228.
- Böröcz Karolina, Kurcz Andrea:** A Nemzeti Nosocomialis Surveillance Rendszer (NNSR) eredményei. Sebfertőzés surveillance, 2006. *Epinfo*, 2007. 14: 333-342.
- Böröcz Karolina, Szőnyi Andrásné:** A CDC új irányelve: Izolációs óvintézkedések: A fertőző ágensek terjedésének megelőzése az egészségügyi intézményekben, 2007. *Epinfo*, 2007. 14: 457-461.
- Csire Márta, Ongrádi József, Berencsi György:** A humán herpesvírus 6-os és a humán herpesvírus 7-es jelentősége és vizsgálata. *Mikrobiológiai Közlevél*, 2007. 7: 4. 16-22.
- Márta Csire, Gábor Mikala, Mónika Pető, Judit János, Attila Juhász, Attila Tordai, János Jákó, Gyula Domján, János Dolgos, György Berencsi, István Vályi-Nagy:** Detection of Four Lymphotropic Herpesviruses in Hungarian Patients with Multiple Myeloma and Lymphoma. *FEMS Immunology & Medical Microbiology*, 2007. 49: 62-67.
- Márta Csire, Gábor Mikala, János Jákó, Tamás Masszi, Judit János, János Dolgos, Tibor Füle, Attila Tordai, György Berencsi, István Vályi-Nagy:** Persistent Long Term Human Herpesvirus 6 (HHV-6) Infection in a Patient with Langerhans-Cell Histiocytosis (Case Report). *Pathology Oncology Research*, 2007. 13: 157-160.
- Ágnes Csohán:** Editorial team, Eurosurveillance editorial office: Two outbreaks of H5N1 avian influenza in farm geese, Hungary, January 2007. *Eurosurveillance*, 2007. 12: (7) február 15.
- Damjanova Ivelina, Tóth Ákos, Pászti Judit, Jakab Melinda, Milch Hedda, Adolf Bauerfeind, Füzi Miklós:** Epidemiology of SHV-type  $\beta$ -lactamase producing *Klebsiella* spp. strains from outbreaks in five geographically distant Hungarian Neonatal Intensive Care Units: widespread of epidemic R-plasmids. *Int. J. Antimicrobial Agents*. 2007. 29: 665-671.
- Dencs A., Sebestyén A.:** Prevalence and genotypes of hepatitis G virus/GB. *Acta Microbiologica et Immunologica Hungarica*, 2007. 54: 305-316.
- Erdős Gyula, Szlobodnyik Judit:** A 2007. évi légi csípőszúnyog-irtás kérdései. *Kártevőirtás*, 2007. 14: 1. 2-3.
- Erdős Gyula, Szlobodnyik Judit:** Az egészségügyi kártevők elleni védekezés hazai helyzete és az Európai Unió irányelvei. *Irt-Info*  $\square$  A Magyar Egészségügyi Gázmesterek Egyesületének Hírlevele. 2007. 1. 9-11.
- Károly Erdélyi, Krisztina Ursu, Emöke Ferenczi, Levente Szeredi, Ferenc Rátz, József Skáre, Tamás Bakonyi:** Clinical and Pathologic Features of Lineage 2 West Nile Virus Infections in Birds of Prey in Hungary. *Vector-Borne and Zoonotic Diseases*, 2007. 7: 2. 181-188.
- Jakab F., Sebok J., Ferenczi E., Horváth G., Szucs G.:** First detection of Dobrava hantavirus from a patient with severe haemorrhagic fever with renal syndrome by SYBR Green-based real time RT-PCR. *Scand J Infect Dis*. 2007. 39: 10. 902-906.
- Bakonyi T., Erdélyi K., Ursu K., Ferenczi E., Csörgö T., Lussy H., Chvala S., Bukovsky C., Meister T., Weissenböck H., Nowotny N.:** Emergence of Usutu virus in Hungary. *J. Clin Microbiol*. 2007. 45: 12. 3870-3874.
- Kondrusik M., Ferenczi E., Zajkowska J., Pancewicz S., Grygorczuk S., Swierzbilska R., Hermanowska-Szapakowicz T.:** The evaluation of serum presence of antibodies reacting with West Nile Fever virus (WNV) antigens among inhabitants from Podlaskie and Swietokrzyskie region. *Przegl Epidemiol*. 2007. 61: 2. 409-416.
- Jakab F., Horváth G., Ferenczi E., Sebok J., Varcza Z., Szucs G.:** Detection of Dobrava hantaviruses in *Apodemus agrarius* mice in the Transdanubian region of Hungary. *Virus Res*. 2007. 128: 1-2. 149-152.
- Niedrig M., Avsic T., Aberle S.W., Ferenczi E., Labuda M., Rozentale B., Donoso Mantke O.:** Quality control assessment for the serological diagnosis of tick borne encephalitis virus infections. *J. Clin Virol*. 2007. 38: 3. 260-264.
- Füzi Miklós:** Pillantás a jövőbe. *Mikrobiológiai Közlevél*, 2007. 7: 3. 1.
- Conceicao T., Aires-de-Sousa M., Füzi M., Tóth Á., Pászti J., Ungvári E., van Leeuwen W., van Belkum A., Grundmann H., de Lencastre H.:** Replacement of methicillin-resistant *Staphylococcus aureus* clones in Hungary over time: ten years surveillance study. *Clin. Microbiol. Infect*. 2007. 13: 971-979.
- Cornaglia G., Akova M., Amicosante G., Cantón R., Cauda R., Docquier JD., Edelstein M., Frère JM., Füzi M., Galleni M., Giamarellou H., Gniadkowski M., Koncan R., Libisch B., Luzzaro F., Miriagou V., Navarro E., Nordmann P., Pagani L., Peixe L., Poirel L., Souli M., Tacconelli E., Vatopoulos A., Rossolini, GM.:** ESCMID Study Group for Antimicrobial Resistance Surveillance (ESGARS): Metallo-beta-lactamases as emerging resistance determinants in Gram-negative pathogens: open issues. *Int J. Antimicrob Agents*, 2007. 29: 4. 380-388.
- Gacs Mária:** Emlékezés dr. Lányi Bélára halálának 10. évfordulóján. *Mikrobiológiai Közlevél*, 2007. 7: 1. 2.
- Gacs Mária:** Lányi doktor munkásságának jelentősége a hazai klinikai és járványügyi bakteriologia fejlődésében. *Mikrobiológiai Közlevél*, 2007. 7: 1. 7-14.
- Gacs Mária:** A bakteriológiai körkísérlet (KK 2006/II.) értékelése. *Mikrobiológiai Közlevél*, 2007. 7: 2. 18-29.
- Gacs Mária:** A klinikai bakteriológiai jártassági körvizsgálat 2007/I értékelése. *Mikrobiológiai Közlevél*, 2007. 7: 4. 23-32.
- Gerle B., Koroknai A., Fejer G., Bakos A., Banati F., Szenthe K., Wolf H., Niller H.H., Minarovits J. and Salamon D.:** Acetylated histone H3 and H4 mark the upregulated LMP2A promoter of Epstein-Barr virus in lymphoid cells. *Journal of Virology*, 2007. 81: 13242-13247.

- Glatz Katalin, Tóth Ákos, Pászti Judit:** Emergence of SHV-2a producing Enterobacter cloacae in Hungary. *Acta Microbiologica et Immunologica Hungarica*, 2007. 54: 151-158.
- Herpay Mária:** Az enterális diagnosztika fejlődése és jelenlegi helyzete. *Mikrobiológiai Közlevél*, 2007. 7: 1. 17-24.
- Jelenik Zsuzsanna:** Utazás előtti oltások. *Háziorvosi Továbbképző Szemle*, 2007. 12: 11-14.
- Kienle Zsuzsa, Boross Katalin:** Antigenkombinációk alkalmazásának jelentősége a Lyme szerológiai diagnosztikában. *Mikrobiológiai Közlevél*, 2007. 7: 2. 7-12.
- Kis Z., Sas K., Gyulai Z., Tresó B., Petrovay F., Kapusinszky B., Csire M., Endresz V., Burian K., Mandi Y., Vecsei L., Gonczol E.:** Chronic infections and genetic factors in the development of ischemic stroke. *New Microbiol.* 2007. 30: 3. 213-220.
- Katalin Krisztalovics, E. Szabó, Á. Danielisz, K. Borbás, J. Pászti, E. Nagyné Papp:** Salmonellosis outbreak in connection with the Formula One race, August 2007 in Hungary. *Eurosurveillance*, 2007. 12: (33): augusztus 16.
- Krucsó Barbara, Gacs Mária, Libisch Balázs, Hunyadi Zsuzsanna, Molnár Kornélia, Füzi Miklós, Pászti Judit:** Molecular characterisation of invasive *Streptococcus pyogenes* isolates from Hungary obtained in 2004 and 2005. *Eur. J. Clin. Microbiol. Infect. Dis.* 2007. 26: 11. 807-811.
- Kurcz Andrea, Böröcz Karolina:** Nemzeti Nosocomialis Surveillance Rendszer (NNSR). Intenzív osztályok eszközhasználatával összefüggő surveillance rendszere: 2006. január 1-2006. december 31. *Epinfo*, 2007. 14: 265-273.
- Kucsera István, Danka József:** Talaj által közvetített helminthfertőzések: orsóférgesség, ostorférgesség és horogférgesség. (Folyóirat referátum: Bethoni J., Brooker S., Albinico M. és mtsai: Soil-transmitted helminth infections: ascariasis, trichuriasis and hookworm. *Lancet*, 2006. 367, 1521-1532.) *Orvosi Hetilap*, 2007. 148: 328-329.
- Kucsera István, Vincze Ildikó, Danka József, Szénási Zsuzsanna:** Magyarországra behurcolt human tungiasis. *Orvosi Hetilap*, 2007. 148: 2003-2005.
- István Kucsera, Zsuzsanna Szénási, József Danka:** Review of human dirofilariasis diagnosed at the Department of Parasitology, National Center for Epidemiology, Budapest, Hungary. *Dirofilaria immitis* and *D. repens* in dog and cat and human infections. *Mappe Parassitologiche*, 2007. 8: 197.
- Kovács G., Kucsera I., Kovács L., Görömbey Z., Hubina E., Szabolcs I., Cziráj S., Góth M.:** Strongyloidosis esete acromegaliás betegben. *Magy. Belorv. Arch.*, 2007. 60: 6. 540-544.
- Libisch B., Z. Lepšanovic, B. Krucso, M. Muzslay, B. Tomanovic, Z. Nonkovic, V. Mirovic, G. Szabo, B. Balogh, and M. Füzi:** Characterization of PER-1 extended-spectrum  $\beta$ -lactamase producing *Pseudomonas aeruginosa* clinical isolates from Hungary and Serbia. *Clinical Microbiology and Infection*, 2007. 162.
- Libisch Balázs:** A *Pseudomonas aeruginosa* törzsek szerotipizálása és az O-antigén szerkezeti vizsgálata az 1960-as évektől napjainkig. *Mikrobiológiai Közlevél*, 2007. 7: 1. 15-16.
- Libisch Balázs, Füzi Miklós:** Multirezisztens *Pseudomonas aeruginosa* klinikai izolátumok molekuláris epidemiológiája és az antibiotikum terápia egyes lehetőségei. *Mikrobiológiai Közlevél*, 2007. 7: 3. 27-33.
- Libisch Balázs:** A vancomycin MIC Etest-el történő meghatározása *Enterococcus* spp. törzsek esetében és a kapott eredmények interpretációja. *Mikrobiológiai Közlevél*, 2007. 7: 4. 33-34.
- Melles Márta:** Az EU nemzeti közegészségügyi/járványügyi/népegészségügyi intézetei igazgatóinak konferenciája, Helsinki 2006. november 23-24. *Epinfo*, 2007. 14: 2-3.
- Milassin Márta:** Tájékoztató engedélyezett fertőtlenítőszerekről. *Epinfo*, 2007. 14: 100-101, 149-150., 234-235., 259-260., 343., 354-355., 472., 648.
- Milassin Márta:** Sterilizáló berendezések műszaki felülvizsgálatára jogosult szervezetek listája. *Epinfo*, 2007. 14: 233-235.
- Zsuzsanna Molnár, K. Szomor, G. Huszti, É. Oszvárné Csepregi:** Local mumps outbreak in Hungary. *Eurosurveillance*, 2007. 12: (13) március 29.
- Muzslay Mónika, Vargáné Hunyadi Zsuzsanna, Pászti Judit:** Hemokultúrából izolált *Pseudomonas aeruginosa* törzsek jellemzése fenotípus- és genotípusjellemzőkkel. *Egészségtudomány*, 2007. 49: 311-317.
- N. Szomor K., Dencs Á., G. Tóth G., Kovács M. G., Y. Saleh Ali, Berencsi G., Takács M.:** Variability of the PreS1/PreS2/S regions of hepatitis B virus in Hungary. *Arch. Virol.* 2007. 152: 697-704.
- Nógrády Noémi, Tóth Ákos, Kostyák Andrea, Pászti Judit, Nagy Béla:** Emergence of multidrug-resistant clones of *Salmonella* Infantis in broiler chickens and humans in Hungary. *J. Antimicrob. Chemoth.* 2007. 60: 645-648.
- Kardos G., Farkas T., Antal M., Nógrády N., Kiss I.:** Novel PCR assay for specific identification of *Salmonella enterica* serovar Infantis. *Letters in Applied Microbiology*, 2007. 45: 421-425.
- Pauliny Zsuzsanna:** Tájékoztató igazoltan veszett állatokról. *Epinfo*, 2007. 14: 236., 249.
- Pauliny Zsuzsanna:** A humán veszettség megelőzése Magyarországon. *Epinfo* 2007. 14: 445-451.
- Pauliny Zsuzsanna:** A veszettség globális epidemiológiája és a denevérveszettség. *Epinfo*, 2007. 14: 533-536.
- Petrovay F., Heltai K., Kis Z., Tresó B., Gonczol E., Burian K., Endresz V., Valyi-Nagy I.:** Chronic infections and histamine, CRP and IL-6 levels after percutaneous transluminal coronary angioplasty. *Inflamm Res.* 2007. 56: 362-367.
- Siska Ilona, Jelenik Zsuzsanna:** Utazók malária megbetegedésének kockázata. *Epinfo* 2007. 14: 505-509.
- Szénási Z., Marton S., Kucsera I., Tánzos B., Horváth K., Orosz E., Lukács Z., Szeidemann Z.:** Preliminary investigation of the prevalence and genotype distribution of *Giardia intestinalis* in dogs in Hungary. *Parasitology Research*, 2007. 101: Suppl. 1. 145-152.
- Szénási Zsuzsanna et al:** The SYROCOT (Systematic Review on Congenital Toxoplasmosis) study group: Effectiveness of prenatal treatment for congenital toxoplasmosis: a meta-analysis of individual patients' data. *Lancet*, 2007. 369: 115-122.
- Szénási Zsuzsanna:** Az OKI/OEK Parazitológiai osztályának tevékenysége (1927-2006). Az osztályon jelenleg folyó munka bemutatása. *Mikrobiológiai Közlevél*, 2007. 7: 3. 2-14.
- Szilágyi Emese, Szőnyi Andrásné:** Nosocomialis véráramfertőzések, 2006. *Epinfo* 2007. 14: 209-213.
- Szilágyi Emese, Böröcz Karolina:** A Nemzeti Nosocomialis Surveillance Rendszer eredményei Sebfertőzés surveillance, 2006. *Epinfo*, 2007. 14: 333-342.
- Szlobodnyik Judit:** A ruha- és fejtetveség helyzete az ÁNTSZ intézetei 2006. évi tevékenységének értékelése alapján. *Epinfo*, 2007. 14: 241-248.
- Tarján Anna:** A Nemzeti Drog Fókuszpont jelentése a 2006. évről. *Epinfo*, 2007. 14: 489-499.
- K. N. Szomor, A. Dencs, G. Toth, G. M. Kovács, Y. Saleh Ali, G. Berencsi and M. Takács:** Variability of the PreS1/PreS2/S regions of hepatitis B virus in Hungary. *Arch Virol.* 2007. 152: 697-704.
- Tóth Ákos, Nógrády Noémi, Fekete Péter, Pászti Judit, Füzi Miklós:** Extended-spectrum  $\beta$ -lactamase producing *Salmonella enterica* strains isolated from humans in Hungary, between 2000-2004. *J. Antimicrob. Chemoth.* 2007. 59: 579-582.
- Kispál Gyula, Tóth Ákos, Szeberin Zoltán, Ungvári Erika, Viola Melinda, Gacs Mária, Füzi Miklós:** Fatális kimenetelű szepszist okozó, vancomycinnel szemben mérsékelt szintű heterorezisztenciát mutató *Staphylococcus aureus* (h-VISA) első izolálása Magyarországon. *Mikrobiológiai Közlevél*, 2007. 7: 4. 2-7.
- S. A. Younes, Márta Csire, Bernadett Pályi, Gábor Mikala, István Vályi-Nagy, Imre Cseh, Márta Bencsik, Csaba Jeney, Tibor Takács, Éva Simon,**

**Vilmos Fülöp, György Berencsi, Gy. Fekete, Mária Visy:** Endotoxins do not influence transplacental transmission of lymphotropic human herpesviruses into amniotic fluid taken from healthy mothers before parturition in Hungary. *Acta Microbiologica et Immunologica Hungarica*, 2007. 54: 3. 279-303.

**McClellan M.D., Wiencke J.K., Kelsey K.T., Varkonyi A., Ngo L., Eisen E.A. and Herrick R.F.:** DNA adducts among asphalt paving workers. *Ann. Occup. Hyg.* 2007. 51: 27-34.

**Zoltan Vajo, Lajos Kosa, Ildiko Visontai, Mate Jankovics and Istvan Jankovics:** Inactivated Whole Virus Influenza A (H5N1) Vaccine. *Emerging Infectious Diseases*, 2007. 13: 5.

**Zöldi Viktor:** Hagymányos módszerek és új lehetőségek a kullancsok elleni védekezésben. *Epinfo*, 2007. 14: 165-169.

**Zöldi Viktor:** A 2006. évi szervezett csípőszűnyog-gyérítés adatai. *Kártevőirtás*, 2007. 14: 1.3-4.

### Ismeretterjesztő közlemények

**Jelenik Zsuzsanna:** Utazók figyelmébe. *Patika Magazin*, 2007. 5.

Melles Márta, Benedek László: Támadnak a kullancsok. *Százhalombattai Hírtükör*, 2007. 9. 5.

**Rózsa Mónika:** Véd-e az influenzaoltás a madárinfluenza ellen. *Patika magazin*, 2007. 9.

**Varkonyi Andrea:** Csipetnyi tudomány: AIDS. Történelem? Egészség-magatartásból elégtelen! Tegyük tisztába levegőnket! A Római Birodalom hanyatlása, avagy miért említhetjük egy lapon Beethovent és Osama Bin Ladent (ólommérgezés)? Hány évesen gyújtott rá először? Sújtalanság receptre! Új Föld kerestetik! Iránytű, 2007.

## OÉTI

**Arató Gy., Szabó Cs., Antal M., Martos É.:** Fialok életmódja és táplálkozási szokásai a 2005/2006-os budapesti reprezentatív felmérés alapján. *Psychiatria Hungarica*, 2008; Suppl.: 8.

**Antal M, Regöly-Mérei A, Nagy K, Bíró L, Péter S, Arató G, Szabó C, László N, Martos E.:** Van kitüntetett mérőmódszer az elhízás megállapítására? *Orv Hetil.* 149, 1943-48

**Antal M., Bíró L., Regöly-Mérei A., Nagy K., Arató Gy., Szabó Cs., Martos É., Szabolcs P.:** Az epidemilógiai vizsgálatokban alkalmazható néhány mérőmódszer a serdülőkori elhízás megítélésére. *Orv Hetil* 2008; (149) 2: 51-57.

**Antal M., Regöly-Mérei A., Arató Gy., Sajtos J., Nagy K., Greiner E., Szabó Cs., Péter Sz., Bíró L., Martos É.:** Az oligofruktóz hatásának vizsgálata elhízottakban. *Orv Hetil* 2008 149: 1989-1995.

**Dánielné Rózsa Ágnes:** A gyermekkori elhízásról. Ok-okozat összefüggései I.; *Élelmezés*, 2008; 11: 32-33.

**Fajcsák Zs., Kovács V.A., Martos É.:** The Effects of 6-week Low Glycemic Index Diet in Overweight Children - Pilot Study. *Journal of the American College of Nutrition* 2008; (27) 1: 12-21. (IF: 3,6)

**Fébel, H. Mézes, M. Pálfi, T. Hermán, A. Gundel, J. Lugasi, A. Balogh, K. Kocsis, I. Blázovics A.:** Effect of dietary fatty acid pattern on growth, body fat composition and antioxidant parameters in broilers. *J. Animal Physiol. Animal Nutr.*, 2008; 92: 369-376.

**Kovács V.A., Nagy O., Antal M., Bíró L., Greiner e., Arató Gy., Schmidt J., Rózsa Á., Mihály K., Martos É.:** Addressing childhood obesity through promoting mineral water consumption in primary schools - the HAPPY project. *Int J Obes* 2008 (32) 1: S201 (A-87).

**Lugasi A.:** Napirenden „Az új élelmiszerekről és az új élelmiszer-összetevőkről szóló 258/97/EK rendelet” módosítása. *Élelmiszerbiztonság* 2008; 2: 40-41

**Martos É.:** Étrend-kiegészítők - Peking előtt. *Sportorvosi Szmlé*. 2008: (49) 1: 62 (A-0060)

**Mihály K.:** Cukros üdítők helyett vizet! – Az OÉTI HAPPY – programja áttörést hozhat. *Mentor Magazin* 2008; 4: 34-35.

**Péter Sz., Regöly-Mérei A, Bíró L., Nagy K., Arató Gy., Szabó Cs., Vámos A., Martos É., Antal M.:** Lifestyle of hungarian adolescents – observations among metropolitan secondary school students. *Ann Nutr Metab* 2008, 52: 105-109.

**Péter Sz, Bíró L, Németh Á, Antal M:** A születési testtömeg és a gyermekkori elhízás kapcsolata egy fővárosi felmérés alapján., *Orvosi Hetilap*, 2008; 149: 407- 410.

**Péter Sz, Bíró L, Németh Á, Antal M:** Association between birth weight and childhood obesity in a metropolitan survey, *Hungarian Medical Journal*, 2008; 2(4): 571-575.

**Schmidt J.:** Egzotikus gyümölcsök, Új Diéta, 2008/5

**Schmidt J.:** Itt van az ősz, itt van újra - Mi legyen a kismama uzsonnája?, *Anyák Lapja*, 2008. szeptember, 22-23.

**Schmidt J.:** Kismamaparadicsom - Nyári gyümölcs- és zöldségözön, *Anyák Lapja*, 2008. augusztus, 22-23.

**Schmidt J.:** Nyári örömeik öröm nélkül - Mit és hogyan egyen, igyon nyáron a kismama, *Anyák Lapja*, 2008. július, 16-18.

**Schmidt J.:** Platform az élelmiszerek címkézéséről, *Új Diéta*, 2008/1

**Schmidt J.:** Pocakos nádszálkisasszonyok - Hízókúra várandósoknak, *Anyák Lapja*, 2008. október, 22-23.

**Siró I., Kápolna E., Kápolna B., Lugasi A.:** Functional food. Product development, marketing and consumer acceptance—A review *Appetite* 2008; 51: 456-467.

**Solymosi D.:** A burgonya beltartalmi értékeinek változása a konyhai elkészítés során. *Élelmezés*, 2008; 7-8: 18-19.

**Solymosi D.:** A betegélelmezés korszerűbbé tétele a konyhatechnológiai műveletek megváltoztatásával, *Élelmezés*, 2008; 10: 28.

**Szamosi Cs., Lugasi A., Németh-Uzoni H., Stefanovits-Bányai É.:** Nutritional Values of Melon and Watermelon Landraces. In: *Proceedings of 43rd Croatian and 3rd International Symposium on Agriculture*. Opatija. Croatia 2008; 489-492.

**Szentmihályi K., Lugasi A., May Z., Hegedus V., Szilágyi M., Blázovics A.:** Favourable effect of black radish root extract on element homeostasis in systemic low inflammation (rat experiment). *METAL IONS IN BIOLOGY AND MEDICINE. VOL 10*. Eds.: Collery Ph. Maynard I., Theophanides T, Khassanova I., Collery T., John Libbey Eurotext, Paris, ISBN 978-2-7420-0714-1, pp. 577-582. 2008.

**Trenovszki M., Hegyi Á., Lugasi A., Kertész Lebovics V., Müller T., Szabó T., Urbányi B., Horváth L.:** Különböző tógazdaságokból származó pontyok zsírsav-analízisének, mikroelem-tartalmának és lipid-peroxidációs jellemzőinek összehasonlítása. XIV. Ifjúsági Tudományos Fórum (ITF), Pannon Egyetem Georgikon Mezőgazdaságtudományi Kar, Keszthely, 2008. (CD kiadvány)

**Zajkás G.:** Táplálkozási ajánlások egészségesegeknek, és fokozott kockázat esetén. *Metabolizmus* 2008; Suppl (Január): 21-26

**Zajkás G.:** Táplálkozási ajánlások egészségesegeknek, és fokozott kockázat esetén. *Háziorvosi Továbbképző Szmlé* 2008, 2: 106-112

## OKI

**Anna Livia, Schoket B., Györfly E., Erdei E. and Rudnai P.:** Aromatic DNA adducts as a sensitive biomarker of ambient genotoxic exposure of children, and modulation of the adduct formation by GST genetic polymorphisms. In: (W.A. Jedrychowski, FP Perera and U.Maugeri eds.) *Vulnerability*



of the Fetus and Infant to Ambient Pollutants and Reduced Food Intake in Pregnancy. Proceedings of the Conference held in Krakow, June 2-3, 2006. Jagiellonian University Press, Krakow, 2007, pp. 258-9

**Bardin-Mikolajczak Alicja, Jolanta Lissowska, David Zaridze, Neonila Szeszenia-Dabrowska, Peter Rudnai, Eleonora Fabianova, Dana Mates, Marie Navratilova, Vladimir Bencko, Vladimir Janout, Joelle Fevotte, Tony Fletcher, Andrea 't Mannelte, Paul Brennan and Paolo Boffetta:** Occupation and risk of lung cancer in Central and Eastern Europe: the IARC multi-center case-control study. *Cancer Causes and Control*, Online 10.1007/s10552-007-9010-z, May 23, 2007

**Brennan P, McKay J, Moore L, Zaridze D, Mukeria A, Szeszenia-Dabrowska N, Lissowska J, Rudnai P, Fabianova E, Mates D, Bencko V, Foretova L, Janout V, Chow WH, Rothman N, Chabrier A, Gaborieau V, Odefrey F, Southey M, Hashibe M, Hall J, Boffetta P, Peto J, Peto R, Hung RJ.:** Uncommon CHEK2 mis-sense variant and reduced risk of tobacco-related cancers: case control study. *Hum Mol Genet.* 2007 Aug 1;16(15):1794-801. Epub 2007 May 21

**Carel R, Olsson AC, Zaridze D, Szeszenia-Dabrowska N, Rudnai P, Lissowska J, Fabianova E, Cassidy A, Mates D, Bencko V, Foretova L, Janout V, Fevotte J, Fletcher T, 't Mannelte A, Brennan P, Boffetta P:** Occupational exposure to asbestos and man-made vitreous fibres and risk of lung cancer: a multicentre case-control study in Europe. *Occup Environ Med.* 2007 Aug;64(8):502-8. Epub 2006 Oct 19.

**Cassidy A, 't Mannelte A, van Tongeren M, Field JK, Zaridze D, Szeszenia-Dabrowska N, Rudnai P, Lissowska J, Fabianova E, Mates D, Bencko V, Foretova L, Janout V, Fevotte J, Fletcher T, Brennan P, Boffetta P:** Occupational Exposure to crystalline silica and risk of lung cancer. A multicenter case-control study in Europe. *Epidemiology* 2007;18:36-43

**Dura Gy., B. Szalay:** Particulate exposure through the indoor air environment, *Nanotechnology - Toxicological Issues and Environmental Safety*, pp 271-276, Springer 2007

**Endre L, Láng S, Vámos A, Bobvos J, Páldy A, Farkas I, Collinsné Horváth Z, Varró MJ.:** Gyermekkori asztma prevalencia növekedés 1995-2003. között: összefüggés a levegőszennyezéssel és a pollen terheléssel. *Orv Hetil.* 2007 Feb 4;148(5):211-6.

**Endre László, Láng Sarolta, Vámos Adrienn, Bobvos János, Páldy Anna, Farkas Ildikó, Collinsné Horváth Zsuzsa, Varró Mihály János:** A gyermekkori asztma prevalenciájának növekedése Budapesten 1995 és 2003 között a (változatlan) légszennyezési és pollen adatok tükrében. *Orvosi Hetilap* 2007;148(5):211-216.

**Federica Gemignani; Stefano Landi; Neonila Szeszenia-Dabrowska; David Zaridze; Jolanta Lissowska; Peter Rudnai; Eleonora Fabianova; Dana Mates; Lenka Foretova; Vladimir Janout; Vladimir Bencko; Valerie Gaborieau; Lydie Gioia-Patricola; Ilaria Bellini; Roberto Barale; Federico Canzian; Janet Hall; Paolo Boffetta; Rayjean J. Hung; Paul Brennan:** Development of lung cancer before the age of 50: the role of xenobiotic metabolism genes *Carcinogenesis* 2007; doi: 10.1093/carcin/bgm021

**Gosling SN, McGregor GR, Páldy A.:** Climate change and heat-related mortality in six cities part 1: model construction and validation.

**Gyorffy Erika; Livia Anna; Katalin Kovacs; Peter Rudnai; Bernadette Schoket:** Correlation between biomarkers of human exposure to genotoxins with focus on carcinogen DNA adducts. *Mutagenesis* 2007; doi: 10.1093/mutage/gem043

**Gyórfy Erika, Anna Livia, Kovács Katalin, Rudnai Péter, Schoket Bernadette:** Correlation between biomarkers of human exposure to genotoxins with focus on carcinogen DNA adducts. *Mutagenesis.* 2007 Nov 7; [Epub ahead of print]

**Hashibe M; Boffetta P; Zaridze D; Shangina O; Szeszenia-Dabrowska N; Mates D; Fabianova E; Rudnai P; Brennan P:** Contribution of Tobacco

and Alcohol to the High Rates of Squamous Cell Carcinoma of the Supraglottis and Glottis in Central Europe *American Journal of Epidemiology* 2007; doi: 10.1093/aje/kwk066

**Hung RJ, Hashibe M, McKay J, Gaborieau V, Szeszenia-Dabrowska N, Zaridze D, Lissowska J, Rudnai P, Fabianova E, Mates I, Foretova L, Janout V, Bencko V, Chabrier A, Moullan N, Canzian F, Hall J, Boffetta P, Brennan P:** Folate-related genes and the risk of tobacco-related cancers in Central Europe. *Carcinogenesis.* 2007 Jun;28(6):1334-40. Epub 2007 Mar 26  
*Int J Biometeorol.* 2007 Aug;51(6):525-40. Epub 2007 Mar 9.

**Juliane S. Müller, Agnes Herczegfalvi, Juan J. Vilchez, Jaime Colomer, Linda L. Bachinski, Violeta Mihaylova, Manuela Santos, Ulrike Schara, Marcus Deschauer, Michael Shevell, Chantal Poulin, Ana Dias, Ana Soudo, Marja Hietala, Tuula Äärimaa, Ralf Krahe, Veronika Karcagi, Angela Huebner, David Beeson, Angela Abicht, and Hanns Lochmüller:** Phenotypical spectrum of DOK7 mutations in congenital myasthenic Syndromes *Brain.* 130:1497-506, 2007.

**Kishonti Krisztina, Bobvos János, dr. Páldy Anna:** A hőhullámok egészségére gyakorolt káros hatásainak ismerete Magyarországon a városi lakosság körében. „Klíma-21” Füzetek 50.szám.12-27. 2007.

**Kovács Katalin, Gyórfy Erika, Anna Livia, Schoket Bernadette:** 1-Hydroxypyrene. In: *Epidemiological concepts of validation of biomarkers for the identification/quantification of environmental carcinogenic exposures*, eds. P. Vineis, V. Gallo, ECNIS 2007, The Nofer Institute of Occupational Medicine, Lodz, Poland, ISBN 978-83-60818-03-

**Lindberg Anna-Lena, Rajiv Kumar, Walter Goessler, Ranjit Thirumaran, Eugen Gurzau, Kvetoslava Koppova, Peter Rudnai, Giovanni Leonardi, Tony Fletcher, Marie Vahter:** Metabolism of low dose inorganic arsenic in a Central European population – influence of gender and genetic polymorphisms. *Environmental Health Perspectives* 115:1081-1086 (2007); doi: 10.1289/ehp.10026 (available at <http://dx.doi.org/>). Online 27 March 2007.

**Magyar Donát, Anna Páldy dr., Dóra Apatini, Antita Dongó:** Patterns of Airborne Alternaria Spores in Budapest, Hungary. *Aerobiology* 2007 Symposium of the Pan-American Association of Aerobiology

**Málnási T., A Páldy (2007)** Evaluation of the Hungarian situation of indoor and outdoor air pollution and the respiratory diseases of children by the tools of the European Environment and Health Information System (ENHIS) poster abstract, ISEE-CEEC Chapter Meeting, Čeladná, Czech Republic, November 26–29, 2007.

*Central European Journal of Public Health*, Vol. 15 (JHEMI vol. 51) November 2007 Supplement

**Málnási T., E. Kunseler:** Policies to reduce the exposure of children to environmental tobacco smoke, ENHIS Fact Sheet No. 3.7, May 2007, WHO-EURO [http://www.euro.who.int/Document/EHI/ENHIS\\_Factsheet\\_3\\_7.pdf](http://www.euro.who.int/Document/EHI/ENHIS_Factsheet_3_7.pdf)

**Málnási T., Páldy A., Rudnai P, Szabó E., Varró M.J.:** Asztmás és allergiás tünetek prevalenciája gyermekeknél Magyarországon, ENHIS magyar értékelőlap, 2007 [http://efrirk.antsz.hu/oki/enhis/National\\_FS\\_RPG3AirE1\\_Hun.pdf](http://efrirk.antsz.hu/oki/enhis/National_FS_RPG3AirE1_Hun.pdf)

**Mia Hashibe, Paul Brennan, Simone Benhamou, Xavier Castellsague, Chu Chen, Maria Paula Curado, Luigino Dal Maso, Alexander W. Daudt, Eleonora Fabianova, Victor Wunsch-Filho, Silvia Franceschi, Richard B. Hayes, Rolando Herrero, Sergio Koifman, Carlo La Vecchia, Philip Lazarus, Fabio Levi, Dana Mates, Elena Matos, Ana Menezes, Joshua Muscat, Jose Eluf-Neto, Andrew F. Olshan, Peter Rudnai, Stephen M. Schwartz, Elaine Smith, Erich M. Sturgis, Neonila Szeszenia-Dabrowska, Renato Talamini, Qingyi Wei, Deborah M. Winn, David Zaridze, Witold Zatonski, Zuo-Feng Zhang, Julien Berthiller, Paolo Boffetta:** Alcohol drinking in never users of tobacco, cigarette smoking in never drinkers, and the risk of head and neck cancer: pooled analysis in the International Head and Neck Cancer Consortium. *J Natl Cancer Inst* 2007; 99:777-89

**Páldy A, K. Nékám, J. Bobvos, Zs. Bitay, V. Csajbók, A. Kelemen, T. Ma-**

gor, D. Apatini, E. Józsa, E. Novák, E. Replyuk: Ragweed Pollen Load and Sensitisation in Hungary (abstract), ISEE-CEEC Chapter Meeting, Čeladná, Czech Republic, November 26–29, 2007. Central European Journal of Public Health, Vol. 15 (JHEMI vol. 51) November 2007 Supplement

**Páldy A., János Bobvos, Adrienn Vámos, László Gorove, Márta Burszki-Sallai:** Effect of Elevated Temperature on Daily Emergency Ambulance Calls: A Time Series Analysis in Budapest, Hungary 1998-2004. Central European Journal of Occupational and Environmental Medicine 13 (2) 159-169. 2007

**Páldy A.:** Health Impact of Climate Change – Major Challenge of the 21st Century (abstract), ISEE-CEEC Chapter Meeting, Čeladná, Czech Republic, November 26–29, 2007. Central European Journal of Public Health, Vol. 15 (JHEMI vol. 51) November 2007 Supplement

**Páll G, Páldy A, Rudnai P, Dura G, Várnai D.:** Paediatric environmental health in Hungary. Int J Hyg Environ Health. 2007 Oct;210(5):515-9. Epub 2007 Sep 21. Review.

**Páll G, Páldy A, Rudnai P, Dura G, Várnai D.:** Paediatric environmental health in Hungary. Int J Hyg Environ Health 210(5): 515-519. 2007

**Páll G, Páldy A, Rudnai P, Dura G, Várnai D.:** Paediatric environmental health in Hungary. Int J Hyg Environ Health. 2007 Oct 31;210(5):515-519. Epub 2007 Sep 21

**Pándics T., Sántori M.:** Hirtelen fellépő erős fejfájás differenciáldiagnosztikája fiatal férfi esetében – esetismertetés és irodalmi összefoglaló, Cephalalgia Hungarica 2007, No.17., 10

**Pikó H, Nagy B, Balog J, Bán Z, Herczegfalvi A, Karcagi V.** [Carrier detection in families affected by Duchenne/Becker muscular dystrophy.] Orv Hetil. 2007 Dec 23;148(51):2403-9.

**Plutzer J, M. H. Takó, K. Márialiget, A. Törökne, P. Karanis** (2007). First investigations into the prevalence of Cryptosporidium and Giardia spp. in Hungarian drinking waters. Journal of Water and Health, Vol 5 No 4 pp 573–584. IF

**Plutzer J. and P. Karanis** (2007). Genotype and subtype analyses of Cryptosporidium isolates from cattle in Hungary. Vet Parasitol. 31; 146 (3-4): 357-362. IF: 19

**Rayjean J. Hung; Mía Hashibe; James McKay; Valerie Gaborieau; Neonila Szeszzenia-Dabrowska; David Zaridze; Jolanta Lissowska; Peter Rudnai; Eleonora Fabianova; Ioan Mates; Lenka Foretova; Vladimír Janout; Vladimír Bencko; Amelie Chabrier; Norman Moullan; Federico Canzian; Janet Hall; Paolo Boffetta; Paul Brennan:** Folate related genes and the risk of tobacco-related cancers in Central Europe. Carcinogenesis 2007; doi: 10.1093/carcin/bgm067

**Rudnai P, MJ Varró, Z Virágh:** Associations between respiratory symptoms of school-children and their mother's smoking during pregnancy. In: (W.A. Jedrychowski, FP Perera and U. Maugeri eds.) Vulnerability of the Fetus and Infant to Ambient Pollutants and Reduced Food Intake in Pregnancy. Proceedings of the Conference held in Krakow, June 2-3, 2006. Jagiellonian University Press, Krakow, 2007, pp. 115-121

**Rudnai P, Sárkány E, Csanády M, Varró M.J., Borsányi M, Mucsi Gy, Városi Zs, Kovács F, Debreczeni S, Gurzau E, Leonardi G:** Az ivóvíz arzéntartalmának kockázati szerepe 4 alföldi megye daganatos megbetegedéseiben. Magyar Onkológia 51, (4), 390

**Rudnai P, Varró MJ, Mácsik A, Szabó E, Vaskövi É, Szalkai M, Solti H, Bella L:** Air pollution during pregnancy and low birth weight in Dorog, Hungary. Cent Eur J Publ Health 15, Nov, Suppl, S12, 2007

**Rudnai P, Varró MJ, Mácsik A, Szabó E, Vaskövi É, Szalkai M, Solti H, Bella L:** Air pollution during pregnancy and low birth weight in Dorog, Hungary. Cent Eur J Publ Health 15, Nov, Suppl, S12, 2007

**Rudnai P.:** Blood lead levels in children. [http://www.euro.who.int/Document/EHI/ENHIS\\_Factsheet\\_4\\_5.pdf](http://www.euro.who.int/Document/EHI/ENHIS_Factsheet_4_5.pdf) , 2007

**Rudnai Péter (szerk.):** Lakás és Egészség. OKI, Budapest, 2007.

**Rudnai P., M.J. Varró, A. Mácsik, E. Szabó, M. Bényi:** Respiratory symptoms of school children and their home environment. 4th International Conference on Children's Health and the Environment, Vienna, 10th-12th June 2007. Medycyna Srodowiskowa 10, (No 1 Supplement) p.51

**Rudnai Péter:** "Beteg-ház" hatás. Paramedica 6, (1), 10, 2007 febr-márc

**Tamássy K., Pásztor L, Tóth T, Páldy A, Nádor G.** Spatial relationship between incidence of gastric cancer mortality and occurrence of soils in Hungary and in Japan. Gut 2007; 56 (Suppl III) A104 IF: 3,023

**Törökne Andrea, Rita Vasdinnyei, B. Mária Asztalos:** (2007) A rapid microtest for the detection of cyanobacterial toxins. Environm. Toxicol. 21(1) 64-68 IF: 1.582 2006-ban

**Varró Mihály János:** A fényszennyezés humán egészségügyi vonatkozásai a szakirodalom tükrében és a környezet-epidemiológiai vizsgálatok lehetőségei. "Környezeti ártalmak és a légzőrendszer" XVII. Kötet. [CD] (szerk.: Szabó Tibor, Bártfai Imre, Somlai János.) Szabó Tibor, Hévíz, 2007.

**Varró MJ, Lang Zs, Páldy A, Bényi M, Nádor G, Martin J, Tulipánt G, Mácsik A, Szabó E, Rudnai P:** Relevant, biased or confounded results? - Associations of environmental noise and respiratory symptoms in the National Children's Respiratory Survey (OGYELF), Hungary, 2005. Cent Eur J Publ Health 15, Nov, Suppl, S35, 2007

**Wilkening S, Hemminki K, Rudnai P, Gurzau E, Koppova K, Försti A, Kumar R.:** No association between MDM2 SNP309 promoter polymorphism and basal cell carcinoma of the skin. Br J Dermatol. 2007 Aug;157(2):375-7. Epub 2007 Jun 6.

**Xuchen Li, Andreas Gast, Peter Rudnai, Eugene Gurzau, Kvetoslava Koppova, Kari Hemminki, Rajiv Kumar:** ARLTS1 polymorphisms and basal cell carcinoma of the skin. Hereditary Cancer in Clinical Practice 2007;5(1), 25-29

## ÁNTSZ Dél-dunántúli Regionális Intézete

**Dr. Kiss Gabriella** (ÁNTSZ Dél-dunántúli Regionális Intézet Epidemiológiai osztály): Infekciók terheségekben. Megjelent az Infekció&Infekciókontroll továbbképző lapban

**Kroneman A, Harris J, Vennema H, Duizer E, van Duynhoven Y, Gray J, Itturiza M, Böttiger B, Molbak K, Johnsen C, von Bonsdorff CH, Maunula L, Kuusi M, Pothier P, Gallay A, Schreier E, Koch J, Szűcs Gy, Reuter G, Kisztalovics K, Lynch M, McKeown P, Foley B, Coughlan S, Ruggeri FM, Di Bartolo I, Vainio K, Isakbaeva E, Poljsak-Prijatelj M, Hocevar Grom A, Bosch A, Buesa J, Sanches Fauquier A, Hernández-Pezzi G, Hedlund KO and Koopmans M:** The data quality of the central database of the European Network for Foodborne Viruses after five years of norovirus outbreak reporting. Journal of Public Health, 2008. 30, 82-90. online: 10.1093/pubmed/fdm080

**Verhoef L, Depoortere E, Boxman I, Duizer E, van Duynhoven Y, Harris J, Johnsen C, Kroneman A, LeGuyader S, Lim W, Maunula L, Meldal H, Ratcliff R, Reuter G, Schreier E, Seibenga J, Vainio K, Vennema H, Varela C, Koopmans M:** Norovirus outbreaks on cruise ships associated with the emergence of new variants: a summer prediction of a high winter epidemic. Emerging Infectious Diseases, 2008. 14, 238-243.

**Reuter Gábor:** Hepatitis A vírus-fertőzés. Orvosi Hetilap, 2008. 149: 360-362. (felkért összefoglaló)

**Reuter G, Pankovics P, Szűcs Gy:** Genetic drifts of norovirus genotype GII.4 in 7 consecutive epidemic seasons in Hungary. Journal of Clinical Virology, 2008. 42, 135-140.

**Reuter G, Pankovics P, Egyed L:** Szarvasmarha-norovírusok (calicivírus) molekuláris kimutatása hazánkban. Magyar Állatorvosok Lapja, 2008. 7, 387-390.

**Kroneman A, Verhoef L, Harris J, Vennema H, Duizer E, van Duynhoven Y, Gray J, Iturriza M, Böttiger B, Falkenhorst G, Johnsen C, von Bonsdorff CH, Maunula L, Kuusi M, Pothier P, Gallay A, Schreier E, Höhne M, Koch J, Szűcs G, Reuter G, Krisztalovics K, Lynch M, McKeown P, Foley B, Coughlan S, Ruggeri F, Di Bartolo I, Vainio K, Isakbaeva E, Poljsak-Prijatelj M, Hocevar Grom A, Zimsek-Mijovski J, Bosch A, Buesa J, Sanchez Fauquier A, Hernández-Pezzi G, Hedlund KO, Koopmans M:** Analysis of integrated virological and epidemiological reports of norovirus outbreaks collected within the Foodborne Viruses in Europe network from 1-7-2001 to 30-6-2006. Journal of Clinical Microbiology, 2008. 46, 2959-2965.

**Reuter G, Pankovics P, Szűcs Gy:** A GII4 genotípusú norovírus genetikai evolúciója (drift) és pandémiás potenciálja – Hét hazai járványszegzont felölelő tanulmány a calicivírus járványok epidemiológiájának molekuláris szintű megértéséhez. Infektológia és Klinikai Mikrobiológia, 2008. 15, 43-47.

**Reuter G, Boldizsár Á, Kiss I, Pankovics P:** Candidate new species of Kobuvirus in porcine hosts. Emerging Infectious Diseases, 2008. 12, (közlésre elfogadva)

**Reuter G, Pankovics P, Egyed L:** Molecular detection of genotype 1 and 2 bovine noroviruses in Hungary. Veterinary Record, 2009. (közlésre elfogadva)

**Reuter G, Fodor D, Forgách P, Kátai A, Szűcs Gy:** Characterization and zoonotic potential of endemic hepatitis E virus (HEV) strains in humans and animals in Hungary. Journal of Clinical Virology (közlésre elfogadva)

**Gábor Reuter, Ákos Boldizsár, István Kiss, and Péter Pankovics** Author affiliations: ÁNTSZ Regional Institute of State Public Health Service, Pécs, Hungary (G. Reuter, Á. Boldizsár, P. Pankovics); and Veterinary Diagnostic Directorate, Debrecen, Hungary (I. Kiss) : Candidate New Species of Kobuvirus in Porcine Hosts. Emerging Infectious Diseases • www.cdc.gov/eid • Vol. 14, No. 12, December 2008

**KEREKES ANDOR, BOKORI EDIT, GUCZI JUDIT, KOCSY GÁBOR, SZABÓ GYULA, SZAKÁCS SÁNDOR, UGRON ÁGOTA, FÜLÖP NÁNDOR, GLAVATSKIH NÁNDOR, HÁRSNÉ TAKÁTS ILONA, PELLET SÁNDOR, TURAI ISTVÁN1, OZORAY KAMILLA2, JOBBÁGY BENEDEK, POLGÁR ATTILA3, DÉRI ZSOLT, RADÓCZI MARIANNA4, KÖRNYEI LÁSZLÓ, PÁSZTOR T. MÓNIKA, NAGY ZSUZSANNA5, ORMOSINÉ LACA ÉVA, HALMAI OLIVÉR6, MEGYESI SÁNDOR, MADARÁSZ ISTVÁN, LEGOZA JÓZSEF7, MICHLNÉ KICSKA JUDIT8, KELEMEN MÁRIA, MAKAI ARANKA, HIDASI LÁSZLÓ:** (Országos „Frédéric Joliot-Curie” Sugárbiológiai és Sugáregészségügyi Kutató Intézet, Budapest1, ÁNTSZ Országos Tisztifőorvosi Hivatala, Budapest2, ÁNTSZ Fővárosi Intézete3, Borsod-Abaúj-Zemplén4, Csongrád5, Győr-Sopron-Moson6, Hajdú-Bihar7, Komárom-Esztergom8, Tolna9 Megyei Intézete): Környezeti sugáregészségügyi mérési eredmények 2006-ban. Megjelent: EGÉSZSÉGTUDOMÁNY, LII. ÉVFOLYAM, BUDAPEST, 2008. 2. SZÁM

## ÁNTSZ Észak-alföldi Regionális Intézete

**Bogdandi István által megjelentetett publikációk, társszerzemények:**

**1.** A Románia Kolozsvári Regionális Nemzeti Drogellenes Ügynökség /Agentia Nationala Antidrog Serviciul Regional Cluj/ által szervezett III. Nemzeti Drogellenes Konferencia meghívott külföldi szakemberek részvételével alkalmából a „DE CE CAD INGERII? /”MIÉRT HULLANAK AZ ANGYALOK?/” című könyvben jelent meg román nyelven az általam összeállított

„DEVIEREA, ca alternativa la penitenciar” / „ELTERELÉS, mint a büntetés végrehajtás alternatívája”/ című szakmai anyag. A könyv anyagát megkapta minden egyes résztvevő CD formájában is, itt az általam összeállított anyag mindkét nyelven (román/magyar) olvasható. A számtalan román és külföldi szakember munkáját tartalmazó könyv a 2007. év végén került kiadásra az Editura NAPOCA STAR Könyvkiadó által Cluj-Napoca /Kolozsvárot/.

**2.** Az Európa Unió /PRO-SKILLS/ „Promotion of social and personal competences in socially unprivileged persons as basic condition for lifelong learning” / Szociális és személyes készségfejlesztés a szociálisan hátrányos egyének körében, mint az élethosszig tartó tanulás alapfeltétele/ című projekt egyik végeredményeként nyolc nyelven (magyar/angol/német/francia/fin/görög/olasz/szlovén) kiadott „KÉPZÉSI TERV szociálisan hátrányos helyzetű fiatal felnőttek élethosszig tartó tanulásának elősegítésére, szociális és személyes készségeinek fejlesztésére” című könyv társszerzője vagyok. A könyv elektronikus formában letölthető a www.pro-skills.eu honlapról a baloldalon található „products” szóra való klikkeléssel és a második bekezdésbe (TRAINING CONCEPT...) végén található „More...” szóra való klikkeléssel megjelenik a könyv mind a 8 nyelven. A magyar nyelvűre (Hungarian) való klikkeléssel megjelenik a magyar változat pdf formátumban.

**3.** A „Harc a problémák mozgása ellen” Határmenti partnerség a drog-probléma hatékony kezeléséért INTERREG Magyar-Román projekt egyik végeredményeként kiadott „HATÁRTALANUL” című kétnyelvű (magyar/román) könyv társszerzője Bogdandi István egészségfejlesztő. A könyv a 2008. évben került kiadásra az Észak-Kelet Magyarországi Szenvedélybetegségeket Megelőző Egyesület által Nyíregyházán. A könyvet elektronikus formában nem tudjuk, szükség esetén el tudunk juttatni egy példányt.

## ÁNTSZ Közép-magyarországi Regionális Intézete

**Anna Paldy, Gizella Nador, Attila Juhász, Csilla Nagy:** Association between Deprivation Index and mortality due to major malignant diseases in Hungary, 1994–2004. Central European Journal of Occupational and Environmental Medicine, 2008; 14(1), •74-75

**Csizmadia Hajnalka, Juhász Attila, Nagy Csilla:** A magyar lakosság magasvérnyomás és agyérbetegségek miatti halálozásának összefüggései egyes táplálkozási tényezőkkel, 1980-2004. Egészségtudomány, 2008. LII, 1, 51-60

**Juhász Attila, Nagy Csilla, Páldy Anna:** Az epidemiológiai vizsgálatokban is alkalmazható Deprivációs Index faktor-tartalmának alternatív lehetőségei. Egészségtudomány, 2008. LII, 3, 103

**Juhász Attila, Nagy Csilla, Páldy Anna:** A levegőszennyezettség és az azal összefüggésbe hozható - a szocio-ökonomiai státuszra korrigált- korai halálozás kapcsolata a fővárosban, 1996-2005. Rapid Inquiry Facility (RIF) Módszertani vizsgálat. Egészségtudomány, 2008. LII, 3, 104

**Nagy Csilla, Juhász Attila, Páldy Anna:** A Közép-magyarországi Régió területén élő lakosság depriváltsága és korai halálozásának halmozódása közötti kapcsolat jellegzetességei, 1996-2005. Egészségtudomány, 2008. LII, 3, 124

**Kovács Aranka, Juhász Attila, Nagy Csilla:** Még ma is kevesebb a megélhető évek száma a „nyócker”-ben, avagy néhány társadalmi-gazdasági tényező által meghatározott egyenlőtlenség a Józsefváros negyedeiben élő népesség körében, 2001-2005. Egészségtudomány, 2008. LII, 3, 113

**Kovács Aranka, Fűzi Rita, Nagy Csilla, Juhász Attila:** Egészségkép, egészségterv mikroklimatikus viszonylatban – hogyan alakul a Magdolna telep lakosságának (köz)egészségi állapota a terület komplex rehabilitációja kapcsán. Egészségtudomány, 2008. LII, 3, 114

**Nádor Gizella, Juhász Attila, Páldy Anna:** Százhalombatta környezetének egészségügyi állapotvizsgálata térinformatikai módszerekkel. Egészségtudomány, 2008. LII, 3, 122

**Juhász Attila, Nagy Csilla, Páldy Anna:** A Deprivációs Index Magyarországon, Epidemiológia vizsgálatokban is alkalmazható Deprivációs Index meghatározásának eddigi eredményei. Magyar Epidemiológia, 2008, V., Supplementum, 53

**Nagy Csilla, Juhász Attila, Páldy Anna:** A korai halálozás és a deprivált-ság területi egyenlőtlenségeinek kapcsolata Budapesten, 1996-2005. Magyar Epidemiológia, 2008, V., Supplementum, 71

**Páldy Anna, Nádor Gizella, Juhász Attila, Nagy Csilla:** A depriváció és a kiemelt nép egészségügyi jelentőségű rosszindulatú daganatok miatti halálozás összefüggései Magyarországon 1994-2004. Magyar Epidemiológia, 2008, V., Supplementum,

**dr. Vörös József:** A kémiai biztonság kérdései. Élelmezés, 2008/1-2. szám

**dr. Vörös József:** Táplálékallergia és táplálékintolerancia. Élelmezés, 2008/3. szám

**dr. Vörös József:** Nyomonkövethetőség a közétkeztetésben. Élelmezés, 2008/4. szám

**dr. Vörös József:** A tojások fertőtlenítéséről. Élelmezés, 2008/5. szám. Publikáció

**dr. Vörös József:** Védőruhák, munkaruha... Élelmezés, 2008/6. szám

**dr. Vörös József:** Élelmiszerek szállítása a közétkeztetésben. Élelmezés, 2008/7-8. szám

**ÁNTSZ VI.-VII. Kerületi Intézete:** Füstmentesen élni 1-4. rész. Erzsébetváros, 2007/ 16., 17., 18. és 2008 1. szám

**Kungl Gyöngyi:** Aranyat érő támogatás. Terézváros, 2008. szeptember

**ÁNTSZ VI.-VII. Kerületi Intézete:** Tegyük egészségünkért. Terézváros, 2008 február

**Dr. Haintz Andrea, dr. Gritz Arnoldné, dr. Szűcs Erzsébet:** Egészségfejlesztés, egészségnevelés Budapest X. és XVII. kerületében. Egészségnevelés (megjelenés alatt, várható 2008. december)

**Juhász Attila, Nagy Csilla, Nádor Gizella, Páldy Anna:** Rapid Inquiry Facility (RIF): gyors kockázat-elemzési lehetőség a környezet-egészségügyi összefüggések vizsgálatára, 2008., Egészségtudomány, 2008. LII, 4, (megjelenés alatt, várható 2008. december)

Az összeállítás a lapzártáig beérkezett jelentésekből készült!



## Velünk történt 2008-ban



# Akikre büszkék vagyunk

2008. évben kitüntetett munkatársaink

Budapest Főváros Önkormányzata a közép-magyarországi régió és a főváros egészségügyi ellátásának megszervezésében nyújtott kiemelkedő szakmai munkája elismeréseként **Budapestért Díjat** adományozott **Dr. Csaba Károlynak**, az ÁNTSZ Közép-magyarországi Regionális Intézete megbízott regionális tisztii főorvosának 2008. novemberben.

**2008. október 28-a Batthyány Strattmann László születése napja alkalmából az Egészségügyi Minisztériumban megrendezésre kerülő szakmai kitüntetések átadásán:**

**Dr. Páldy Anna** az Országos Környezetegészségügyi Intézet mb. főigazgató-helyettese **Pro Sanitate díjban**; **Dr. Aszmann Anna** az Országos Gyermekegészségügyi Intézet kutatási és orvos-szakmai tanácsadója **Pro Sanitate díjban**; **Dr. Kozáry Judit** az ÁNTSZ Nyugat-dunántúli Regionális Intézet helyettes tisztii főorvosa **Miniszteri Díszoklevél elismerésben**; **Rétiné Darai Ildikó** az ÁNTSZ Füzesabonyi, Hevesi Kistérségi Intézete élelmezés-egészségügyi, gyermek-ifjúságegészségügyi felügyelője **Miniszteri Díszoklevél elismerésben**; **Dr. Vass Csaba** az ÁNTSZ Monori, Nagykáti kistérségi tisztii főorvosa **Miniszteri Dicséretben**; **Dr. Molnár Zsuzsanna** az Országos Epidemiológiai Központ epidemiológus főorvosa **Miniszteri Dicséretben** részesült.

**2008. július 1-je Semmelweis Ignác születése napja alkalmából az Egészségügyi Minisztériumban megrendezésre kerülő szakmai kitüntetések átadásán:**

**Dr. Bényi Mária** az Országos Szakfelügyeleti Módszertani Központ osztályvezetője **Pro Sanitate díjban**; **Dr. Németh Lídia** az ÁNTSZ Dél-dunántúli Regionális Intézet helyettes regionális tisztii főorvosa **Miniszteri Díszoklevél elismerésben**; **Dr. Béres Emese** az ÁNTSZ Észak-magyarországi Regionális Intézet osztályvezető főorvosa **Miniszteri Dicséretben** részesült.

**2008. július 1-jén Semmelweis Ignác születése napja alkalmából az Országos Tisztifőorvosi Hivatalban Dr. Falus Ferenc országos tisztii főorvos Népegészségügyért Emlékérmét és az Országos Tisztii Főorvos Elismerő Oklevelét adta át.**

**Népegészségügyért Emlékérmét kaptak:**

**Dr. Aszmann Anna** az Országos Gyermekegészségügyi Intézet kutatási és orvos szakmai tanácsadója; **Ballay László dr.** az Országos Sugárbiológiai és Sugáregészségügyi Kutató Intézet Munkahelyi Sugáregészségügyi Osztályának osztályvezetője; **Dr. Csohán Ágnes** az Országos Epidemiológiai Központ Járványügyi Főosztályának osztályvezető orvosa; **Demjén Tibor** az Országos Egészségfejlesztési Intézet csoportvezetője; **Dr. Éger Csaba** az ÁNTSZ Hatvani, Gyöngyösi Kistérségi Intézete kistérségi tisztii főorvosa; **Dr. Fűredi Gyula** az Országos Alapellátási Intézet főigazgató-helyettese; **Gálfi Lászlóné** az ÁNTSZ Békéscsabai, Békési, Szeghalomi Kistérségi Intézet közegészségügyi-járványügyi felügyelője; **Gyulai Éva** az Országos Közegészségügyi Intézet Gyermek- és Ifjúsághigiénés Osztály tanácsosa; **Dr. Hájós Éva** az ÁNTSZ XI.-XXII. Kerületi Intézet kerületi tisztii főorvosa; **Dr. Kokovay Katalin** az ÁNTSZ Észak-alföldi Regionális Intézet regionális tisztii főgyógyszerésze; **Dr. László Eszter** az ÁNTSZ Szekszárdi, Bonyhádi, Paksi Kistérségi Intézet kistérségi tisztii főorvosa; **Mihály Kinga Lucia** az Országos Élelmezés- és Táplálkozástudományi Intézet szervezési koordinátora; **Dr. Muszkás Mária** az ÁNTSZ Közép-magyarországi Regionális Intézete helyettes regionális tisztii főorvosa; **Dr. Stánitz Éva** az ÁNTSZ Szombathelyi,



Csepregi, Kőszegi Kistérségi Intézete kistérségi tisztii főorvosa; **Szilágyi Andrásné** az Országos Epidemiológiai Központ Járványügyi Főosztályának közegészségügyi-járványügyi felügyelője; **Dr. Visontai Ildikó** az Országos Epidemiológiai Központ főigazgató-helyettes főorvosa; **Dr. Zsirai Éva** az ÁNTSZ Közép-dunántúli Regionális Intézete helyettes regionális tisztii főorvosa.

**Az Országos Tisztii Főorvos Elismerő Oklevelét kapták:**

**Bakonszegi Lászlóné** az ÁNTSZ Észak-alföldi Regionális Intézete Gazdasági Osztályának megbízott osztályvezetője; **Bakos József** az Országos Sugárbiológiai és Sugáregészségügyi Kutató Intézet Optikai és Lézersugárzások Osztály osztályvezetője; **Bognár Csaba** az Országos Epidemiológiai Központ Bakteriológia II. Osztályának bakteriológusa; **Dr. Böröcz Karolina** az Országos Epidemiológiai Központ Kórházi Járványügyi Osztályának osztályvezető főorvosa; **Dr. Divinyi Tamás** az ÁNTSZ Keszthely-Hévízi, Zalaszántó Kistérségi Intézet kistérségi tisztii főorvosa; **Druzsán Franciska** az Országos Tisztii Főorvosi Hivatal munkaügyi csoportvezetője; **Erdei Sándorné** az Országos Egészségfejlesztési Intézet gazdasági csoportvezetője; **Dr. Herpay Mária** az Országos Epidemiológiai Központ Bakteriológia II. Osztályának osztályvezetője; **Horváth Mihályné** az ÁNTSZ Közép-dunántúli Regionális Intézet közegészségügyi felügyelője; **Dr. Horváthné Jakab Anna** az ÁNTSZ Nyugat-dunántúli Regionális Intézete területi szűrési koordinátora; **Dr. Kriston Kinga** az Országos Tisztii Főorvosi Hivatal Koordinációs és Közbeszerzési Főosztályának munkatársa; **Dr. Krisztalovics Katalin** az Országos Epidemiológiai Központ Járványügyi Osztályának főorvosa (főtanácsos); **Kutrovits Lajosné** az ÁNTSZ Váci, Szobi, Dunakeszi Kistérségi Intézet közegészségügyi-járványügyi felügyelője; **Liszkay Lászlóné** az ÁNTSZ Monori, Nagykáti Kistérségi Intézet közegészségügyi-járványügyi felügyelője; **Dr. Lugasi Andrea** az Országos Élelmezés- és Táplálkozástudományi Intézet megbízott főigazgató helyettese; **Dr. Mándy Eszter Judit** az Országos Tisztii Főorvosi Hivatal Közegészségügyi Főosztály szakorvos jelöltje; **Dr. Mramurácz Éva** az Országos Gyermekegészségügyi Intézet főigazgató helyettese; **Sütő Beáta** az Országos Tisztii Főorvosi Hivatal Belső Ellenőrzési Főosztály belső ellenőre; **Szabó Irma** az Országos Tisztii Főorvosi Hivatal Közgazdasági Főosztályának munkatársa; **Szabóné Végh Ilona** az Országos Tisztii Főorvosi Hivatal Járványügyi Főosztály titkárnője; **Téren Andrea** az ÁNTSZ Dél-alföldi Regionális Intézete közegészségügyi-járványügyi felügyelője; **Dr. Vargha Márta** az Országos Közegészségügyi Intézet Vízhigiéniai és Vízbiztonsági Főosztály osztályvezetője; **Dr. Vidáné dr. Szűcs Mária** az ÁNTSZ Dél-dunántúli Regionális Intézete jár-



ványügyi osztályvezetője; **Dr. Zehetbauer Judit** az Országos Tisztifőorvosi Hivatal Országos Gyógyhelyi és Gyógyfürdőügyi Főigazgatósága jogásza.

**2008. július 1-je Semmelweis Ignác születése napja alkalmából az ÁNTSZ Dél-alföldi Regionális Intézetében Dr. Mucsi Gyula regionális tisztí főorvos a Népegészségügyért Emlékplakettet adott át:**

**Balogh Józsefné** az ÁNTSZ Dél-alföldi Regionális Intézet Gazdasági Osztályának társadalombiztosítási főelőadója; **Kovács Árpád** az ÁNTSZ Dél-alföldi Regionális Intézet közegészségügyi-járványügyi felügyelője; **Lázár László** az ÁNTSZ Kecskeméti, Kunszentmiklósi Kistérségi Intézet gépkocsivezetője; **Molnár Magdolna** az ÁNTSZ Makói, Hódmezővásárhelyi Kistérségi Intézet közegészségügyi-járványügyi felügyelője; **Nagy Sándorné** az ÁNTSZ Orosházi, Szarvasi Kistérségi Intézet közegészségügyi-járványügyi felügyelője; **Nagyné Kincses Erzsébet** az ÁNTSZ Békéscsabai, Békési, Szeghalomi Kistérségi Intézet közegészségügyi-járványügyi felügyelője; **Túri Ferencné** az ÁNTSZ Szentesi, Csongrádi, Kisteleki Kistérségi Intézet ügyintézője; **Vinczéné Szántó Gizella** az ÁNTSZ Kiskunhalasi, Jánoshalmaj, Kiskunfélegyháza, Kiskunmajsai Kistérségi Intézet közegészségügyi-járványügyi felügyelője részére.

**2008. július 1-je Semmelweis Ignác születése napja alkalmából az ÁNTSZ Dél-dunántúli Regionális Intézetében Dr. Király Roland mb. regionális tisztí főorvos a Regionális Tisztifőorvos Elismerő Oklevélét adományozta:**

**Bántó Mária** az ÁNTSZ Siófoki, Balatonföldvári, Tabi Kistérségi Intézet közegészségügyi felügyelője; **Bánkúti Sándorné** az ÁNTSZ Dél-dunántúli Regionális Intézet humánpolitikusa; **Elekes Imréné** az ÁNTSZ Dombóvári, Tamási Kistérségi Intézet közegészségügyi felügyelője; **Dr. Rékásiné Dr. Schusztér Éva** az ÁNTSZ Pécsi, Sellyei, Siklósi Kistérségi Intézet kistérségi tisztí orvosa; **Szanyi Attiláné** az ÁNTSZ Dél-dunántúli Regionális Intézete közegészségügyi felügyelője; **Dr. Ridegné Dr. Vermes Éva** az ÁNTSZ Dél-dunántúli Regionális Intézet regionális tisztí főgyógyszerésze részére.

**2008. július 1-je Semmelweis Ignác születése napja alkalmából az ÁNTSZ Észak-magyarországi Regionális Intézetében Dr. Bodnár Judit regionális tisztí főorvos Regionális Tisztifőorvosi Elismerést adott át az alábbi személyek részére:**

**Áprily Zsolt** az ÁNTSZ Salgótarjáni, Bányaterenyeyi, Pásztói Kistérségi Intézet egészségügyi-igazgatási munkatársa; **Balogi Győzőné** az ÁNTSZ Edelenyi, Kazincbarcikai, Ózdi Kistérségi Intézet közegészségügyi-járványügyi felügyelője; **Dancsné Szalkó Enikő** az ÁNTSZ Miskolci Kistérségi Intézet közegészségügyi-járványügyi felügyelője; **Majoros Márton** az ÁNTSZ Észak-magyarországi Regionális Intézete Közegészségügyi Osztályának közegészségügyi-járványügyi felügyelője; **Péchy Tiborné** az ÁNTSZ Észak-magyarországi Regionális Intézete Epidemiológiai Osztályának közegész-

ségügyi-járványügyi felügyelője; **Rohács Gyula** az ÁNTSZ Észak-magyarországi Regionális Intézete Gazdasági Osztályának műszaki vezetője.

**2008. július 1-jén Semmelweis Ignác születése napja alkalmából az ÁNTSZ Közép-dunántúli Regionális Intézet regionális tisztí főorvosa Dr. Bujdosó László Regionális Tisztifőorvosi Dicséretben részesítette az alábbi személyeket:**

**Bakonyi Zoltánné** az ÁNTSZ Ajkai Kistérségi Intézet szakfelügyelő ápolóját; **Bakos Lászlóné** az ÁNTSZ Pápai Kistérségi Intézet gazdasági ügyintézőjét; **Balogh Ágnes** az ÁNTSZ Közép-dunántúli Regionális Intézet járványügyi felügyelőjét; **Böröcsögné Bozsik Mária** az ÁNTSZ Móri, Bicskei Kistérségi Intézet közegészségügyi felügyelőjét; **dr. Földesi Ferencné** az ÁNTSZ Közép-dunántúli Regionális Intézet haematológiai szakasszisztensét; **Jakab Sándorné** az ÁNTSZ Veszprémi, Várpalotai, Zirci Kistérségi Intézet közegészségügyi felügyelőjét; **Knódel Andreát** az ÁNTSZ Dunaújvárosi, Adonyi, Ercsi, Sárbogárdi Kistérségi Intézet ügykezelőjét; **Maurer Tamásné** az ÁNTSZ Balatonfüredi, Balatonalmádi, Tapolcai, Sümegi Kistérségi Intézet közegészségügyi felügyelőjét; **Nagy Mártát** az ÁNTSZ Komáromi, Kisbéri Kistérségi Intézet közegészségügyi felügyelőjét; **Sipos Tamásné** az ÁNTSZ Dorogi, Esztergomi Kistérségi Intézet közegészségügyi felügyelőjét; **Stumpf Gyuláné** az ÁNTSZ Közép-dunántúli Regionális Intézet gazdasági ügyintézőjét; **Varga Sándorné** az ÁNTSZ Közép-dunántúli Regionális Intézet pénzügyi osztályvezetőjét; **Véber Katalint** az ÁNTSZ Közép-dunántúli Regionális Intézet belső ellenőrt.

**2008. július 1-jén az Országos Epidemiológiai Központban Dr. Melles Márta főigazgató főorvos az alábbi személyeket részesítette Főigazgató Főorvosi Dicséretben:**

**Avar Bálint** Informatikai Csoport csoportvezető; **Bakos Ágnes** biológus; **Bálint Edina** szakasszisztens; **Bíró Béla** anyagátvevő laborvezető; **Dancs Zoltánné** szakasszisztens; **Egressy Györgyné** asszisztens; **Huszár Csilla** közigazdász; **Kaszás Katalin** közegészségügyi-járványügyi felügyelő; **Kis Zoltán** gyógyszerész; **Körmendi Sándorné** asszisztens; **Dr. Krisztalovics Katalin** főtanácsos főorvos; **Mamusitsné Dr. Csiszár Csenge** orvos; **Dr. Milassin Márta** osztályvezető; **Molnár Mónika** szakasszisztens; **Perényi Gabriella** titkárnő; **Petrovay Fruzsina** biológus; **Reszkető Györgyné** laboráns; **Ruck Péter** agrármérnök; **Sipos Béláné** laboráns, titkárnő; **Vargáné Hunyadi Zsuzsanna** szakasszisztens; **Veress Lászlóné** szakasszisztens; **Zsiba Mária** szakasszisztens.

**2008. július 1-e Semmelweis Ignác születése napja alkalmából az Országos Alapellátási Intézetben Dr. Balogh Sándor Phd. c. egyetemi docens főigazgató által Főigazgatói Dicséretben részesültek:**

**Dr. Ács Éva** főorvos; **Dr. Hidvégi István** helyettesítő háziorvos; **Dr. Koncz József** jogi-igazgatási szakértő; **Nógrádi Imréné** előadó; **Papné dr. Retih Ibolya** helyettesítő háziorvos; **Dr. Tassy Péter** helyettesítő háziorvos.



2008. július 1-jén **Császár Géza** az ÁNTSZ Szombathelyi, Csepregi, Kőszegi Kistérségi Intézet közegészségügyi felügyelője Szombathely Megyei Jogú Városa által alapított **Szombathely Egészségügyéért I. fokozat kitüntetésben** részesült.

2008. július 1-jén Balatonfüred Város Önkormányzata **Gulyásné Dr. Harcos Veronika** az ÁNTSZ Balatonfüredi, Balatonalmádi, Tapolcai, Sümegi Kistérségi Intézet kistérségi tisztii főorvosa részére **Balatonfüred Közigazgatásáért kitüntetés** adományozta.

2008. július 1-jén Tapolca és Környéke Kistérségi Többcélú Társaság **dr. Szabó Józsefnek** az ÁNTSZ Balatonfüredi, Balatonalmádi, Tapolcai, Sümegi Kistérségi Intézet Tapolcai Kirendeltsége kirendeltség-vezetője részére **Tapolca és Környéke Kistérség Egészségügyéért kitüntetés** adta át.

2008. június 14-én a Magyar Gyógyszertudományi Társaság **Dr. Borsányi Gáborné** az ÁNTSZ Észak-magyarországi Regionális Intézet regionális tisztii főgyógyász részére **Küttler Dezső Emlékérem** adományozott.

2008. március 27-én a Magyar Higiénikusok Társasága által megrendezésre került Fodor József és Fenyvessy Béla emlékülésen **Dr. Kádár Mihály** az Országos Közegészségügyi Intézet Vízhigiénés és Vízbiztonsági Főosztályának főosztályvezető főorvosa **Fodor József Emlékéremben** részesült.

2008. április 24-én **Dr. Mészner Zsófia** az Országos Gyermekégeszségügyi Intézet főigazgatója a Magyar Gyermekorvosi Társaság elnöke által adományozott **Schöpf-Merey Ágoston Emlékérem** vehette át.

2008. március 27-én a Magyar Higiénikusok Társasága által megrendezésre került Fodor József és Fenyvessy Béla emlékülésen **Dr. Pásti Gabriella** az ÁNTSZ Észak-alföldi Regionális Intézet regionális tisztii főorvosa szakmai munkája elismeréseként **Fenyvessy Béla Emlékéremben** részesült.

**2008. március 15-e alkalmából az Egészségügyi Minisztériumban megrendezésre kerülő állami és szakmai kitüntetések átadásán:**

**Dr. Kovács Attila** az Országos Tisztifőorvosi Hivatal helyettes országos tisztii főorvosa a **Magyar Köztársasági Érdemrend Lovagkeresztje kitüntetésben**; **Balogh Tiborné** az ÁNTSZ Észak-magyarországi Regionális Intézet regionális tisztii főgyógyász részére **Pro Sanitate díjban**; **Ludász Valéria** az ÁNTSZ Észak-alföldi Regionális Intézet gazdasági főigazgatója **Ministeri Díszoklevél elismerésben** részesült.

2008. januárban **Dr. Páldy Annát** az Országos Környezetegészségügyi Intézet főigazgató helyettes főorvosát a Pro Renovanda Cultura Hungariae alapítvány kuratóriuma, többek között az időjárás egészségre gyakorolt hatásai terén végzett kiemelkedő fontosságú kutatásaiért **Deák Ferenc kutatói díjban** részesítette.

## A tudományos ismeretek fejlesztésére kötelező időt fordítani

December elsején lezárult egy hosszú munka, illetve folyamat, amelynek eredményeként **Dr. Sáfrány Géza**, az OSSKI mb. főigazgató helyettese átvehette az MTA Doktori címet. Ennek kapcsán kértük beszélgetésre a kutatót, a vezetőt, aki érdeklődési köréről is mesélt.

**– Mennyi munkája fekszik ebben a kimagasló eredményben?**

– Nem csak az én munkámról kell beszélni ebben az esetben, hanem a munkatársaimról is. 1982-ben kerültem az intézetbe, és '89-'90-re készült el az, az anyag, amelyből a kandidátusi disszertációt írtam. Az azóta végzett tudományos munkám – részben itt, az Országos Sugárbiológiai és Sugárégeszségügyi Kutató Intézetben, részben külföldön – gyakorlatilag mind benne van ebben az Akadémiai disszertációban. Természetesen ebben a munkában igen sokan segítettek. Kezdetben, a '90-es évek elején sok vizsgálatot még saját magam végeztem el. Az utóbbi tíz évben azonban egyre inkább előtérbe kerül az adminisztratív tevékenység, valamint az anyagi források előteremtéséhez szükséges pályázati munka, az un. pénzszerzés. Sajnos egyre ritkábban van lehetőségem arra, hogy személyesen is kutató munkát



végezzek. Így mindenképpen egy munkacsoport tevékenységét dicsérem ez a nagydoktori cím.

**– Pénzszerzéssel kell foglalkoznia?!**

– Jelenleg közvetlen állami forrásból az OSSKI csak a dolgozók fizetésének 60 százalékát kapja meg. A fizetések 40%-át, valamint az összes dologi kiadást és eszközberuházást magunknak kell előteremteni. Az én esetemben ez azt jelenti, hogy az általunk végzett tudományos munkához a szükséges dologi, eszköz-, és műszer beruházást magunknak kell fedezni, valamilyen pályázati forrásból kell elnyerni a szükséges forrásokat.

**– Miként sikerült, sikerül mindezt megteremteni?**

– Ez ma Magyarországon egyre nehezebb. Az aktív pályázati munkám a '90-es évek elején kezdődött, amikor hazajöttem az Amerikai Egyesült Államokból. Azóta folyamatosan rendelkeztem OTKA (Országos Tudományos Kutatási Alap-

programok) pályázatokkal, mire az egyik lejárt, addigra sikerült elnyernünk egy másikat. Az utóbbi időben azonban ez egyre nehezebb. Ugyancsak folyamatosan rendelkeztem ETT (Egészségügyi Tudományos Tanács) pályázatokkal. Emellett, több Európai Unió pályázatunk is volt – ezekből jelenleg is folyamatban van egy, amely a kisdózisok biológiai hatását tanulmányozza. Több olyan sikeres kutatás-fejlesztési pályázatot is elnyertünk, amelyeket az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság, illetve annak jogutódai támogattak valamilyen formában. Jelentős anyagi forrásokat biztosított két elnyert Széchenyi pályázat is.

**– A pénzszerzés mellett maradt-e idő arra, hogy a kedvenc területével, az érdeklődési körével foglalkozzon?**

– Természetesen. A tudományos ismeretek fejlesztésére kötelező időt fordítani – másként nem is lehet ezt csinálni. Ahhoz, hogy az ember pályázatot írjon, ismernie kell a legfrissebb nemzetközi szakirodalmat, közleményeket, saját publikációkat kell írni, hiszen a nemzetközi, de a magyar pályázati rendszerben sem lehet részt venni megfelelő szintű közlemények nélkül. Emellett a pályázati feladatok elvégzésében szerepet játszó kollégáim munkáját is irányítani kell. A kezdő kollégák esetében ez pl. magában foglalja a pontos metodika meghatározását is. Amíg nem dolgoztam főigazgató helyettesként, addig több lehetőségem volt a személyes manuális tevékenységre, de időnként azért még most is szakítok erre időt. Jelenleg az OSSKI Molekuláris és Tumor Sugárbiológiai Osztályán, illetve a kollaborációs partnereinkkel két fő irányban tevékenykedünk. Az egyik az ionizáló sugárzás biológiai hatásainak vizsgálata. Régebben a magzatot érő ionizáló sugárzás daganatkeltő hatásával foglalkoztunk. Tanulmányoztuk, hogy a sugárzás indukálta daganatoknak milyen lehet a kialakulási mechanizmusa, ez mennyire tér el az úgynevezett spontán daganatok kialakulási mechanizmusától.

Ismert, hogy az ionizáló sugárzás nem csak a testi sejteket, hanem az ivarsejteket is károsíthatja. Az ivarsejtekben létrejövő mutációk átöröklődhetnek a következő nemzedékekre és ott okozhatnak daganatos megbetegedéseket. Ezért, azt is vizsgáltuk, hogy milyen gyakorisággal jönnek létre gamma és neutron sugárzás hatására mutációk az utódokban akkor, ha a szüleiket, elsősorban az apát érte valamilyen sugárzás. Az apát ért besugárzás mutagén hatása azért jelentősebb, mert a hímvarsejtek állandó osztódásban vannak. Ezzel szemben a nőknél a születés után leáll a petesejtek osztódása, így új mutációk kialakulásának a veszélye alacsonyabb.

**– Két területet említett. Melyik volt a másik?**

– Ismert, hogy a daganatos betegek jelentős részét sugárterápiával is kezelik. Egy rutin sugárterápia során a betegek mintegy 5-10 százalékában alakulnak ki sugárzás okozta mellékhatások, amelyek gyakran a terápia leállításához, vagy extrém esetben a beteg halálához is vezethetnek. A mellékhatások egy része már a terápia alatt, mások néhány hónap, esetleg néhány év múlva alakulnak ki. Az újabb kutatások szerint a mellékhatások kialakulásában jelentős szerepet játszhat az egyéni sugárérzékenység. Daganatos betegekből származó szövetmintákban vizsgáltuk az in vitro sugárérzékenységet és összefüggést kerestünk a fokozott in vitro sugárérzékenység és a betegekben később kialakuló mellékhatások gyakorisága között. Ilyen vizsgálatokat most is végzünk. Ha sugárterápiára ke-

rül egy beteg és felmerül a klinikusban a gyanú, hogy az illető esetleg sugárérzékeny, akkor gyakran megkeresnek. Az OSSKI-ban nem csak a sugárzás károsító hatásaival foglalkozunk, hanem azzal is, hogy a sugárterápia hatását hogyan tudjuk javítani. Különböző génterápiás eljárásokat dolgoztunk ki részben a daganatos egerek immunrendszerét próbáltuk megerősíteni daganat ellen, részben pedig olyan géneket vittünk be a daganatsejtekbe, amelyek fokozzák azok kemo-, vagy sugárterápia iránti érzékenységét. Ezeket az eljárásokat sugárterápiával kombinálva jelentős mértékben fokozni tudtuk agydaganatos egerek túlélési esélyét. Ezen vizsgálatainknak klinikai vonzata is lehet. Rendelkezünk olyan ETT engedéllyel, hogy az Országos Idegsebészeti Tudományos Intézettel együttműködésben agydaganatos betegekben tanulmányozzuk az immunrendszert aktiváló génterápia, a sugár-, kemo-, és műtéti terápia kombinált hatását. Sajnos ezek a vizsgálatok az Országos Idegsebészeti Tudományos Intézet vezetésében az elmúlt évben bekövetkező változások miatt megtorpantak. Jelenleg tehát ezeket a vizsgálatokat végezzük osztályunkon, de az aktuális munkát jelentősen befolyásolja az, hogy éppen milyen feladatra tudunk pályázati forrást szerezni.

**– Változik-e, vagy változott-e valami a nagydoktori címmel?**

– Egy ilyen cím megszerzése nagyon hosszú folyamat, amelyről legalább 6 alkalommal szavaznak az Akadémián. A nyilvános védésem idén márciusban volt. Amennyiben a nyilvános védelem során elfogadják az aspiráns anyagát, még kétszer szavaznak róla. Egyszer az MTA Biológiai Osztálya, majd pedig az MTA Doktori Tanácsa. A hivatalos értesítést így július végén kaptam meg arról, hogy elfogadták az anyagomat és meg fogom kapni az MTA doktori címet. Magának az MTA Doktora oklevélnek az átadása december elsején történt meg. Nem gondolom, hogy ettől valamilyen lényeges változás következik be az életemben. Ez egy olyan tudományos cím, amelyet az ember igyekszik elérni, de véleményem szerint ez sem az embert, sem a munkatársaihoz, a környezetéhez való viszonyát nem befolyásolja. Mi tehát ugyanazt a munkát folytatjuk, amelyet eddig is végeztünk. Az MTA Doktora cím talán minimálisan segítheti azt, hogy a magyarországi pályázataink kedvezőbb elbírálásban részesüljenek. Emellett beválasztottak az MTA Környezet és Egészségügyi Bizottságába, amelynek egyébként dr. Molnár Kornélia helyettes tisztifőorvos asszony is tagja.

\* \* \*

**Dr. Sáfrány Géza ezúton is szeretné megköszönni munkatársainak, az OSSKI és az OTH korábbi és jelenlegi vezetésének a segítségét és támogatását.**

\* \* \*

Dr. Turai István OSSKI főigazgató arról tájékoztatta a Kommunikációs Főosztályt, hogy az OSSKI egy emberként, őszinte lelkesedéssel fogadta a hírt az újabb MTA doktori, "nagydoktori" cím odaítéléséről. Az Intézet több mint 50 éves fennállása óta 35 kisdoktori (MSc), 41 kandidátusi (PhD) és 10 nagydoktori (az MTA doktora) minősítést szereztek az OSSKI kutatói, dolgozói. Ez az Intézetben folyó tudományos kutató munka magas színvonalát bizonyítja.